

DEĊIŻJONI TAL-KUMMISSJONI (UE) 2022/763**tal-21 ta' Diċembru 2021****dwar l-Għajnuna mill-Istat SA.60165 - 2021/C (ex 2021/N) li l-Portugall qiegħed jippjana li jimplimenta għal TAP SGPS***(notifikata bid-dokument C(2021) 9941)***(It-test bl-Ingliż biss huwa awtentiku)****(Test b'rilevanza għaż-ŻEE)**

IL-KUMMISSJONI EWROPEA,

Wara li kkunsidrat it-Trattat dwar il-Funzjonament tal-Unjoni Ewropea, u b'mod partikolari l-ewwel subparagrafu tal-Artikolu 108(2) tiegħu,

Wara li kkunsidrat il-Ftehim dwar iż-Żona Ekonomika Ewropea, u b'mod partikolari l-Artikolu 62(1)(a) tiegħu,

Wara li kkunsidrat id-deċiżjoni li permezz tagħha l-Kummissjoni ddecidiet li tibda l-proċedura stabbilita fl-Artikolu 108(2) tat-Trattat dwar il-Funzjonament tal-Unjoni Ewropea, fir-rigward tal-għajnuna SA.60165 (2021/C) ⁽¹⁾,

Wara li stiednet lill-partijiet interessati sabiex jissottomettu l-kummenti tagħhom skont id-dispożizzjoni msemmija hawn fuq ⁽²⁾ u wara li kkunsidrat il-kummenti tagħhom,

Billi:

1. PROĊEDURA

- (1) Fl-10 ta' Ġunju 2021, il-Portugall innotifika l-pjanijiet tiegħu li jagħti għajnuna mill-Istat fl-ammont ta' EUR 3,2 biljun, bhala għajnuna għar-ristrutturar, skont il-Linji Gwida dwar l-għajnuna mill-Istat għas-salvataġġ u r-ristrutturar ta' impriži mhux finanzjarji f'diffikultà ("Linji Gwida R&R") ⁽³⁾ lill-unità ekonomika, attwalment taħt il-kontroll uniku tal-Istat Portugiż, li tinkludi lil Transportes Aéreos Portugueses SGPS S.A. ("TAP SGPS") u l-kumpanija oħt attwali tagħha Transportes Aéreos Portugueses, S.A. ("TAP Air Portugal"), inklużi s-sussidjarji kkontrollati kollha tagħhom (il-premessi (8) sa (14)). In-notifika kienet preċeduta minn self ta' salvataġġ lil TAP SGPS fl-ammont ta' EUR 1,2 biljun, li għalih il-Kummissjoni ma qajmet l-ebda oġġezzjoni f'deċiżjoni tal-10 ta' Ġunju 2020 (id-"deċiżjoni inizjali dwar l-għajnuna għas-salvataġġ") ⁽⁴⁾. Il-Portugall implimenta u żborża l-għajnuna għas-salvataġġ lil TAP SGPS fl-Lulju 2020 u ssottometta pjan ta' ristrutturar għal TAP SGPS fl-10 ta' Diċembru 2020. Verżjoni aġġornata tal-pjan ta' ristrutturar u dokumenti oħra ta' sostenn akkumpanjaw in-notifika.
- (2) Fid-19 ta' Mejju 2021, il-Qorti Ġenerali annullat id-deċiżjoni inizjali dwar l-għajnuna għas-salvataġġ iżda ssuspendiet l-effetti tal-annullament sakemm tiġi adottata deċiżjoni ġdida mill-Kummissjoni ⁽⁵⁾. Fis-16 ta' Lulju 2021, il-Kummissjoni adottat deċiżjoni ġdida li ma qajmet l-ebda oġġezzjoni għall-għajnuna għas-salvataġġ ⁽⁶⁾ li attirat rikors iehor għall-annullament tagħha ⁽⁷⁾.

⁽¹⁾ Id-Deciżjoni tal-Kummissjoni C(2021) 5278 final tas-16 ta' Lulju 2021 fil-kawża SA.60165 (ĠU C 317, 6.8.2021, p. 13).

⁽²⁾ ĠU C 317, 6.8.2021, p. 13.

⁽³⁾ Il-Komunikazzjoni tal-Kummissjoni - Il-linji gwida dwar l-għajnuna mill-Istat għas-salvataġġ u r-ristrutturar ta' impriži mhux finanzjarji f'diffikultà (ĠU C 249, 31.7.2014, p. 1).

⁽⁴⁾ Id-Deciżjoni tal-Kummissjoni tal-10 ta' Ġunju 2020 fil-kawża SA. 57369 (2020/N) – COVID-19 – Il-Portugall – Għajnuna lil TAP (ĠU C 228, 10.7.2020, p. 1)..

⁽⁵⁾ Is-Sentenza tad-19 ta' Mejju 2021, Ryanair DAC vs Il-Kummissjoni, T-465/20, EU:T:2021:284. Il-Qorti Ġenerali sabet li l-Kummissjoni naqset milli tiddikjara r-raġunijiet skont l-Artikolu 296 tat-TFUE fid-deċiżjoni inizjali tagħha dwar l-għajnuna għas-salvataġġ, b'mod partikolari billi ma indikatx jekk TAP SGPS kinitx tappartjeni għal grupp skont it-tifsira tal-punt 22 tal-Linji Gwida R&R. Il-Qorti Ġenerali ordnat li l-effetti tal-annullament ta' dik id-deċiżjoni jiġu sospiżi għal perjodu ta' mhux aktar minn xahrejn mid-data tas-sentenza jekk il-Kummissjoni tkun iddecidiet li tadotta deċiżjoni ġdida skont l-Artikolu 108(3) tat-TFUE, u għal perjodu ulterjuri raġonevoli jekk il-Kummissjoni tkun iddecidiet li tibda l-proċedura skont l-Artikolu 108(2) tat-TFUE.

⁽⁶⁾ Id-Deciżjoni tal-Kummissjoni tas-16 ta' Lulju 2021 fil-kawża SA 57369 - Għajnuna għas-salvataġġ lil TAP SGPS (ĠU C 345, 27.8.2021, p. 1).

⁽⁷⁾ Il-Kawża T-743/21 Ryanair vs Il-Kummissjoni, attwalment pendenti quddiem il-Qorti Ġenerali.

- (3) Permezz ta' ittra datata s-16 ta' Lulju 2021, il-Kummissjoni infurmat lill-Portugall li kienet iddeċidiet li tibda l-proċedura stabbilita fl-Artikolu 108(2) tat-Trattat dwar il-Funzjonament tal-Unjoni Ewropea ("TFUE") fir-rigward tal-ghajjnuna għar-ristrutturar (id-"deċiżjoni tal-ftuh"). Il-Portugall ipprova kummenti dwar din id-deċiżjoni permezz ta' ittri datati d-19 ta' Awwissu u s-27 ta' Awwissu 2021.
- (4) Id-deċiżjoni tal-Kummissjoni li tagħti bidu għall-proċedura giet ippubblikata f'*Il-Ġurnal Uffiċjali tal-Unjoni Ewropea* ⁽⁸⁾. Il-Kummissjoni stiednet lill-partijiet interessati biex jissottomettu l-kummenti tagħhom fi żmien xahar mill-pubblikazzjoni.
- (5) Il-Kummissjoni rċeviet 39 kumment mill-partijiet interessati fil-limitu ta' żmien li skada fis-6 ta' Settembru 2021. Hija bagħtithom lill-Portugall, li nġhata l-opportunità li jirrispondi. Permezz ta' ittra datata l-5 ta' Ottubru 2021, il-Portugall issottometta kummenti dwar l-osservazzjonijiet mill-partijiet interessati.
- (6) Il-Kummissjoni talbet informazzjoni addizzjonali dwar il-pjan ta' ristrutturar u l-ghajjnuna u l-finanzjament ta' sostenn għar-ristrutturar permezz ta' ittra tad-29 ta' Ottubru 2021, li l-Portugall wiegħeb għaliha fis-16 ta' Novembru 2021. Il-Kummissjoni u l-awtoritajiet Portugiżi organizzaw vidjokonferenzi relatati mal-miżuri ta' kompetizzjoni previsti fin-notifika u l-Kummissjoni talbet ukoll informazzjoni addizzjonali dwar l-istruttura kompetittiva tas-suq għas-servizzi tat-trasport bl-ajru tal-passiġġieri lejn u mill-ajruport ta' Liżbona fil-25 ta' Ottubru 2021, inkluża informazzjoni aġġornata dwar is-slots tal-kumpaniji tat-trasport tal-ajru li joperaw fl-ajruport. Il-Portugall wiegħeb fit-2 u fit-8 ta' Novembru 2021 u ssottometta aktar informazzjoni fis-16, fil-25, fis-27, fit-30 ta' Novembru 2021 u, eventwalment, fit-3 ta' Diċembru 2021.
- (7) Il-Portugall qabel b'mod eċċezzjonali li jirrinunzja għad-drittijiet li joħorġu mill-Artikolu 342 tat-TFUE flimkien mal-Artikolu 3 tar-Regolament tal-KE 1/1958 ⁽⁹⁾ u li din id-deċiżjoni tiġi adottata u nnotifikata skont l-Artikolu 297 tat-TFUE bl-Ingliż.

2. DESKRIZZJONI TAL-GHAJNUNA

2.1. Il-benefiċjarju: l-istruttura tas-sjeda u s-sussidjarji operattivi

- (8) Il-benefiċjarju tal-ghajjnuna għar-ristrutturar huwa l-unità ekonomika, attwalment taħt il-kontroll uniku tal-Istat Portugiż (il-premessi (11) u (12)), li tinkludi lil TAP SGPS u l-kumpanija oħt attwali tagħha TAP Air Portugal, inklużi s-sussidjarji kkontrollati kollha tagħhom. TAP SGPS hija kumpanija azzjonarja inkorporata fl-2003, filwaqt li TAP Air Portugal inholqot fl-1945 bħala l-linja tal-ajru ewlenija Portugiża. Sal-2017, TAP SGPS kienet ikkontrollata b'mod kongunt minn Parpública - Participações Públicas, SGPS, S.A. ("Parpública"), impriża pubblika li tiġġestixxi l-holdings tal-Istat Portugiż, u minn żewġ kumpaniji, HPGB SGPS, S.A. ⁽¹⁰⁾ ("HPGB") u DGN Corporation ("DGN"), l-aħħar tnejn joperaw permezz ta' konsorzju Atlantic Gateways SGPS, Lda. ("AGW") ⁽¹¹⁾. Meta l-Kummissjoni adottat id-deċiżjoni inizjali dwar l-ghajjnuna għas-salvataġġ, Parpública kellha 50 % u AGW 45 % tal-ishma ta' TAP SGPS, filwaqt li l-5 % l-oħra tal-ishma kienu miżmuma mill-impjegati ta' TAP SGPS. Dik is-sitwazzjoni tas-sjeda nbidlet fil-kuntest tal-implimentazzjoni tal-proċess ta' salvataġġ u ristrutturar li għaddej ta' TAP SGPS.
- (9) Meta beda l-proċess ta' salvataġġ u ristrutturar ta' TAP SGPS, TAP Air Portugal kienet kompletament proprjeta ta' TAP SGPS u kienet l-akbar sussidjarja tagħha, responsabbli għal madwar 98 % tal-fatturat ta' TAP SGPS. L-awtoritajiet Portugiżi jispjegaw li sa Gunju 2020, ma gie kkontemplat l-ebda tibdil fl-istruttura tal-azzjonisti ta' TAP SGPS, peress li l-azzjonisti kollha tal-benefiċjarju qablu dwar il-ħtieġa ta' ghajjnuna għas-salvataġġ biex tinzamm l-attività ta' TAP Air Portugal u l-vijabbiltà ta' TAP SGPS fuq medda twila ta' żmien.

⁽⁸⁾ Ara n-nota f'qiegħ il-paġna 1.

⁽⁹⁾ Ir-Regolament tal-Kunsill Nru 1 tal-15 ta' April 1958 li jistabbilixxi l-lingwi li għandhom jintużaw mill-Komunità Ekonomika Ewropea (ĠU 17, 6.10.1958, p. 385).

⁽¹⁰⁾ HPGB, SGPS, S.A. tinsab f'Liżbona u hija parti mill-Industrija tal-Ġestjoni tal-Kumpaniji u l-Intrapriži. HPGB, SGPS, S.A. għandha [...] impjegati f'dan il-post. Hemm [...] kumpaniji fil-familja korporattiva ta' HPGB, SGPS, S.A.

⁽¹¹⁾ Għal aktar dettalji dwar HPGB, DGN u l-konsorzju AGW, ara l-premessi 11 sa 15 tad-deċiżjoni tal-Kummissjoni tas-16 ta' Lulju 2021 fil-kawża SA.57369, imsemmija fin-nota f'qiegħ il-paġna 6.

- (10) L-awtoritajiet Portugiżi qiesu biss il-kwistjoni tal-kontroll ta' TAP SGPS fil-bidu ta' Lulju 2020, fil-kuntest ta' staġnar fin-negozjati ma' AGW dwar l-implimentazzjoni tal-ftehim dwar self ta' salvataġġ. [...]. Quddiem kollass finanzjarju qrib ta' TAP SGPS, li kien qed iħeġġeġ l-implimentazzjoni tal-ghajjnuna għas-salvataġġ, l-awtoritajiet Portugiżi ddeċidew li jikkonkludu ftehim privat mal-azzjonisti ta' AGW sabiex jixtru l-ishma ta' DGN, [...]. [...], il-Ministeru Portugiż tat-Teżor (Direcção-Geral do Tesouro e Finanças ("DGTF")) akkwista direttament l-ishma ta' TAP SGPS li jirrappreżentaw 22,5 % tal-kapital azzjonarju ta' TAP SGPS li qabel kien miżmum minn AGW. B'konsegwenza ta' dan, l-Istat Portugiż illum jassumi, direttament u indirettament, pożizzjoni ta' maġġoranza li tikkorrispondi għal 72,5 % tal-kapital azzjonarju u d-drittijiet ekonomiċi rispettivi ta' TAP SGPS (50 % permezz ta' Parpública u 22,5 % permezz tad-DGTF). Preċedentement HPGB kellha sehem fil-konsorzju AGW, mhux direttament f'TAP SGPS, iżda wara li akkwistat is-sehem ta' AGW, HPGB bħalissa għandha direttament sehem ta' 22,5 % f'TAP SGPS.
- (11) L-awtoritajiet Portugiżi jikkonfermaw li skont il-ftehim dwar il-parteciċipazzjoni azzjonarja konkluz mir-Repubblika Portugiża permezz tad-DGTF, [...]. [...] ⁽¹²⁾, [...] ⁽¹³⁾. Il-kontroll fuq 72,5 % tal-kapital azzjonarju, [...], jagħti kontroll uniku lill-Istat Portugiż fuq TAP SGPS.
- (12) Bl-istess mod, mill-ghoti tal-ghajjnuna għas-salvataġġ, il-parteciċipazzjoni azzjonarja ta' TAP SGPS f'TAP Air Portugal inbidlet meta l-Istat Portugiż permezz tad-DGTF issottoskriva għaż-żieda kapitali ta' TAP Air Portugal ta' EUR 462 miljun ⁽¹⁴⁾. Mill-24 ta' Mejju 2021, l-Istat, permezz tad-DGTF, għandu direttament madwar 92 % tal-kapital azzjonarju ta' TAP Air Portugal. TAP SGPS bħalissa għandha t-8 % li jifdal. TAP Air Portugal hija l-unika azzjonista ta' TAP Logistics Solutions, S.A., kumpanija inkorporata fit-30 ta' Diċembru 2019 biex topera attivitajiet ta' merkanzija u posta.
- (13) TAP SGPS tipossjedi ishma fil-kumpaniji li ġejjin li huma attivi fil-forniment ta' servizzi relatati mat-trasport bl-ajru fil-Portugall u f'pajjiżi oħra:
- 100 % f'Portugália Airlines– Companhia Portuguesa de Transportes Aéreos, S.A. ("Portugalia");
 - 100 % f'U.C.S.– Cuidados Integrados de Saúde, S.A., kumpanija attiva fis-servizzi tal-kura tas-saħħa, li l-klijent ewlieni tagħha huwa wkoll TAP Air Portugal;
 - 100 % f'TAPGER Sociedade de Gestão e Serviços, S.A. u 99,83 % f'Aeropar Participações Lda., it-tnejn li huma jaġixxu bħala holdings;
 - 78,72 % f'TAP Manutenção e Engenharia Brasil, S.A. ("M&E Brasil"), attiva fil-manutenzjoni tal-inġenji tal-ajru għal TAP Air Portugal u għal partijiet terzi;
 - 49 % (43,9 % direttament u 5,1 % permezz ta' Portugalia) f'SPdH–Serviços Portugueses de Handling, S.A. (magħrufa wkoll bħala Groundforce Portugal), kumpanija li topera fis-settur tal-groundhandling tal-ajruport fil-Portugall; u
 - 51 % f'CATERINGPOR– Catering de Portugal, S.A., attiva fil-forniment ta' catering għall-avjazzjoni, li l-klijent ewlieni tagħha huwa TAP Air Portugal.
- (14) Il-bidliet deskritti hawn fuq fil-kontroll matul il-proċess ta' salvataġġ u ristrutturar huma minkejja li għall-finijiet ta' din id-Deciżjoni, kwalunkwe referenza għall-impriza benefiċjarja li hija ffavorita mill-ghajjnuna għar-ristrutturar tinkludi lil TAP SGPS u s-sussidjarji kollha tagħha meta l-proċess ta' salvataġġ u ristrutturar tagħha beda f'Gunju 2020, inkluża TAP Air Portugal, sakemm ma jkunx iddikjarat mod ieħor. Kwalunkwe referenza għal TAP Air Portugal tinkludi s-sussidjarji kollha tat-trasport bl-ajru ta' TAP SGPS, inkluża Portugalia, sakemm ma jkunx iddikjarat mod ieħor.

⁽¹²⁾ [...].

⁽¹³⁾ [...].

⁽¹⁴⁾ Id-Deciżjoni tal-Kummissjoni C(2021) 2991 final tat-23 ta' April 2021 fil-każ SA.62304 (2021/N) – Il-Portugall – COVID 19: Kumpens għad-danni lil TAP Portugal (ĠU C 240, 18.6.2021, p. 1).

2.2. Il-benefiċjarju: l-attivitajiet ewlenin fis-settur tal-avjazzjoni

- (15) Fi hdan l-unità ekonomika benefiċjarja, TAP Air Portugal hija attiva fit-trasport bl-ajru tal-passiġġieri u tal-merkanzija. Fl-2019, qabel ir-ristrutturar tagħha, TAP Air Portugal kienet topera flotta ta' 108 inġenji tal-ajru, inklużi inġenji tal-ajru operati bi ftehimiet ta' lokazzjoni bl-ekwipaġġ, u kienet isservi 92 destinazzjoni fi 38 pajjiż, garret aktar minn 17-il miljun passiġġier u operat aktar minn 130 000 titjira. Dawk it-titjiriet kienu b'mod partikolari fuq rotot regolari minn ajruporti bħal Liżbona, Porto, Faro u erba' gżejjer fl-Azores u Madeira kif ukoll lejn destinazzjonijiet internazzjonali, li kienu jinkludu [...] ajruporti fl-Ewropa (barra mill-Portugall), [...] destinazzjonijiet fil-Brażil ⁽¹⁵⁾, [...] fl-Afrika ⁽¹⁶⁾ u [...] fl-Amerka ta' Fuq fl-2019 ⁽¹⁷⁾. TAP Air Portugal strutturat prinċipalment l-operazzjonijiet tagħha madwar l-ajruport ta' Liżbona li jservi bħala ċ-ċentru ewleni tagħha.
- (16) Il-Portugall isostni li TAP Air Portugal hija fornitur ewleni ta' konnettività għall-passiġġieri u għall-merkanzija lejn, minn u fi hdan il-Portugall. Fl-2019, TAP Air Portugal kienet l-unika linja tal-ajru li kienet topera [...] minn [...] tar-rotot tagħha fl-istaġun tas-sajf u [...] minn [...] tar-rotot fl-istaġun tax-xitwa. B'mod partikolari, TAP Air Portugal għandha rwol kruċjali għall-konnettività tal-Portugall u tal-pajjiżi mad-dijaspora li titkellem bil-Portugiż. TAP Air Portugal hija kkunsidrata wkoll bħala pilastru tal-ekonomija Portugiża, b'mod partikolari minhabba l-kontribut tagħha għall-iżvilupp tal-industrija tat-turiżmu fil-Portugall.
- (17) Linji tal-ajru oħra, b'mod partikolari linji tal-ajru Ewropej, jipprovdu servizzi tat-trasport bl-ajru tal-passiġġieri jew tal-merkanzija lill-Portugall, bħal Ryanair bħala t-tieni l-akbar linja tal-ajru li topera fil-Portugall, Wizzair u easyjet, il-linji tal-ajru tal-Grupp Lufthansa (inklużi Brussels Airlines u Austrian Airlines), Air France-KLM, Finnair, u l-linji tal-ajru ta' IAG (b'mod partikolari, Vueling u Iberia).

2.3. L-oriġini tad-diffikultajiet tal-benefiċjarju u s-sitwazzjoni finanzjarja

- (18) Is-sitwazzjoni attwali ta' diffikultà tal-benefiċjarju kienet ikkawżata minn kwistjonijiet kemm ta' solvenza kif ukoll ta' likwidità, li kienu aggravati hafna minn kriżi akuta ta' likwidità kkawżata mill-pandemija tal-COVID-19.
- (19) L-ewwel nett, bejn l-2006 u l-2015, TAP SGPS akkumulat EUR [...] miljun [...]. Meta wiehed iqis il-piż tan-negozju tal-linji tal-ajru fuq id-dhul ta' TAP SGPS, [...].
- (20) TAP SGPS ġarrbet ukoll kostijiet straordinarji ta' tfixkil operazzjonali f'dawn l-aħhar snin li xekklu t-tkabbir tal-profitabbiltà u tal-kompetittività. [...] EUR [...] miljun [...] ⁽¹⁸⁾ [...], [...] EUR [...] miljun [...], xprunati minn livell għoli ta' dewmien u kanċellazzjonijiet ta' titjiriet, kif ukoll skopertura għolja hafna għall-kambju tal-muniti barranin minhabba n-negozju fil-Brażil u fl-Angola.
- (21) It-tieni, meta jitqies li TAP Air Portugal dahhlet madwar [...] % tad-dhul ta' TAP SGPS, il-prestazzjoni tat-trasportatur tal-ajru kellha impatt kbir fuq is-sitwazzjoni finanzjarja ġenerali tal-kumpanija omm holding tagħha. Wara l-privatizzazzjoni ta' TAP SGPS fl-2015 ⁽¹⁹⁾, TAP Air Portugal nediet proċess ta' trasformazzjoni u kienet fuq trajettorja ta' tkabbir f'termini operazzjonali li tippreżenta tkabbir fid-dhul ta' [...] % sal-2019. Il-proċess ta' trasformazzjoni kien immirat lejn [...].
- (22) L-azzjonijiet relatati mal-proċess ta' trasformazzjoni sehhew prinċipalment fl-2018 u fl-2019, jiġifieri bil-forniment ta' [...] inġenji tal-ajru A339 effiċjenti fl-użu tal-fjuwil segwit mit-trasformazzjoni tal-prodott, il-bejgħ u l-ġhodod, it-titjib tal-akkwist u tas-sistemi. Min-naħa operattiva, TAP Air Portugal ziedet l-operazzjonijiet tagħha fi swieq ta' valur għoli, bħall-Brażil u l-Amerka ta' Fuq. Il-proċess ta' trasformazzjoni, b'mod partikolari l-introduzzjoni gradwali u l-eliminazzjoni gradwali tal-flotta l-ġdida eżegwiti sal-2019, ikkontribwixxa għat-tnaqqis tal-livelli ġenerali tal-Cost of Available Seat Kilometre (CASK) ⁽²⁰⁾. Madankollu, dan kien jinvolvi wkoll kostijiet għoljin ta' darba relatati [...]. Barra minn hekk, TAP Air Portugal kompliet tkun anqas kompetittiva mill-pari tagħha f'termini ta' kostijiet lavorattivi u effiċjenza.

⁽¹⁵⁾ [...].

⁽¹⁶⁾ [...].

⁽¹⁷⁾ [...].

⁽¹⁸⁾ Il-Kostijiet ta' Operazzjonijiet Irregolari jiġu identifikati minn linja tal-ajru jew minn ground handler li jaġixxi f'isem linja tal-ajru meta jiġi identifikat tfixkil fil-jum tal-ivvjaġġar jew fil-jum ta' qabel l-ivvjaġġar li jwassal biex il-kljient ma jkunx jista' juża t-titjira/titjiriet mixtrija.

⁽¹⁹⁾ Il-privatizzazzjoni ta' 61 % tal-kapital azzjonarju ta' TAP SGPS ġiet eżegwita fl-2015. Fl-2017, l-Istat Portugiż xtara mill-ġdid parti mill-kapital azzjonarju minghand AGW, u zied il-partecipazzjoni tiegħu għal 50 %.

⁽²⁰⁾ Il-Cost of Available Seat Kilometre jintuża biex jitkejjel il-kost unitarju espress f'valur ta' flus [EUR ċenteżmu għal kull sigġu] biex jiġi operat kull sigġu għal kull kilometru.

- (23) Fit-2 ta' Diċembru 2019, TAP Air Portugal għalqet offerta ta' EUR 375 miljun ta' bonds privileġġjati mhux garantiti b'maturità ta' hames snin li jagħtu kupuni annwali regolari ta' 5,625 % u mgħax effettiv ta' 5,75 % ⁽²¹⁾. Il-hruġ kellu l-għan li jissodisfa n-nefqa korporattiva ġenerali u li jhallas lura parzjalment id-dejn u jestendi l-maturità medja tiegħu. Il-hruġ attira klassifikazzjonijiet preliminari ta' BB- (Standard & Poor's) u B2 (Moody's), jiġifieri, taħt il-klassifikazzjoni ta' "grad ta' investment". Diversi xhur qabel, fl-24 ta' Ġunju 2019, TAP Air Portugal kienet harġet EUR 200 miljun ta' bonds b'maturità ta' erba' snin li jagħtu kupuni annwali regolari ta' 4,375 % ⁽²²⁾. Filwaqt li l-ammonti u l-kundizzjonijiet taż-żewġ harġiet f'Ġunju u f'Diċembru 2019 huma differenti, l-imghax muri f'dawk il-harġiet jindika li l-benefiċjarju seta' jaċċessa l-finanzjament fis-suq qabel it-tifqigha tal-COVID-19 b'kundizzjonijiet raġonevoli.
- (24) Il-proċess ta' trasformazzjoni ġie interrott b'riżultat tal-pandemija globali tal-COVID-19 u l-kriżi ekonomika li segwiet, fi żmien meta TAP Air Portugal kien għadha ma rnexxilhiex tnaqqas b'mod konsiderevoli l-kostijiet tagħha, b'mod partikolari l-kostijiet lavorattivi, meta mqabbla mal-kompetituri, speċjalment il-linji tal-ajru bi prezzijiet baxxi.
- (25) B'konsegwenza ta' dan, fid-dawl tar-restrizzjonijiet bla precedent tal-gvern fuq l-ivvjaġġar u l-ordnijiet ta' kwarantina minhabba t-tifqigha tal-COVID-19, fl-20 ta' Marzu 2020, l-aġenzija tal-klassifikazzjoni Standard & Poor's naqqset il-klassifikazzjoni ta' TAP Air Portugal għal klassifikazzjoni fit-tul B- u prospettiva fuq il-klassifikazzjoni tal-likwidità għal żmien qasir ta' CCC+. Fl-istess thabbira, Standard & Poor's assenjat prospetti ta' rkupru ta' 45 % għall-hruġ ta' bonds ta' EUR 375 miljun. Fid-19 ta' Marzu 2020, l-aġenzija tal-klassifikazzjoni Moody's naqqset ukoll il-klassifikazzjonijiet tal-probabbiltà ta' inadempjenza u korporattivi ta' TAP Air Portugal għal Caa1-PD u Caa1, rispettivament. Fit-28 ta' Mejju 2020, ir-rendiment annwali sal-maturità (Diċembru 2024) tal-EUR 375 miljun ta' noti privileġġjati mahruġa f'Diċembru 2019 kien ta' 9,45 % fis-suq sekondarju. Fi kliem iehor, f'dak l-istadju, ix-xerrejja ta' dawk il-bonds mahruġa minn TAP Air Portugal kienu jeħtieġu skont fuq il-valur nominali tat-titolu, sabiex jiksbu redditu ta' 9,45 %, biex jaċċettaw li jzommuhom sal-maturità. L-informazzjoni pprovduta mill-awtoritajiet Portugiżi tikkorrobora [...] tas-sitwazzjoni finanzjarja ta' TAP Air Portugal u tal-benefiċjarju [...] ⁽²³⁾, [...].
- (26) Id-diffikultajiet ta' TAP SGPS u ta' TAP Air Portugal akkumulaw u waslu għal deterjorament qawwi tal-pożizzjoni ta' ekwità. Fi tmiem l-2019, TAP SGPS irreġistrat ekwità negattiva ta' EUR [...] miljun, li żdiedet għal EUR [...] biljun fl-2020. TAP Air Portugal kellha wkoll pożizzjoni ta' ekwità negattiva fl-2020 (EUR [...] biljun).

2.4. Deskrizzjoni tal-pjan ta' ristrutturar u tal-ghajjnuna għar-ristrutturar

- (27) L-ghajjnuna għar-ristrutturar tappoġġa l-implimentazzjoni tal-pjan ta' ristrutturar li jkopri l-perjodu mill-2020 sa tmiem l-2025 (il-"perjodu ta' ristrutturar"). Il-pjan ikopri l-unità ekonomika, attwalment taħt il-kontroll uniku tal-Istat Portugiż (il-premessi (11) u (12)), li tinkludi lil TAP SGPS u l-kumpanija oħt attwali tagħha TAP Air Portugal, inklużi s-sussidjarji kkontrollati kollha tagħhom.

2.4.1. Ir-ristrutturar tal-operazzjonijiet

- (28) Il-pjan ta' ristrutturar għandu l-għan li jindirizza l-kawżi ewlenin tad-diffikultajiet ta' TAP SGPS u jdawwar il-kumpanija sal-2025. Minhabba l-piż ta' TAP Air Portugal fil-karta bilanċjali ta' TAP SGPS meta dahlet f'diffikultajiet għall-attivitajiet koperti mill-pjan ta' ristrutturar, il-biċċa l-kbira tal-miżuri ta' ristrutturar operazzjonali li jnaqqsu l-kostijiet u jsaħħu d-dhul u l-projezzjonijiet ipprovduti fil-pjan ta' ristrutturar jirreferu għal TAP Air Portugal. Il-pjan ta' ristrutturar jinkludi miżuri li bdew jiġu implimentati minn Ġunju 2020 jew li se jiġu implimentati u li huma relatati ma' erba' pilastri: (i) fokus fuq l-istrateġija ewlenija (ii) aġġustament tal-kapaċità; (iii) it-titjib tal-kostijiet operatorji u (iv) it-tisħiħ tad-dhul. Is-Subtaqsimiet 2.4.1.1 sa 2.4.1.4, jiddeskrivu kull pilastru tal-pjan ta' ristrutturar ta' TAP kif aġġornat l-aħħar.

⁽²¹⁾ Dikjarazzjoni: "TAP Thabbar l-ipprezzar ta' EUR 375 miljun 5,625 % noti privileġġjati dovuti għall-2024" fit-22.11.2019. Id-domanda mill-investituri ppermettiet li l-hruġ eventwalment jiġbor aktar flus (EUR 75 miljun aktar minn EUR 300 inizjali) u bi prezzijiet aktar baxxi (20 pb) milli kien previst inizjalment.

⁽²²⁾ Referenza ISIN PTTAPBOM0007, TAP-SGPS 19/23.

⁽²³⁾ Qligh qabel l-imghax, it-taxxi, id-deprezzament, l-amortizzament, u l-kostijiet tar-ristrutturar jew tal-kera. L-EBITDAR huwa kejl użat primarjament biex janalizza s-saħha u l-prestazzjoni finanzjarja tal-kumpaniji li għaddeu minn ristrutturar fis-sena li tkun għaddiet.

2.4.1.1. Fokus fuq l-istrateġija ewlenija

- (29) Il-loġika tal-pjan ta' ristrutturar hija li jiffoka fuq l-attività ewlenija, jiġifieri n-negozju tal-avjazzjoni mwettaq permezz ta' TAP Air Portugal u Portugalia, filwaqt li jiġu abbandunati gradwalment in-negozji mhux ewlenin u jiġu ċeduti. Fi hdan dik il-loġika, il-pjan ta' ristrutturar jipprevedi li TAP SGPS se tabbanduna progressivament l-attivitajiet l-oħra kollha ta' servizzi li jiġġeneraw id-dhul li kienet qed tipprovi fis-suq billi tbiġh, iċċedi jew twaqqaf tliet linji ta' negozju, kif ġej. L-ewwel, TAP SGPS qed tippjana li ċċedi s-sehem tagħha fis-sussidjarja Braziljana tal-manutenzjoni tal-inġenji tal-ajru, M&E Brasil, [...]. It-tieni ċessjoni tikkonċerna [...] fil-fornitur tas-servizzi tal-groundhandling Groundforce, [...]. It-tielet, TAP SGPS qed tippjana li ċċedi s-sehem tagħha fil-fornitur tas-servizzi tal-catering, Cateringpor, [...].

2.4.1.2. Aġġustament tal-kapaċità

- (30) Il-miżuri mmirati lejn l-aġġustament tal-kapaċità ta' TAP Air Portugal jikkonsistu prinċipalment fl-aġġustament tad-daqs ta' TAP Air Portugal u l-ottimizzazzjoni tan-network ta' TAP Air Portugal. Il-pjan tal-flotta jipprevedi [...]. B'mod ġenerali, fl-2025, il-pjan tal-flotta ta' TAP Air Portugal se jwassal għal kompożizzjoni tal-flotta aktar omogena u għal tnaqqis fil-kostijiet operatorji, minhabba l-htigijiet aktar baxxi tal-konsum tal-fjuwil u tal-manutenzjoni tal-inġenji tal-ajru l-godda.
- (31) Fir-rigward tal-ottimizzazzjoni tan-network, il-pjan ta' ristrutturar iżid ir-rwol ta' Liżbona bhala ċentru ta' konnettività, li huwa kruċjali minhabba d-daqs żgħir tas-suq domestiku ta' TAP Air Portugal. L-operazzjoni ta' ċentru ta' konnettività se tkun ta' benefiċċju għall-istrateġija [...]. [...] Fl-aħhar nett, il-miżuri ta' ottimizzazzjoni tan-network jinkludu tqabbil aktar kosteffiċjenti tal-inġenji tal-ajru mar-rotot, it-tnaqqis tar-rotot li jagħmlu t-telf u tar-rotot b'valur baxx ta' konnettività. Pereżempju, fl-2020 TAP Air Portugal operat [...] anqas destinazzjonijiet milli fl-2019 (minn [...] għal [...]) u ssuspendiet b'mod indefinit il-ftuħ ta' [...] rotot addizzjonali.
- (32) Fir-rigward tal-preżenza ta' TAP Air Portugal fl-ajruport ta' Liżbona, it-tnaqqis fil-flotta ta' TAP Air Portugal inaqqas il-kapaċità tagħha li tipprovi servizzi ta' trasport bl-ajru tal-passiġġieri mingħajr, madankollu, ma jqajjem dubji dwar il-pożizzjoni fis-suq sinifikanti li għandha bhalissa u li huwa mistenni li jkollha fi tmiem il-perjodu ta' ristrutturar fiċ-ċentru tagħha ta' Liżbona. ⁽²⁴⁾ Hemm żewġ raġunijiet ewlenin għall-preservazzjoni tal-pożizzjoni sinifikanti fis-suq ta' TAP Air Portugal fl-ajruport ta' Liżbona sal-2025:
- (a) L-ewwel nett, bhala parti mill-pjan ta' ristrutturar, TAP Air Portugal beħsiebha tkompli tikkonċentra fuq l-operazzjonijiet hub-and-spoke ewlenin tagħha fl-ajruport ta' Liżbona. ⁽²⁵⁾ B'riżultat ta' dan, il-pożizzjonijiet fis-suq u l-istruttura kompetittiva fl-ajruport ma humiex mistennija li jinbidlu materjalment, għalkemm TAP Air Portugal naqqset is-slots tagħha bi [...] % ([...] slots ta' kuljum) fl-Istaġun tal-IATA tax-Xitwa 2021/2022 meta mqabbel mal-Istaġun tal-IATA tax-Xitwa 2019/2020 u l-akbar żewġ detenturi ta' slots li jmiss (Ryanair u easyJet) irnexxielhom iżidu s-slots tagħhom għall-Istaġun tal-IATA tas-Sajf 2022 meta mqabbel mal-Istaġun tal-IATA tas-Sajf 2019. ⁽²⁶⁾ B'mod aktar speċifiku, l-informazzjoni ppreżentata mill-Portugall turi li s-slots ta' TAP Air Portugal jirrapprezentaw [45-55] % tal-kapaċità totali tal-ajruport ta' Liżbona fl-Istaġun tal-IATA tas-Sajf 2022 u għall-Istaġun tal-IATA suċċessivi, li għandhom jitqabblu ma' [10-20]% u [5-10]% għal Ryanair u easyJet rispettivament. Barra minn hekk, TAP Air Portugal se tuża bil-bosta l-akbar flotta fl-ajruport ta' Liżbona b'[90-100] inġenju tal-ajru matul il-perjodu ta' ristrutturar. Skont l-istimi tal-Portugall, Ryanair tibbaża seba' inġenji tal-ajru fl-ajruport ta' Liżbona u easyJet hames inġenji tal-ajru. ⁽²⁷⁾

⁽²⁴⁾ F'konformità mal-prattika deċiżjonali tal-Kummissjoni, huwa meqjus li s-slots ta' trasportatur tal-ajru fl-ajruport u r-restrizzjonijiet tal-kapaċità ta' dan tal-aħhar jipprovdu kejl tal-kapaċità tat-trasportatur tal-ajru li jikkompeti fis-suq tat-trasport bl-ajru tal-passiġġieri lejn jew minn dak l-ajruport (ara pereżempju l-premessa 209 tad-Deċiżjoni tal-Kummissjoni C(2021) 2488 final tal-5 ta' April 2021 fil-kawża SA.59913, ĠU C 240, 18.6.2021, p. 1; il-premessa 178 tad-Deċiżjoni tal-Kummissjoni C(2020) 4372 final tal-25 ta' Ġunju 2020 fil-kawża SA.57153, ĠU C 397, 20.11.2020, p. 1).

⁽²⁵⁾ Bhala eżempju, l-għadd ta' inġenji tal-ajru bbażati fl-ajruport ta' Liżbona huwa mnaqqas biss marginalment meta mqabbel mas-sitwazzjoni ta' qabel ir-ristrutturar. Matul l-Istaġun tal-IATA tas-Sajf 2019, TAP Air Portugal kellha flotta medja ta' madwar [90-100] inġenju tal-ajru bbażati fl-ajruport ta' Liżbona u [5-15] inġenju tal-ajru bbażati fl-ajruport ta' Porto. Għall-Istaġun tal-IATA tas-Sajf 2022, il-medja staġjunali tkun madwar [90-100] inġenju tal-ajru bbażati fl-ajruport ta' Liżbona u [0-10] inġenji tal-ajru bbażati fl-ajruport ta' Porto. Għas-snin 2023-2025, TAP Air Portugal tistenna li żżid għadd limitat ta' inġenji tal-ajru meta mqabbel mal-2022. Id-dizaggregazzjoni bejn il-flotta bbażata fl-ajruport ta' Liżbona u l-flotta bbażata fl-ajruport ta' Porto tirriżulta mill-allokazzjoni tal-għadd ta' inġenji tal-ajru abbażi tal-allokazzjoni tas-siġhat ta' blokk għall-operazzjonijiet ta' Liżbona jew Porto. L-inġenji tal-ajru kollha ta' TAP Air Portugal huma bbażati formalment fl-ajruport ta' Liżbona, għalkemm mhux it-titjiriet kollha joperaw lejn jew mill-ajruport. Ir-riżorsi għall-operazzjonijiet ta' Porto jinkisbu permezz ta' rotazzjoni tal-inġenji tal-ajru bbażati f'Liżbona, inkluż billi jinżammu matul il-lejl. TAP Air Portugal ma talloka inġenji tal-ajru lill-ebda ajruport iehor li topera fih.

⁽²⁶⁾ Is-sottomissjoni tal-Portugall tas-16 ta' Novembru 2021.

⁽²⁷⁾ Is-sottomissjoni tal-Portugall tat-8 ta' Novembru 2021.

- (b) It-tieni, minhabba l-irkupru relattivament b'saħħtu, għalkemm fragli, fid-domanda mill-passiġġieri, l-ajruport ta' Liżbona huwa mistenni li jirritorna matul il-perjodu ta' ristrutturar għal-livell għoli ta' kongestjoni [90-100]% li kien laħaq qabel il-pandemija tal-COVID-19 wara fażi ta' tkabbir b'ritmu mgħaġġel ta' TAP Air Portugal u tat-trasportaturi bi prezzijiet baxxi. B'konsegwenza ta' dan, matul il-perjodu kollu ta' ristrutturar, ir-restrizzjonijiet severi tal-kapaċità fl-ajruport ta' Liżbona, marbuta b'mod partikolari mar-runway unika tiegħu, huma mistennija li jaġixxu bħala ostakolu għad-dhul jew l-espansjoni għall-kompetituri ta' TAP Air Portugal, b'parti mid-domanda tagħhom għall-aċċess għas-servizzi tal-infrastruttura tal-ajruporti fl-ajruport ta' Liżbona ma tiġix issodisfata.

2.4.1.3. Tnaqqis fil-kostijiet

- (33) TAP Air Portugal tippredvi li tnaqqas il-kostijiet operatorji matul il-pjan ta' ristrutturar permezz ta' tliet lievi.
- (34) L-ewwel waħda hija n-negozjar mill-ġdid tal-kuntratti tal-fornituri u mal-lokaturi tal-inġenji tal-ajru. Mal-fornituri tagħha, TAP Air Portugal qablet [...] perjodu [...], kif stabbilit fil-kuntratt inizjali, sa [...], li jwassal għal differiment ta' EUR [...] biljun ta' nefqa kapitali sa wara t-tmiem tal-pjan ta' ristrutturar. Barra minn hekk, TAP Air Portugal kisbet iffrankar fi flus ta' EUR [...] miljun permezz ta' negozjati mill-ġdid mal-lokaturi u EUR [...] miljun ta' rikavat fi flus mill-bejgħ u l-lokazzjoni ta' inġenji tal-ajru.
- (35) It-tieni lieva għat-tnaqqis fil-kostijiet operatorji hija sett ta' mizuri biex jitnaqqsu l-kostijiet ta' partijiet terzi. L-ewwel, TAP Air Portugal tistenna EUR [...] miljun ta' ffrankar fil-kostijiet tal-fjuwil matul il-perjodu tal-pjan ta' direzzjoni tan-negozju (li minnhom EUR [...] miljun fi [...]) permezz tat-thaddim ta' inġenji tal-ajru aktar godda u aktar effiċjenti fl-użu tal-enerġija, tqabbil aħjar tal-inġenji tal-ajru mar-rotot u l-implimentazzjoni ta' software għall-ottimizzazzjoni tal-fjuwil. It-tieni, TAP qed tippjana li tikseb EUR [...] miljun ta' ffrankar fil-kostijiet fis-sena sa [...]. [...]. It-tielet, il-pjan ta' ristrutturar jipprevedi EUR [...] miljun ta' ffrankar annwali fil-kostijiet permezz ta' negozjati mill-ġdid tal-kuntratti mal-fornituri ta' ċerti servizzi, [...].
- (36) It-tielet lieva li tixpruna t-tnaqqis ippjanat fil-kostijiet operatorji ta' TAP Air Portugal hija t-tnaqqis fil-kostijiet lavorattivi, li TAP Air Portugal tistenna li jrendi EUR [...] miljun ta' ffrankar fis-sena, akkumulat għal madwar EUR [...] biljun matul id-durata tal-pjan ta' ristrutturar. Biex tikseb dak l-iffrankar fil-kostijiet, TAP Air Portugal hadet il-mizuri li ġejjin:
- (a) Tnaqqis fl-għadd ta' persunal (f'ekwivalenti għall-full-time (FTE)) b'1 200 fl-2020 u fil-bidu tal-2021, prinċipalment permezz tan-nuqqas ta' tiġdid ta' kuntratti tax-xogħol temporanji, bi tnaqqis ulterjuri ta' 2 000 fl-għadd tal-persunal fis-sena 2021.
- (b) Barra minn hekk, mizuri ta' tnaqqis fis-salarji, is-sospensjoni taż-żidiet awtomatiċi fis-salarji, is-sospensjoni tal-klawżoli tal-ftehimiet ta' negozjar kollettiv sabiex tiżdid il-produttività u jitnaqqsu l-kostijiet lavorattivi sal-2024, li huma applikabbli għall-persunal kollu permezz tal-"Ftehimiet ta' Emergenza" mat-trade unions, kif ġej:
- (i) tnaqqis trasversali ta' 25 % għas-salarji fissi ta' aktar minn EUR 1 330 bejn l-2021 u l-2023 u 20 % fl-2024 (dan it-tnaqqis jiżdid sa 50 % fl-2021 u jitnaqqas gradwalment għal 35 % fl-2024 għall-bdoti); l-ekwipaġġi tal-kabina u l-mekkaniki ta' M&E ta' union speċifika aċċettaw ukoll tnaqqis ta' 15 % fis-siġhat tax-xogħol tagħhom fl-2021, li gradwalment jonqos għal 5 % fl-2023, sabiex 750 FTE jkunu jistgħu jiġu ffinanzjati u ma jitnaqqasux;
- (ii) sospensjoni taż-żidiet awtomatiċi fis-salarji u tal-progressjonijiet awtomatiċi, kif ukoll ta' diversi komponenti ta' remunerazzjoni; u
- (iii) tnaqqis fl-għadd ta' membri tal-ekwipaġġ tal-kabina f'kull ajruplan għall-kompożizzjoni minima tal-ekwipaġġi tal-kabina tal-manifattura tal-inġenji tal-ajru.
- (c) TAP Air Portugal kisbet l-impenn ta' diversi unions fil-ftehimiet ta' Emergenza lejn il-miri tal-kostijiet lavorattivi tal-2025. Dawk il-miri se jintlaħqu jew billi jiġu ffirmati ftehimiet ta' negozjar kollettiv (CBAs) godda jew, f'każ ta' falliment tan-negozjati, billi tiġi skattata t-terminazzjoni tas-CBAs attwali u billi r-regoli tax-xogħol jiġu diretti lejn il-liġi ġenerali tax-xogħol, li hija konsiderevolment anqas restrittiva mis-CBAs attwali. [...].

2.4.1.4. Titjib tad-dhul

- (37) TAP Air Portugal tistenna li d-dhul tagħha se jiżdied fil-medda ta' EUR [...] miljun fis-sena fi stat stabbli, jiġifieri mat-tlestija tal-pjan ta' ristrutturatur, iżda tqis biss EUR [...] miljun (fis-sena, fi stat stabbli) fil-pjan ta' ristrutturatur. Iż-żidiet fid-dhul se jiġu prinċipalment [...].

2.4.2. *Harsa ġenerali lejn il-kostijiet tar-ristrutturatur u s-sorsi ta' finanzjament*

- (38) Skont il-pjan ta' ristrutturatur, l-implimentazzjoni tal-miżuri ta' ristrutturatur se twassal għal kostijiet netti tar-ristrutturatur li ma humiex koperti mit-tnaqqis mistenni fil-kostijiet operatorji relatati mal-persunal jew dhul iehor, smat għal EUR [...] biljun sal-2025. B'mod partikolari, il-biċċa l-kbira tal-kostijiet tar-ristrutturatur ta' EUR [...] biljun huma attribwiti għan-nuqqas ta' kopertura tal-kostijiet għall-perjodu, li jeħtieġ li jiġu koperti għall-operazzjonijiet ta' TAP SGPS biex ma jkunx hemm ir-riskju ta' inadempjenza jew l-inkapaċità li żżomm il-liċenzja operattiva tagħha. Il-kostijiet tar-ristrutturatur li jifdal huma attribwiti għal rimborzi tad-dejn sal-ammont ta' EUR [...] miljun, l-akkwist ta' inġenji tal-ajru ġodda sal-ammont ta' EUR [...] miljun, u EUR [...] miljun ta' indennizzi tax-xogħol lill-persunal. Il-kostijiet tar-ristrutturatur huma netti mill-għajjnuna nnotifikata qabel din id-deċiżjoni bħala kumpens għad-danni lil TAP Air Portugal imġarrba minn okkorrenza eċċezzjonali li rriżultat mir-restrizzjonijiet pubbliċi fuq it-trasport bl-ajru skont l-Artikolu 107(2)(b) tat-TFUE, kif stabbilit fid-Deċiżjonijiet rilevanti tal-Kummissjoni ⁽²⁸⁾.
- (39) Skont il-Portugall, minhabba s-sitwazzjoni finanzjarja li marret għall-agħar u l-impatt sever tat-tifqigħa tal-COVID-19 fis-settur u fl-ekonomija, TAP SGPS bhalissa ma tistax [...] mingħajr appoġġ mill-Istat. Madankollu, TAP Air Portugal kisbet EUR [...] miljun [...], garantiti bir-rata ta' [...] % mir-Repubblika Portugiża, filwaqt li [...] % li jifdal għandhom jiġu kollateralizzati minn TAP Air Portugal, [...]. Il-Portugall iqis li l-implimentazzjoni ta' miżuri sostanzjali għat-tishih tal-ekwità jenħtieġ li tippermetti lil TAP SGPS li jkollha access għas-swieq kapitali minn [...], sabiex jingabru fondi addizzjonali minn investituri privati.
- (40) Ladarba l-finanzjament garantit mill-Istat ta' EUR [...] miljun u ż-żieda fil-kapital ikunu fis-seħh, minn [...] TAP Air Portugal tikseb finanzjament mingħajr garanzija pubblika ta' mill-anqas EUR [...] miljun [...]. L-access għall-finanzjament mis-suq privat inehhi l-htieġa għal buffer ta' likwidità addizzjonali fil-forma ta' finanzjament tas-self taht garanzija mill-Istat sa EUR [...] miljun li kienet inkluża fin-notifika inizjali tal-għajjnuna għar-ristrutturatur bħala buffer ta' kontinġenza.
- (41) Il-finanzjament totali mill-Istat kif rivedut fis-16 ta' Novembru 2021, jinkludi miżuri ta' ekwità jew kwazi ekwità, li għandhom jiġu implimentati kif ġej:
- (a) EUR 1,2 biljun ta' self ta' salvatagġ li għandu jiġi kkonvertit f'ekwità fl-istess valur nominali flimkien mal-imghax akkumulat ta' madwar EUR [...] miljun fl-2021;
- (b) EUR [...] miljun għall-porzjon ta' [...] % tas-self ta' EUR [...] miljun, li huwa garantit mill-Istat bir-rata ta' [...] %, li għandu jingħata sa tmiem [...] u jithallas lura fi [...] permezz ta' injezzjoni ta' ekwità mill-Istat. Is-self se jkollu rata tal-imghax konformi mat-termini tas-suq applikabbli fil-mument tal-ghoti ([...]), iżda mhux se jaqbeż ir-rata ta' referenza stabbilita skont il-Komunikazzjoni tal-Kummissjoni dwar ir-Rati ta' Referenza ⁽²⁹⁾.
- (c) EUR [...] miljun ta' injezzjoni ta' ekwità diretta li għandha tiġi eżegwita mill-Istat fi [...].

⁽²⁸⁾ Id-Deċiżjonijiet tal-Kummissjoni tat-23 ta' April 2021, fil-kawża SA.62304 (2021/N) – Il-Portugall COVID 19: Kumpens għad-danni lil TAP Portugal, (ĠU C 240, 18.6.2021, p. 1), tal-21 ta' Diċembru 2021, fil-kawża SA.63402 (2021/N) - COVID-19 TAP Kumpens II – mhux ippubblikata - u l-kawża SA.100121 (2021/N) COVID-19 Kumpens għad-danni lil TAP III. L-ammonti pprovduti bħala kumpens lil TAP Air Portugal huma introjtu li, bħad-dhul operatorju, inaqas il-kostijiet pendenti li ma jistgħux jiġu koperti minn dhul operatorju tal-passat u preżenti jew kontribuzzjonijiet proprji mill-benefiċjarju tal-għajjnuna għar-ristrutturatur jew, pereżempju, minn mutwanti jew fornituri.

⁽²⁹⁾ Il-Komunikazzjoni tal-Kummissjoni dwar ir-reviżjoni tal-metodu li jistabbilixxi r-rati ta' referenza u ta' skont (ĠU C 14, 19.1.2008, p. 6).

- (42) Il-Portugall informa li kien se jiffinanzja l-miżuri direttament mill-baġit tal-Istat ⁽³⁰⁾, li jirrikjedi li jiġu konklużi l-atti ta' implimentazzjoni mehtieġa, inkluża l-approvazzjoni korporattiva ta' modifiki għall-ftehimiet dwar il-kapital azzjonarju u s-self u l-garanziji.
- (43) Il-kontribuzzjoni proprja ta' TAP SGPS u tad-diversi kontributori tagħha għall-kostijiet tar-ristrutturar se tikkonsisti f'madwar EUR [...] biljun, mifruxa matul il-perjodu mill-2020 sal-2025, u l-integrazzjoni tal-miżuri li ġejjin:
- (a) il-pagament ta' indennizzi għar-ristrutturar tax-xogħol – [...] – [...] EUR [...] miljun ([...] EUR [...] miljun [...]);
- (b) kontribuzzjonijiet ta' partijiet terzi jew kosteffiċjenza li jammontaw għal EUR [...] miljun, li minnhom EUR [...] miljun diġà implimentati fl-2021 u EUR [...] miljun li jirriżultaw minn kuntratti li għaddejjin, li jinkludu:
- (i) EUR [...] miljun relatati mas-servizzi tal-ajruporti u tal-catering u abbord it-titjira minhabba n-negozjar mill-ġdid tal-kuntratti (jiġifieri talbiet godda għal proposti) għall-catering fl-outstations, negozjar mill-ġdid tal-fornituri għall-catering fl-LIS, negozjar mill-ġdid tax-Xiri Abbord, negozjar mill-ġdid tat-tindif, il-biljetti u servizzi oħra tal-ajruporti),
- (ii) EUR [...] miljun relatati mal-Flotta u l-monitoraġġ u l-evalwazzjoni, jiġifieri n-negozjar mill-ġdid ta' tagħmir, materjali u ribassi furniti mix-xerrej),
- (iii) EUR [...] miljun relatati ma' servizzi korporattivi u proprjetà immobbli (jiġifieri negozjar mill-ġdid ta' tariffi għall-parkeġġ u għall-media, reklamar u appoġġ legali, eċċ.),
- (iv) EUR [...] miljun relatati mal-IT (jiġifieri negozjar mill-ġdid ta' licenzji, pjattaformi ta' komunikazzjoni, appoġġ li qed jiġi esternalizzat, eċċ.), u
- (v) EUR [...] miljun relatati mal-akkomodazzjoni tal-ekwipaġġ u l-fjuwil (jiġifieri negozjar mill-ġdid tat-trasport u l-akkomodazzjoni fl-outstations);
- (c) lokazzjonijiet ta' inġenji tal-ajru godda ta' mill-anqas EUR [...] miljun diġà impenjati, [...];
- (d) kontribuzzjonijiet oħra marbuta mal-eliminazzjoni gradwali tal-assi u n-negozjar mill-ġdid mal-manifatturi tat-tagħmir oriġinali, li jammontaw għal madwar EUR [...] miljun, diżaggregati kif ġej:
- (i) EUR [...] miljun, [...] EUR [...] miljun,
- (ii) EUR [...] miljun [...]
- (iii) EUR [...] miljun [...];
- (e) finanzjament ġdid għal EUR [...] miljun miġbur ma' jew irrangat minn [...], jiġifieri:
- (i) EUR [...] miljun ta' self mhux garantit mill-Istat u kollateralizzat minn TAP Air Portugal mis-self ta' EUR [...] miljun, u
- (ii) dejn ġdid għal EUR [...] miljun bi klassifikazzjoni tal-istrumenti [...] EUR [...] miljun [...]; dan id-dejn il-ġdid huwa kontingenti fuq il-htigijiet ta' likwidità li jistgħu jinqalghu u *de facto* jissostitwixxi l-likwidità kontingenti inizjalment innotifikata garantita mill-Istat għall-ammont ta' EUR [...] miljun li ma għadhiex meqjusa bhala għajnuna għar-ristrutturar ⁽³¹⁾;
- (f) pagament ta' kontingenzi assoċjati maċ-ċessjoni tas-sussidjarja [...] EUR [...] miljun ([...] % [...], [...] % [...] % [...]), [...] ⁽³²⁾;
- (g) differimenti tar-rimborz ta' EUR [...] miljun ta' ammont nominali pendenti ta' żewġ hargiet ta' bonds (il-premessa (23)) u self sindakat li jirriżulta minn eżenzjonijiet ta' patti fuq il-bonds u s-self rispettivi; il-kredituri eżistenti rrinunzjaw għad-dritt tagħhom għall-hlas lura dovut mill-benefiċjarju [...] ([...] EUR [...] miljun, [...] EUR [...] miljun [...] EUR [...] miljun); [...].
- (44) Fis-sottomissjonijiet tiegħu tal-10 ta' Ġunju u tas-16 ta' Novembru 2021, il-Portugall jinnota li dawn il-miżuri kollha ta' kontribuzzjoni proprja huma implimentati jew waslu biex jiġu implimentati. Dawn huma bbażati fuq impenji vinkolanti diġà maqbula mal-partijiet rispettivi, li ġew implimentati bi struzzjonijiet interni li għandhom jiġu eżegwiti. Fir-rigward tal-miżuri ta' ristrutturar tax-xogħol, l-iffrankar fil-kostijiet huwa bbażat fuq ftehimiet ta' emerġenza konklużi bejn TAP Air Portugal, Portugalia u l-unions tal-impjegati, wara s-sospensjoni tal-ftehimiet ta' negozjar kollettiv li kienu fis-seħh qabel.

⁽³⁰⁾ Il-Liġijiet dwar il-Baġit tal-Istat approvati matul is-snin tal-pjan ta' ristrutturar. Fil-każ tas-sena 2021, ara l-Artikolu 166 tal-Liġi Nru 75-B/2020, tal-31 ta' Diċembru 2020 li tapprova l-Baġit tal-Istat għall-2021.

⁽³¹⁾ [...].

⁽³²⁾ [...].

- (45) Fir-rigward tal-kondiviżjoni tal-piżijiet, il-Portugall isostni li TAP SGPS għandha kapital azzjonarju totali ta' EUR [...] miljun, [...]. Sabiex tiġi żgurata l-kondiviżjoni dovuta tal-piżijiet mill-azzjonisti tal-benefiċjarju, l-ammont totali ta' kapital azzjonarju se jitnaqqas għal [...] fil-kontijiet ta' TAP SGPS. Qabel dak it-tnaqqis, [...] għall-finijiet tal-assorbiment tat-telf. Jenhtieg li jiġi nnotat li [...]. Wara t-tnaqqis tal-kapital u l-assorbiment tat-telf imsemmija hawn fuq, l-Istat Portugiż, permezz tad-DGTF, se jissottoskrivi żieda kapitali ta' madwar EUR [...] miljun f'TAP SGPS, u jsir l-uniku azzjonist ta' TAP SGPS. Barra minn hekk, TAP Air Portugal se tkun benefiċjarja ta' għajjnuna diretta permezz ta' tnaqqis fil-kapital għall-finijiet ta' assorbiment tat-telf segwit minn injezzjoni ta' ekwità. L-ewwel miżura ta' għajjnuna tal-konverżjoni f'ekwità tas-self ta' salvataġġ eżistenti ta' EUR 1,2 biljun se tiġi eżegwita biss wara l-assorbiment tat-telf u t-tnaqqis tal-kapital.
- (46) Fin-notifika tal-10 ta' Ġunju 2021, kif aġġornata fis-16 ta' Novembru 2021, il-Portugall jirrikonoxxi li l-ammont tal-kontribuzzjoni proprja huwa anqas minn 50 % tal-kostijiet stmati tar-ristrutturar. F'dak ir-rigward il-Portugall jenfasizza li, fiċ-ċirkostanzi attwali, bil-prospettiva incerta tal-industrija tat-trasport bl-ajru, affettwata b'mod qawwi mill-effetti diretti u indiretti tat-tifqigha tal-COVID-19, il-benefiċjarju huwa [...]. Il-Portugall jinforma li [...]. Madankollu, is-swieq tal-finanzjament tad-dejn fil-biċċa l-kbira nġhalqu għal-linji tal-ajru wara l-bidu tal-pandemija tal-COVID-19, bl-istituzzjonijiet finanzjarji b'mod ġenerali jnaqqsu drastikament il-limiti ta' kreditu tagħhom għas-settur tal-linji tal-ajru.
- (47) Il-Portugall jissottolinja l-portata tal-miżuri ta' ffrankar tal-kostijiet imġarrba mill-partijiet ikkonċernati tal-benefiċjarju u jsostni li tali miżuri jammontaw għal sorsi reali u attwali ta' kontribuzzjoni proprja għall-pjan ta' ristrutturar, meta jitqies li huma effettivi u dejjiema. Bħala konklużjoni, skont il-Portugall, il-livell ta' kontribuzzjoni proprja huwa sinifikanti, peress li jikkorrispondi għal-livell massimu li l-benefiċjarju jista' jwettaq fiċ-ċirkostanzi partikolari relatati mal-pandemija tal-COVID-19.

2.4.3. Htiġijiet ta' solvenza u likwidità: ritorn prospettiv għall-vijabbiltà

- (48) Il-Portugall ipprova projezzjonijiet finanzjarji fix-xenarju bażi tal-pjan ta' ristrutturar, kif innotifikat fl-10 ta' Ġunju 2021 u modifikat fis-16 ta' Novembru 2021, li jirreferu għall-attivitatijiet ewlenin tal-avjazzjoni ta' TAP Air Portugal (li se tinkludi lil Portugalia), kif deskritt fit-Taqsima 2.4.1.1. Dawk il-projezzjonijiet jipprevedu [...]. Fi tmiem il-pjan ta' ristrutturar fl-2025, TAP Air Portugal tistenna li tikseb redditu fuq l-ekwità (ROE) ta' [...] % u redditu fuq il-kapital użat (ROCE) ta' [...] %.
- (49) Fir-rigward tal-projezzjonijiet tal-likwidità, TAP Air Portugal tistenna li [...]. Il-projezzjonijiet finanzjarji jipprevedu wkoll il-proporzjonijiet tal-ekwità għall-assi u tad-dejn nett għall-ekwità [...] u l-kisba ta' livell ta' [...] % u [...] %, rispettivament, fl-2025. Fl-ahhar nett, il-projezzjonijiet tal-proporzjon tad-dejn nett għall-EBITDA jonqsu gradwalment minn [...] fl-2022 għal [...] fl-2025.

Tabella 1

Projezzjonijiet finanzjarji tal-pjan ta' ristrutturar kif notifikat fl-10 ta' Ġunju 2021 (xenarju bażi)

Miljuni ta' EUR	Perjodu ta' ristrutturar					
	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Dhul	1 060	(...)	(...)	(...)	(...)	(...)
EBIT	(965)	(...)	(...)	(...)	(...)	(...)
Introjtu nett	(1 230)	(...)	(...)	(...)	(...)	(...)
Dejn nett	4 110	(...)	(...)	(...)	(...)	(...)
Fluss ta' flus operatorju	(244)	(...)	(...)	(...)	(...)	(...)
Ekwità	(...)	(...)	(...)	(...)	(...)	(...)

Sors: Informazzjoni dwar il-kumpanija. Id-data kollha tirreferi għal TAP Air Portugal (inkluza Portugalia)

- (50) Ir-ritorn ta' TAP Air Portugal għall-vijabbiltà jiddependi fuq it-tnaqqis tal-kostijiet, peress li l-projezzjonijiet tad-dhul isegwu l-irkupru tat-traffiku tal-ajru. It-tnaqqis fil-kostijiet jirriżulta mill-miżuri ta' ristrutturar deskritti fit-taqsimiet 2.4.1.1 - 2.4.1.3, li permezz tagħhom TAP Air Portugal tistenna li tnaqqas is-CASK minn EUR ċenteżmu [...] fl-2019 għal EUR ċenteżmu [...] fl-2025. Tali EUR ċenteżmu [...] ta' CASK jorigina prinċipalment mill-miżuri ta' ristrutturar li affettwaw l-akbar elementi ta' kost ta' TAP Air Portugal fl-2019, jiġifieri l-fjuwil (EUR ċenteżmu [...] fl-2019) u l-kost lavorattiv (EUR ċenteżmu [...] fl-2019). Fir-rigward tal-fjuwil, TAP Air Portugal tistenna ffrankar ta' EUR ċenteżmu [...] għal kull ASK, jekk wiehed jassumi rata tal-kambju u prezz tal-fjuwil konformi mal-aspettattivi attwali tas-suq miksuba minn Bloomberg, mill-akkwizizzjoni ta' inġenji tal-ajru aktar effiċjenti fl-użu tal-fjuwil, tqabbil ahjar tal-inġenji tal-ajru mar-rotot u l-implimentazzjoni ta' software għall-ottimizzazzjoni tal-fjuwil (it-taqsimi 2.4.1.3 Fir-rigward tal-haddiema, TAP Air Portugal tistenna li l-miżuri ta' tnaqqis tal-FTE u n-negozjar mill-gdid tal-kuntratti mal-impjegati (it-taqsimi 2.4.1.3 iwasslu għal iffrankar ta' EUR ċenteżmu [...] għal kull ASK.
- (51) Fir-rigward tal-projezzjonijiet tad-dhul, il-biċċa l-kbira tagħhom joriginaw mit-traffiku tal-ajru tal-passiġġieri, bid-dhul mill-manutenzjoni, mill-merkanzija u mill-posta jirrappreżenta madwar [...] % tad-dhul totali fl-2025. Biex tistma id-dhul mit-traffiku tal-ajru tal-passiġġieri, TAP Air Portugal tassumi xejra ta' rkupru f'konformità mal-previżjonijiet bażi tal-IATA (Ottubru 2020) ⁽³³⁾, iżda livelli aktar baxxi ta' traffiku tal-ajru fis-sena. Perezempju, filwaqt li l-IATA tistenna li t-traffiku tal-ajru jiddied minn 49 % fl-2021 għal 109 % fl-2025, meta mqabbel mal-għadd ta' passiġġieri li taru fl-2019, TAP tassumi [...] % fl-2021 u [...] % fl-2025. Barra minn hekk, TAP Air Portugal tassumi rendiment ta' EUR ċenteżmu [...] u fattur ta' tagħbija ta' [...] % fl-2025, li huma rispettivament aktar baxxi (EUR ċenteżmu [...]) u oghla ([...] %) mill-valur tagħhom fl-2019. Fl-ahħar nett, TAP Air Portugal tipprogetta żieda fid-dhul li tirriżulta mill-miżuri relatati mal-merkanzija u l-attivitajiet ancillari deskritti fit-taqsimi 2.4.1.4. B'mod ġenerali, meta jitqiesu s-sorsi kollha ta' dhul, TAP Air Portugal tistenna li d-dhul għal kull CASK jonqos minn EUR ċenteżmu [...] fl-2019 għal EUR ċenteżmu [...] fl-2025.
- (52) Il-pjan ta' ristrutturar kif innotifikat fl-10 ta' Ġunju 2021, ippreveda xenarju avvers ibbażat fuq evoluzzjoni pessimista ta' tliet parametri: il-kost tal-fjuwil, id-domanda u r-rendiment. B'varjazzjonijiet negattivi tal-parametri fix-xenarju avvers, il-fluss tal-flus operatorju ta' TAP Air Portugal u l-EBIT [...], is-suppożizzjoni pessimista tbiddel biss il-kobor tar-riżultati. Fl-aktar xenarju avvers biss, jekk wiehed jassumi evoluzzjoni negattiva tat-tliet parametri kollha kkonċernati, [...].
- (53) Fl-ahħar nett, il-Portugall ipprova aġġornament tal-projezzjonijiet finanzjarji tal-pjan ta' ristrutturar notifikat fid-9 ta' Novembru 2021. Dan l-aġġornament iqis l-ahħar żviluppi fis-suq tal-avjazzjoni vis-à-vis il-projezzjonijiet notifikati, b'mod partikolari t-titjib fil-prospetti ta' rkupru tat-traffiku ⁽³⁴⁾ u ż-żieda fil-prezzijiet tal-fjuwil tal-ġettijiet, u jassumi żieda ta' [...] % fil-kostijiet tat-traffiku biex tirrifletti d-dinamika reċenti tal-inflazzjoni. Dawk is-suppożizzjonijiet riveduti jwasslu għal żieda fid-dhul kif ukoll fil-kostijiet, meta mqabbla mal-projezzjonijiet notifikati. B'mod ġenerali, l-EBIT [...], iżda jilhaq [...], jiġifieri EUR [...] miljun minflok EUR [...] miljun fil-projezzjonijiet notifikati. Bl-istess mod, l-introjtu nett isir pożittiv [...] ([...] EUR [...] miljun), [...] EUR [...] miljun. Fi [...], l-ROCE jkun [...], filwaqt li l-ROE jkun [...] % [...].

2.5. Sejbiet preliminari fid-deċizzjoni tal-ftuħ

- (54) Abbazi tal-informazzjoni pprovduta mill-Portugall fin-notifika tal-10 ta' Ġunju 2021, fid-deċizzjoni tal-ftuħ, il-Kummissjoni kkwalfikat l-appoġġ mill-Istat innotifikat lil TAP SGPS bhala għajnuna legali mill-Istat skont l-Artikoli 107(1) u 108(3) tat-TFUE. Hija vvalutat il-kompatibbiltà ta' dik l-għajnuna mas-suq intern skont il-Linji Gwida R&R u, wara li sabet li diversi kundizzjonijiet ta' kompatibbiltà stabbiliti f'dawn il-linji gwida kienu jidhru, *prima facie*, li ma g'ewx issodisfati, iddecidiet li tiftaħ procedura ta' investigazzjoni formali.
- (55) Fid-deċizzjoni tal-ftuħ, il-Kummissjoni kkonkludiet b'mod preliminari li TAP SGPS, indikata bhala l-benefiċjarja tal-għajnuna, kienet eliġibbli għal għajnuna għar-ristrutturar, b'mod partikolari minhabba l-ekwità negattiva akkumulata li kibret minn EUR [...] miljun fi tmiem l-2019 għal EUR [...] biljun fl-2020. Il-Kummissjoni sabet ukoll li l-għajnuna għar-ristrutturar kienet meħtieġa għat-tlestija b'suċċess tal-pjan ta' ristrutturar u li l-forma tagħha kienet xierqa biex tindirizza l-problemi ta' likwidità u ta' solvenza li nstabu.

⁽³³⁾ Data dwar l-irkupru tad-domanda għat-traffiku domestiku fl-Ewropa u fl-Ewropa lejn l-Amerka ta' Fuq u t'Isfel, l-Afrika sub-Saharjana u ta' Fuq. Sors: IATA/Oxford Economics –Air Passenger Forecast Global Report. Ottubru 2020

⁽³⁴⁾ Data dwar l-irkupru tad-domanda għat-traffiku domestiku fil-Portugall, fil-Portugall lejn l-Ewropa u fil-Portugall lejn l-Amerka ta' Fuq u t'Isfel u lejn l-Afrika, skont il-piżijiet tal-passiġġieri ta' TAP tal-2019. Sors: IATA/Oxford Economics –Air Passenger Forecast Global Report, Ottubru 2021.

- (56) Il-Kummissjoni sabet li, abbażi ta' suppożizzjonijiet prudenti, il-valutazzjoni tal-profitti u r-redditi fuq l-ekwità mistennija madwar [...] % [...], sa tmiem il-perjodu ta' ristrutturar kienet issostni l-argument tal-Portugall li l-pjan ta' ristrutturar kien se jiżgura l-vijabbiltà fit-tul tal-benefiċjarju u baqa' robust ukoll f'xenarju avvers. Mingħajr l-intervent tal-Istat, il-benefiċjarju, u, b'konsegwenza ta' dan, TAP Air Portugal, inevitabbilment johorġu mis-suq, u dan jikkawża tbatija soċjali, effetti konsegwenzjali negattivi għall-ekonomija Portugiża kollha – li tiddependi hafna fuq is-settur tat-turiżmu – u tfixkil ta' servizz importanti li huwa diffiċli li jiġi replikat.
- (57) Il-Kummissjoni mbagħad qajmet dubji, l-ewwel dwar il-proporzjonalità tal-ġhajna (35), fejn innotat li l-biċċa l-kbira tas-sorsi ta' kontribuzzjoni proprja ġew minn tnaqqis fil-kostijiet, jiġifieri l-evitar tal-kostijiet biss mingħajr l-ebda finanzjament ġdid minn investitur jew mutwanti tas-suq, minbarra l-kuntratti ġodda għal-lokazzjoni ta' inġenji tal-ajru li jaslu fl-2021. Il-Kummissjoni nnotat li l-kontribuzzjoni proprja tikkorrispondi l-aktar l-aktar biss għal [...] % tal-kostijiet tar-ristrutturar, filwaqt li ma kienx ċar jekk it-tnaqqis fil-kostijiet lavorattivi, li jirrappreżenta aktar minn [...] % tal-kontribuzzjoni proprja, kienx ammissibbli. Fir-rigward tar-rekwiżiti ta' kondivizjoni tal-piżijiet, il-Kummissjoni nnotat li ma kienet ġiet ipprovduta l-ebda ġustifikazzjoni għaliex kwalunkwe tnaqqis parzjali tad-dejn imġarrab mid-detenturi tal-bonds ta' TAP SGPS, bhala kwistjoni ta' prinċipju, ma jkunx jista' jinkiseb.
- (58) It-tieni, il-Kummissjoni esprimiet dubji dwar il-miżuri li jllimitaw id-distorsjonijiet tal-kompetizzjoni (36). Il-Kummissjoni osservat b'mod partikolari li: (i) kien dubjuż jekk iċ-ċessjonijiet proposti ta' ċerti assi li jikkonċernaw attivitajiet li jagħmlu t-telf setgħux jitqiesu bhala li jindirizzaw id-distorsjoni tal-kompetizzjoni maħluqa mill-ġhajna, u jekk fi kwalunkwe każ iċ-ċessjonijiet proposti kinux suffiċjenti biex jindirizzaw tali distorsjoni, (ii) il-fehma tal-awtoritajiet Portugiżi li iċ-ċessjoni tas-slots kienet prematura u mhux meħtieġa ma kinitx issostanzjata minn xi analiżi kwantitattiva li turi li tali ċessjonijiet fil-fatt jipperikolaw ir-ritorn għall-vijabbiltà ta' TAP Air Portugal, minhabba l-pożizzjoni b'saħħitha tagħha f'termini ta' slots fl-ajruport kongestjonat hafna ta' Liżbona, u (iii) filwaqt li l-kapaċità globali tal-flotta prevista għall-2025 kienet aktar baxxa minn qabel ir-ristrutturar, xejn ma ppermetta li jiġi verifikat li l-kapaċità maħluqa permezz tal-akkwiżizzjoni ta' inġenji tal-ajru ġodda matul il-perjodu ta' ristrutturar ma tkunx eċċessiva u ma kien hemm l-ebda impenn li tinżamm kapaċità aktar baxxa għad-durata tal-pjan ta' ristrutturar.
- (59) Fl-aħħar nett, il-Kummissjoni nnotat li l-pjan kien se jdum aktar minn hames snin, filwaqt li l-projezzjonijiet kellhom incerteżzi dwar l-evoluzzjoni tad-domanda sa tmiem l-2025 f'xenarji ta' stress kbir, li jistgħu jkunu jirrikjedu aktar ġhajna (37).

3. OSSERVAZZJONIJIET TAL-PORTUGALL

- (60) Il-Portugall issottometta l-osservazzjonijiet tiegħu dwar id-deċiżjoni tal-ftuħ fid-19 ta' Awwissu 2021.
- (61) Bhala rimarka inizjali, il-Portugall ifakkar fil-waqfien bla preċedent u ġeneralizzat fit-traffiku tal-ajru kkawżat mill-pandemija tal-COVID-19 u l-konsegwenzi devastanti u asimmetriċi li kellu għat-trasportaturi tal-ajru. Il-Portugall jirrimarka li qabel it-tifqigħa, TAP Air Portugal kienet qed tagħmel profitt fuq bażi awtonoma u pprezentat sinjali ċari ta' stabbiltà finanzjarja. Fl-aħħar nett, il-Portugall josserva li l-pandemija pposponiet ir-rieżami tal-Linji Gwida R&R, maħsuba biex jiġu applikati sal-31 ta' Diċembru 2020. Filwaqt li l-Linji Gwida R&R ma humiex imfassla għal ċirkostanzi eċċezzjonali bħall-pandemija tal-COVID-19, huma jhallu lok għal applikazzjoni aktar flessibbli tar-regoli tagħha, b'mod partikolari fir-rigward tal-kontribuzzjoni proprja li għandha titqies bhala suffiċjentement għolja u adegwata. Skont il-Portugall, iċ-ċirkostanzi u l-isfidi uniċi assoċjati mal-COVID-19 u tal-impatt tagħha fuq il-mudell ta' negozju ta' TAP jiġġustifikaw approċċ aktar flessibbli meta mqabbel ma' preċedenti konvenzjonali ta' salvataġġ u ristrutturar fl-industrija. Il-kuntest bla preċedenti tal-pandemija tal-COVID-19 jitlob tali infurzar flessibbli tar-regoli u l-prinċipji tas-salvataġġ u r-ristrutturar.

3.1. Il-projezzjonijiet finanzjarji u r-ritorn għall-vijabbiltà

- (62) Il-Portugall jenfasizza li l-projezzjonijiet fil-pjan ta' ristrutturar huma bbażati fuq suppożizzjonijiet affidabbli u konservattivi. Il-Portugall jissottolinja li, filwaqt li l-previzjonijiet tal-IATA jaqbzu l-livelli tal-2019 diġà sal-2024, il-projezzjonijiet tad-domanda fix-xenarju bażi tal-pjan ma jirkuprawx il-livelli tal-2019 sa [...]. Bl-istess mod, il-perkors tad-dhul ta' TAP Air Portugal jibda minn punt aktar baxx fl-2021 meta mqabbel mal-previzjoni tal-passiġġieri, eż. id-dhul tal-passiġġieri fl-2021 huwa [...] % tal-livelli tal-2019 meta mqabbel ma' [...] % għall-ġhadd ta' passiġġieri.

(35) Ara l-premessi 83 sa 88 tad-deċiżjoni tal-ftuħ.

(36) Ara l-premessi 97 sa 100 tad-deċiżjoni tal-ftuħ.

(37) Ara l-premessi 74 u 75 tad-deċiżjoni tal-ftuħ.

- (63) Il-Portugall jissottolinja l-użu aġli tal-kapaċità ta' TAP Air Portugal. Il-kumpanija kienet kapaċi tirrialloka l-kapaċità biex timmira żoni tad-domanda, billi tikkompensa fuq l-ivvjaġġar lejn/mill-Brazil b'irkupru aktar b'saħtu fil-flussi Afrikani. Hija kienet qed tissostitwixxi attivament ukoll inġenji tal-ajru akbar b'gauge iżgħar meta kienet qed tiffaċċja fatturi ta' tagħbija baxxa u kienet ikkonfigurata mill-ġdid l-inġenji tal-ajru tal-passiġġieri biex jittrasportaw merkanzija, eċċ. Dik ir-riallokazzjoni aġli tal-kapaċità u operazzjonijiet flessibbli flimkien ma' politiki stretti ta' kontroll tal-kostijiet irriżultaw fi hruq ta' flus aktar baxx milli mistenni fil-pjan ta' ristrutturar, minkejja x-xenarju aġar tad-domanda (eż. l-EBIT ta' TAP Air Portugal fl-ewwel nofs tal-2021 kien EUR [...] miljun aħjar minn dak previst fil-pjan).
- (64) Il-Portugall josserva li TAP Air Portugal assumiet perkors ta' dhul għal kull siġġu disponibbli għal kull kilometru (RASK) taht il-livelli storiċi (EUR ċenteżmu [...] sal-2025 vs sa EUR ċenteżmu [...] fl-2018) u dak li attwalment setgħet tikseb (kumpens għal volum aktar baxx ta' passiġġieri meta mqabbel mal-ghadd ta' passiġġieri tar-ristrutturar vs. il-pjan). Il-Portugall jinnota wkoll li l-pjan ta' ristrutturar ma qiesx sa EUR [...] miljun fi dhul addizzjonali li ġej minn titjib fil-proċessi/metodoloġiji, titjib ta' sistemi/ghodod ewlenin u inizjattivi addizzjonali għat-tnaqqis tal-kostijiet (eż. fl-okkazzjonijiet tal-flotta, differimenti u sessjonijiet ta' negozjati futuri wara l-approvazzjoni) li gew identifikati wara n-notifika.
- (65) Fir-rigward tad-durata tal-perjodu ta' ristrutturar, il-Portugall isostni li hafna mill-miżuri li jinsabu fil-pjan ta' ristrutturar diġà ġew implimentati mill-2020, għalkemm l-ghajjuna għar-ristrutturar se tinghata biss fl-aħħar trimestru tal-2021. Għalhekk, id-durata tal-intervent mill-Istat, li huwa essenzjali għar-ritorn għall-vijabbiltà ta' TAP Air Portugal [...], se tkun anqas minn hames snin.

3.2. Il-proporzjonalità u l-limitazzjoni tal-ghajjuna mill-Istat għall-minimu

- (66) Fis-sottomissjoni tiegħu tas-16 ta' Novembru 2021, il-Portugall jinnota sorsi ġodda ta' kontribuzzjoni proprja, ma baqax jinsisti fuq il-kwalifika tat-tnaqqis fil-kostijiet lavorattivi bhala sors ta' kontribuzzjoni proprja, jipprezenta diżaggregazzjoni ġdida tal-kostijiet tar-ristrutturar u jikkummenta dwar il-miżuri ta' kondivizzjoni tal-piżijiet.

3.2.1. Sorsi ġodda ta' kontribuzzjoni proprja

- (67) Il-Portugall identifika s-sorsi addizzjonali ġodda ta' kontribuzzjoni proprja li ġejjin:
- (a) *Appoġġ minn fornituri tad-dejn eżistenti*: Il-Portugall jinnota li TAP Air Portugal irnexxielha tirċievi l-appoġġ tal-fornituri tad-dejn eżistenti. Minhabba l-pandemija tal-COVID-19 u d-deterjorament konsegwenti tal-EBITDAR, TAP Air Portugal [...]. Madankollu, il-kumpanija rnexxielha tikseb eżenzjonijiet, li evitaw l-iskattar ta' opzjonijiet put u ta' hlas lura kmieni. Skont il-Portugall, tali eżenzjonijiet jammontaw għal forma ta' kondivizzjoni tal-piżijiet u kontribuzzjoni proprja, peress li [...] (il-premessa (43)g).
- (b) *Finanzjament ġdid mill-investituri u mis-suq*: Il-Portugall jinnota li TAP Air Portugal giet avvicinata minn investituri ġodda potenzjali b'interess fl-akkwizzizzjoni ta' ishma futuri u nnegozjat finanzjament ġdid (il-premessa (43)e);
- (c) *Finanzjament addizzjonali għall-inġenji tal-ajru*: Il-Portugall jipprezenta evidenza li turi impenji ġodda għall-finanzjament tal-okkazzjonijiet tal-inġenji tal-ajru, li jżidu l-livell ta' tali finanzjament minn EUR [...] miljun għal total ta' EUR [...] miljun (il-premessa (43)c).

3.2.2. Tnaqqis fil-kostijiet lavorattivi

- (68) Fir-rigward tat-tnaqqis fil-kostijiet lavorattivi li dwaru l-Kummissjoni qajmet dubji, il-Portugall essenzjalment sostna li dawn jikkontribwixxu għall-minimizzazzjoni tal-ghajjuna u jkkostitwixxu kontribuzzjonijiet effettivi, dejjiema u mhux reversibbli mill-kredituri tal-benefiċjarju. Il-Portugall jinsisti li, skont il-liġi Portugiża, il-haddiema jkkostitwixxu kredituri privileġġati fir-rigward tal-impjegaturi, peress li t-talbiet tal-haddiema jiġu likwidati l-ewwel fuq kwalunkwe talba ohra garantita jew privileġġata. Għalhekk, it-tnaqqis fil-kostijiet lavorattivi propost bhala kontribuzzjoni proprja, fl-ammont totali ta' EUR [...] miljun, jinkludi tali krediti. Fl-aħħar nett, il-Portugall josserva li TAP Air Portugal kisbet dan it-tnaqqis fil-kostijiet permezz ta' negozjati u kienet teħtieġ li l-haddiema jċedu parti mit-talbiet futuri tagħhom. Għalhekk huwa ekwivalenti għal thassir tad-dejn jew tnaqqis iehor tal-kostijiet kuntrattwali mis-shab (eż. il-fornituri/lokaturi tal-inġenji tal-ajru) kemm f'termini ta' partecipazzjoni fl-isforz, kif ukoll bhala sinjal ta' fiduċja fil-vijabbiltà fit-tul tal-benefiċjarju.

- (69) Filwaqt li l-Portugall irrikonoxxa li l-kontribuzzjoni proprja jenhtieg li normalment tkun komparabbli mal-ghajjnuna moghtija f'termini ta' effetti fuq il-pożizzjoni tas-solvenza jew tal-likwidità tal-benefiċjarju u li t-tnaqqis fil-kostijiet ma jikkostitwix miżuri li jsahhu l-ekwiżità, kontribuzzjoni proprja li ma ghandhiex effett komparabbli għall-ghajjnuna moghtija xorta tista' tiġi aċċettata, fid-dawl ta' ċirkostanzi eċċezzjonali. Eventwalment, fis-sottomissjoni tiegħu tas-16 ta' Novembru 2021, il-Portugall ma baqax jinkludi t-tnaqqis tal-kostijiet lavorattivi fost is-sorsi tal-kontribuzzjoni proprja tal-benefiċjarju għall-kostijiet tar-ristrutturar.

3.2.3. Diżaggregazzjoni u sorsi ta' finanzjament tal-kostijiet tar-ristrutturar

- (70) Fis-16 ta' Novembru 2021, il-Portugall issottometta diżaggregazzjoni tal-kostijiet tar-ristrutturar u l-kalkolu u l-proporzjon rispettivi tal-kontribuzzjoni proprja, b'kont mehud tas-sorsi l-ġodda tal-kontribuzzjoni proprja, li hija pprezentata kif ġej.

Tabella 2

Diżaggregazzjoni u sorsi ta' finanzjament tal-kostijiet tar-ristrutturar (EUR miljun ittondġati)

Kostijiet tar-ristrutturar		Sorsi ta' finanzjament	MEUR	%
		Kontribuzzjoni proprja		
Akkwiżizzjoni ta' inġenji tal-ajru ġodda	[...]	Indennizzi tal-haddiema	[...]	[...] %
Rimborż tad-dejn	[...]	Kuntratti nnegozjati mill-ġdid ma' partijiet terzi	(...)	[...] %
[...]	[...]	Lokazzjoni ta' inġenji tal-ajru ġodda	[...]	[...] %
Haddiema (Indennizzi)	[...]	Kontribuzzjonijiet oħrajn	[...]	[...] %
Telf operatorju	[...]	Patt dwar il-bonds u d-dejn bankarju (valur tas-suq)	[...]	[...] %
		Likwidità temporanja ([...]% mhux garantit)	[...]	[...] %
		Dejn bankarju ġdid	[...]	[...] %
		Kontinġenzi M&E Brazil	[...]	[...] %
		Għajjnuna mill-Istat		
		Injezzjoni ta' ekwiżità	[...]	[...] %
		Likwidità temporanja ([...]% garanzija)	[...]	[...] %
		Ammont ta' kontribuzzjoni proprja	[...]	[...] %
		Ammont ta' għajjnuna għar-ristrutturar	[...]	[...] %
		FINANZJAMENT TOTALI	(...)	

- (71) Il-Portugall josserva li kontribuzzjonijiet taht il-50 % tal-kostijiet tar-ristrutturar diġà gew aċċettati f'kazijiet oħra ta' għajjnuna għar-ristrutturar fis-settur tal-avjazzjoni ⁽³⁸⁾ u li l-pandemija tal-COVID-19 tikkwalifika bħala ċirkostanza eċċezzjonali, kif rikonoxxut mill-Kummissjoni fil-Qafas Temporanju tal-COVID-19 ⁽³⁹⁾ ("Qafas Temporanju"). B'konsegwenza ta' dan, il-Portugall isostni li l-livell rivedut ta' kontribuzzjoni proprja huwa sinifikanti fil-kuntest partikolari tal-inċertezzi li qed jiffaċċja s-settur tal-avjazzjoni minhabba l-pandemija tal-COVID-19.

⁽³⁸⁾ Id-Deciżjoni tal-Kummissjoni tad-9 ta' Lulju 2014 fil-kawża SA.34191 – Allegata għajjnuna lil Air Baltic (ĠU L 183, 10.7.2015 p. 1); u d-Deciżjonijiet tal-Kummissjoni tas-27 ta' Ġunju 2012 fil-kawża SA.33015 – Air Malta (ĠU L 301, 30.10.2012, p. 29).

⁽³⁹⁾ Il-Komunikazzjoni mill-Kummissjoni "Qafas Temporanju għal miżuri ta' Għajjnuna mill-Istat biex jinghata sostenn lill-ekonomija matul it-tifqigha preżenti tal-COVID-19" (C/2020/1863, ĠU C 911, 20.3.2020, p. 1), kif emendata l-ahhar mill-Komunikazzjoni tal-Kummissjoni C(lis-sitt Emenda fil-Qafas Temporanju għall-miżuri ta' għajjnuna mill-Istat biex jinghata sostenn lill-ekonomija matul it-tifqigha preżenti tal-COVID-19 u emenda fl-Anness tal-Komunikazzjoni tal-Kummissjoni lill-Istati Membri dwar l-applikazzjoni tal-Artikoli 107 u 108 tat-Trattat dwar il-Funzjonament tal-Unjoni Ewropea għall-assigurazzjoni ta' kreditu għall-esportazzjoni għal żmien qasir C(2021)/8442 final tat-18 ta' Novembru 2021 (ĠU C 473, 24.11.2021, p. 1).

3.2.4. Kondivżjoni tal-piżijiet

- (72) Il-Portugall jerga' jsostni li l-kondiviżjoni tal-piżijiet se tiġi żgurata fil-livell tal-azzjonisti ta' TAP SGPS. It-telf ta' TAP SGPS gie kontabilizzat b'mod shih fil-kontijiet konsolidati tal-2020 u jikkorrispondi għal ammont totali ta' ekwità negattiva ta' EUR [...] miljun. Wara l-approvazzjoni tal-pjan ta' ristrutturar, l-ammont totali ta' EUR [...] miljun [...] se jitnaqqas għal [...] fil-kontijiet ta' TAP SGPS. Qabel dan, [...] għall-finijiet ta' assorbiment tat-telf.
- (73) Il-Portugall jispjega wkoll li, kif previst fil-pjan ta' ristrutturar, TAP SGPS trid tirritorna għas-swieg tas-self mill-aktar fis possibbli. L-impatt ta' impożizzjoni tat-telf fuq il-kredituri se jaffettwa b'mod negattiv kwalunkwe tentattiv futur ta' TAP SGPS biex tiġbor fondi mis-settur privat anke fuq bażi garantita. Din titqies mill-partecipanti fis-suq tal-kreditu bhala sitwazzjoni ta' inadempjenza *de facto*, li twassal għal tnaqqis immedjat fil-klassifikazzjoni għall-aġġar kategorija ta' kreditu mill-aġenziji tal-klassifikazzjoni. Dan, min-naħa tiegħu, iwassal lill-banek biex joqogħdu lura minn negozjati futuri mal-kumpanija. Fl-aħħar nett, il-Portugall jinnota li r-rinunzi ta' ċertu dritt tal-fornituri tad-djun skont il-ftehimiet ta' self/emissjonijiet ta' dejn rilevanti (il-premessa (43)g) jenħtieġ li jitqiesu bhala forma ta' kondivżjoni tal-piżijiet skont il-Linji Gwida R&R.

3.3. Miżuri li jllimitaw id-distorsjonijiet tal-kompetizzjoni

- (74) F'termini ta' ċessjonijiet ta' assi, tnaqqis fil-kapaċità jew preżenza fis-suq, fil-pjan ta' ristrutturar, kif innotifikat fl-10 ta' Ġunju 2021, il-Portugall ippreżenta l-bejgħ tal-ishma miżmuma minn TAP SGPS f'negozju mhux ewlieni, jiġifieri, Groundforce, M&E Brasil u Cateringpor. Madankollu, fir-rigward ta' trasferiment potenzjali ta' slots, il-Portugall inizjalment esprima l-fehma li fil-każ ta' TAP Air Portugal, impenn li jiġu ċeduti slots fl-ajruport ta' Liżbona jkun prematur u probabbilment mhux mehtieg biex tiġi żgurata kompetizzjoni effettiva, billi jinvolvi r-riskju li jiġu kompromessi l-konnettività u l-mudell ta' ċentru ta' dik il-kumpanija u li potenzjalment jiġi pperikolat ir-ritorn tagħha għall-vijabbiltà. Il-Portugall kompli jargumenta, jikkjarifika u jespandi matul il-proċedura ta' investigazzjoni formali l-miżuri mmirati biex jllimitaw id-distorsjonijiet tal-kompetizzjoni, sabiex il-miżuri kif proposti fil-forma finali tagħhom huma kif ġej.

3.3.1. Ċessjoni ta' ishma f'attivitajiet integrati vertikalmnt mat-trasport bl-ajru

- (75) Il-Portugall isostni li Groundforce storikament kienet profittabbli, b'introjtu nett ta' EUR [...] miljun u dhul ta' EUR [...] miljun fl-2019, iżda ntlaqtet severament mill-kriżi tal-COVID-19. Groundforce tilfet EUR [...] miljun ta' dhul fl-2020 meta mqabbel mal-2019 u, [...]. Minhabba dawk id-diffikultajiet, Groundforce dahlet fi proċedura ta' insolvenza kkontrollata, li finalment se twassal għar-ristrutturar jew il-likwidazzjoni tal-kumpanija. F'dak il-kuntest, Groundforce diġà attrat l-interess ta' diversi fornituri ewlenin tal-groundhandling fl-Ewropa.
- (76) Cateringpor hija kumpanija tal-catering maħluqa fl-1994. Hija l-fornitur ewlieni tal-catering ta' TAP SGPS, li hija wkoll l-azzjonist maġġoritarju tagħha (sehem ta' 51 %) u sors ewlieni tad-dhul ([...] % tad-dhul tal-2019). Il-kumpanija storikament kienet profittabbli, b'introjtu nett ta' EUR [...] miljun u dhul nett ta' EUR [...] miljun fl-2019. Madankollu, bhall Groundforce, Cateringpor sofriet minhabba l-kriżi tal-COVID-19, li wasslet għal tnaqqis ta' [...] % fl-ikljet ipprovduti u tnaqqis fid-dhul nett ta' EUR [...] miljun meta mqabbel mal-2019. Biex tindirizza dawn id-diffikultajiet, Cateringpor bdiet proċess ta' ristrutturar li jinsab għaddej [...], li fi tmieumu TAP SGPS qed tippjana li [...] % [...]. Skont il-projezzjonijiet, il-[...] EUR [...] miljun.
- (77) M&E Brasil hija fornitur ta' servizzi ta' manutenzjoni, tiswija u tiġdid (MRO) inkorporata fil-Brazil, li l-azzjonist maġġoritarju tagħha huwa TAP SGPS. M&E Brasil tipprovd servizzi ta' manutenzjoni ta' inġenji tal-ajru wesghin lil TAP SGPS, li kienu jammontaw għal [...] % tad-dhul tagħha fl-2019. [...] kien [...], minkejja [...]. Il-kriżi tal-COVID-19 aggravat id-diffikultajiet tal-kumpanija, bid-dhul fl-2020 (madwar EUR [...] miljun) jonqos għal nofs dak li kellha fl-2019 (EUR [...] miljun) [...] ([...] EUR [...] miljun [...], EUR [...] miljun [...]). [...] EUR [...] miljun [...].
- (78) Peress li ċ-ċessjonijiet imsemmija hawn fuq se jnaqqsu b'mod sinifikanti l-attivitajiet integrati vertikalmnt ta' TAP Air Portugal, anċillari għat-trasport bl-ajru, il-Portugall jemmen li dawn jikkostitwixxu miżura ammissibbli biex jiġu limitati d-distorsjonijiet tal-kompetizzjoni skont il-Linji Gwida R&R.

3.3.2. Tnaqqis u ffrizar tal-flotta tal-inġenji tal-ajru

- (79) Il-pjan ta' ristrutturar jikkontempla wkoll tnaqqis fil-kapaċità, bhala rizultat tal-aġġustament fid-daqs tal-flotta, is-simplifikazzjoni tan-network u l-aġġustament għat-tnaqqis fid-domanda. TAP Air Portugal diġà implimentat tnaqqis fil-flotta minn 108 għal [90-100] inġenju tal-ajru sa Frar 2021. Il-Portugall jimpenja ruħu li matul il-pjan ta' ristrutturar u sal-2025 inkluda wkoll, il-flotta ta' TAP Air Portugal ma taqbiżx [90-100] inġenju tal-ajru.

3.3.3. Rilaxx ta' slots

- (80) Fid-dawl, b'mod partikolari, tal-pussess għoli ta' slots ta' TAP Air Portugal fil-baži kongestjonata hafna tagħha ta' Liżbona (il-premessa (32)), ⁽⁴⁰⁾ il-Kummissjoni tqis li, għall-finijiet ta' din id-Deciżjoni, TAP Air Portugal se jkollha pożizzjoni sinifikanti fis-suq għall-forniment ta' servizzi tat-trasport bl-ajru tal-passiġġieri fl-ajruport ta' Liżbona wara r-ristrutturar.
- (81) F'dak ir-rigward, fit-3 ta' Diċembru 2021 il-Portugall issottometta impenn strutturali addizzjonali biex ikompli jillimita l-effetti distortivi tal-ghajnuna fuq il-kompetizzjoni għall-forniment ta' servizzi tat-trasport bl-ajru tal-passiġġieri fuq rotot lejn jew mill-ajruport ta' Liżbona, fejn TAP Air Portugal hija mistennija li żżomm pożizzjoni sinifikanti fis-suq wara r-ristrutturar.
- (82) Jiġifieri, il-Portugall impenja ruħu li TAP Air Portugal tittrasferixxi pakkett ta' slots sa 18-il slot ta' kuljum (xitwa u sajf) lil trasportatur tal-ajru ieħor (kompetitur reali jew potenzjali) biex ikun jista' jstabilixxi baži ġdida ⁽⁴¹⁾ jew jespandi l-baži eżistenti tiegħu fl-ajruport ta' Liżbona (ir-"riċevitur ta' rimedju"). ⁽⁴²⁾
- (83) Is-slots magħmulin disponibbli minn TAP Air Portugal għar-riċevitur tar-rimedju fiż-żmien meta jiġi ffirmat il-ftehim dwar it-trasferiment ta' slots, jikkorrispondu għall-hinijiet tas-slots mitluba mir-riċevitur tar-rimedju sa +/- 20 minuta għat-titjiriet fuq distanza qasira u sa +/- 60 minuta għat-titjiriet fuq distanza twila. F'każ li TAP Air Portugal ma jkollhiex slots fil-perjodu tal-hin rilevanti, TAP Air Portugal toffri li tittrasferixxi s-slots l-eqreb fil-hin għat-talba tar-riċevitur ta' rimedju.
- (84) Bhala eċċezzjoni, TAP Air Portugal ma tkunx obligata tittrasferixxi:
- (a) aktar minn slot wiehed qabel it-08:00 (hin lokali) għal kull inġenju tal-ajru bbażat mir-riċevitur tar-rimedju fl-ajruport ta' Liżbona bl-użu tas-slots ta' rimedju;
 - (b) aktar minn nofs is-slots totali ta' rimedju qabel 12:00 (hin lokali); u
 - (c) aktar slots qabel it-20:00 (hin lokali) mis-slots totali ta' rimedju nieqes slot wiehed għal kull inġenju tal-ajru bbażat mir-riċevitur tar-rimedju fl-ajruport ta' Liżbona bl-użu tas-slots ta' rimedju għall-operazzjoni ta' titjiriet fuq distanza qasira.
- (85) F'każ li ssir talba għal aktar minn slot wiehed qabel it-08:00 (hin lokali) għal kull inġenju tal-ajru bbażat, aktar minn nofs is-slots totali ta' rimedju qabel 12:00 (hin lokali) jew aktar slots qabel it-20:00 (hin lokali) mis-slots totali ta' rimedju nieqes slot wiehed għal kull inġenju tal-ajru bbażat mir-riċevitur tar-rimedju fl-ajruport ta' Liżbona bl-użu tas-slots ta' rimedju għall-operazzjoni ta' titjiriet fuq distanza qasira, TAP Air Portugal toffri lir-riċevitur tar-rimedju l-eqreb slot li jmiss wara t-8:00 (hin lokali), wara 12:00 (hin lokali) u wara 20.00 (hin lokali) rispettivament.
- (86) Il-hinijiet tas-slots tal-wasla u tat-tluq jenhtieg li jkun tali li jippermettu rotazzjoni raġonevoli tal-inġenji tal-ajru mir-riċevitur tar-rimedju sa fejn ikun possibbli, b'kont meħud tal-mudell ta' negozju tar-riċevitur potenzjali ta' rimedju eliġibbli u r-restrizzjonijiet fuq l-użu tal-inġenji tal-ajru.
- (87) Il-Portugall impenja ruħu li TAP Air Portugal ma terġax takkwista s-slots ċeduti minghand ir-riċevitur ta' rimedju.

⁽⁴⁰⁾ Tali kombinazzjoni ta' fatturi (pussess għoli ta' slots f'ajruport kongestjonat hafna użat bhala baži) ma tinstab fl-ebda ajruport ieħor tal-UE li lejha jew minnu TAP Air Portugal tipprovdi servizzi ta' trasport bl-ajru tal-passiġġieri.

⁽⁴¹⁾ Baži tfisser li l-inġenji tal-ajru jiġu pparkjati matul il-lejl fl-ajruport u li l-inġenji tal-ajru bbażati jintużaw biex joperaw diversi rotot minn dak l-ajruport. Dan ifisser għat-titjiriet fuq distanzi qosra li kuljum l-ewwel moviment tal-inġenju tal-ajru jkun tluq mill-ajruport ta' Liżbona u l-aħħar moviment ikun wasla fl-ajruport ta' Liżbona.

⁽⁴²⁾ Kif spjegat aktar fil-premessa (88), ir-riċevituri potenzjali ta' rimedju jridu jimpenjaw ruħhom li jibbażaw fl-ajruport ta' Liżbona l-inġenji tal-ajru li jużaw is-slots trasferiti minn TAP Air Portugal. Ir-rekwiżit li tiġi operata baži ġdida jew estiża fl-ajruport ta' Liżbona bl-użu tal-slots ta' rimedju huwa ġġustifikat mill-grad relattiv ta' pressjoni kompetittiva eżerċitata fuq it-trasportaturi storiċi minn trasportaturi bbażati u trasportaturi mhux ibbażati.

- (88) Biex ikun eliġibbli, riċevitur potenzjali ta' rimedju jrid:
- (a) ikun trasportatur tal-ajru li jkollu liċenzja operattiva maħruġa minn Stat Membru tal-UE/ŻEE;
 - (b) ikun indipendenti minn u mhux konness ma' TAP Air Portugal;
 - (c) ma jkunx soġġett għal rimedji tal-kompetizzjoni wara li jkun rċieva strument ta' rikapitalizzazzjoni tal-COVID-19 ta' aktar minn EUR 250 miljun;
 - (d) jimpenja ruħu li jopera l-għadd ta' inġenji tal-ajru bbażati fl-ajruport ta' Liżbona bl-użu tas-slots ta' rimedju sa tmiem il-pjan ta' ristrutturatur. Fil-proposti tagħhom, ir-riċevituri potenzjali ta' rimedju jindikaw l-għadd ta' inġenji tal-ajru li għandhom ikunu bbażati fl-ajruport ta' Liżbona bl-użu tas-slots ta' rimedju; ⁽⁴³⁾ Għall-iskop tal-impenn li l-inġenji tal-ajru jgħu bbażati bl-użu tas-slots ta' rimedju, riċevitur potenzjali ta' rimedju għandu jimpenja ruħu li jikkonforma mal-liġijiet tax-xogħol applikabbli tal-UE u nazzjonali, kif interpretati bħala rilevanti mill-Qrati tal-UE ⁽⁴⁴⁾.
- (89) Ir-riċevitur ta' rimedju jiġi approvat mill-Kummissjoni wara proċedura tal-għażla trasparenti u mhux diskriminatorja (sejha għal proposti).
- (90) Il-Kummissjoni tkun assistita minn fiduċjarju tal-monitoraġġ, li jinhatar direttament wara l-adozzjoni ta' din id-Deciżjoni.
- (91) Is-sejha għal proposti tiġi ppubblikata mill-fiduċjarju tal-monitoraġġ suffiċjentement qabel il-bidu tal-proċedura generali tal-allokazzjoni ta' slots għal kull staġun tal-IATA sakemm il-Kummissjoni tapprova riċevitur ta' rimedju, u tingħata pubbliċità adegwata.
- (92) Il-Kummissjoni, assistita mill-fiduċjarju tal-monitoraġġ, tivvaluta l-proposti riċevuti. Hija tista' tiċhad il-proposti jekk ma jkunux kredibbli minn perspettiva ekonomika jew operazzjonali, jew fir-rigward tad-dritt tal-kompetizzjoni tal-UE.
- (93) Fil-każ ta' proposti li jikkompetu ma' xulxin, il-Kummissjoni tagħti preferenza, f'ordni dixxendenti, lir-riċevituri potenzjali ta' rimedju li b'mod partikolari: (i) jipprovdu l-akbar kapaċità ta' sigġijiet fir-rigward tal-inġenji tal-ajru bbażati bl-użu tas-slots ta' rimedju mill-bidu tal-operazzjonijiet sa tmiem il-pjan ta' ristrutturatur; u (ii) iservu l-akbar għadd ta' destinazzjonijiet b'titjiriet diretti operati mill-inġenji tal-ajru bbażati bl-użu tas-slots ta' rimedju mill-bidu tal-operazzjonijiet sa tmiem il-pjan ta' ristrutturatur (konnettività diretta, mingħajr ma jitqies l-frekwenzi).
- (94) Jekk il-Kummissjoni tagħti l-istess evalwazzjoni jew evalwazzjoni simili lil diversi proposti (offerti marbuta) wara l-valutazzjoni taż-żewġ kriterji, hija tagħti preferenza lill-proposta kklassifikata l-ahjar minn TAP Air Portugal (li tista' tuża kwalunkwe kriterju tal-għażla tagħha, dment li dawn ikunu trasparenti).
- (95) Ftit wara d-deċiżjoni ta' evalwazzjoni tal-Kummissjoni, TAP Air Portugal tidhol fi ftehim ta' trasferiment ta' slots, li għandu jiġi riezaminat mill-fiduċjarju tal-monitoraġġ u approvat mill-Kummissjoni, mar-riċevitur potenzjali ta' rimedju bl-ogħla klassifikazzjoni li jkun ikkonferma li jkun behsiebu jistabbilixxi bażi jew jespandi l-baży tiegħu fl-ajruport ta' Liżbona bl-użu tas-slots ta' rimedju.
- (96) Is-slots jiġu trasferiti minn TAP Air Portugal lir-riċevitur tar-rimedju mingħajr hlas skont l-Artikolu 8b tar-Regolament tal-Kunsill (KEE) Nru 95/93 ⁽⁴⁵⁾ (ir-"Regolament dwar is-Slots").

⁽⁴³⁾ Il-Kummissjoni se tivvaluta l-kredibbiltà operazzjonali u finanzjarja tal-proposti pprezentati mir-riċevituri potenzjali ta' rimedju, inkluż il-pjan ta' direzzjoni tan-negozju għat-thaddim tal-inġenji tal-ajru li għandhom ikunu bbażati fl-ajruport ta' Liżbona bl-użu tas-slots ta' rimedju. Biex jiġi approvat, riċevitur potenzjali ta' rimedju jrid juri l-kredibbiltà operazzjonali u finanzjarja tal-pjan ta' direzzjoni tan-negozju għall-baży ta' Liżbona l-għida jew estiża tiegħu. Madankollu, sabiex jiġi evitat id-dubju, l-impenn li jiġi operat l-għadd ta' inġenji tal-ajru bbażati fl-ajruport ta' Liżbona bl-użu tas-slots ta' rimedju ma huwiex kundizzjoni għat-trasferiment effettiv tagħhom jew għall-użu tagħhom impost fuq ir-riċevitur ta' rimedju wara l-approvazzjoni tiegħu. Fi kliem ieħor, ladarba r-riċevitur ta' rimedju jiġi approvat, is-slots ta' rimedju jiġu trasferiti mingħajr kundizzjonijiet u r-riċevitur tar-rimedju jkun jista' jużahom liberament.

⁽⁴⁴⁾ Ara eż. Nogueira, il-Kawzi Magħquda C-168/16 u C-169/16, EU:C:2017:688.

⁽⁴⁵⁾ Ir-Regolament tal-Kunsill (KEE) Nru 95/93 tat-18 ta' Jannar 1993 dwar ir-regoli komuni għall-allokazzjoni ta' slots f'ajruporti tal-Komunità (GU L 14, 22.1.1993, p. 1). Skont l-Artikolu 8b tiegħu, "[i]d-dritt għal serje ta' perjodi ta' użu fl-iskeda msemmi fl-Artikolu 8(2) ma jagħtix lok għal xi talbiet ta' kumpens fir-rigward ta' xi limitazzjoni, restrizzjoni jew eliminazzjoni ta' dan imposti taht il-liġi tal-Komunità, b'mod partikolari fl-applikazzjoni tar-regoli tat-Trattat li jirrelataw mat-trasport bl-ajru. Dan ir-Regolament ma għandux jeffettwa s-setgħat ta' awtoritajiet pubbliċi li jehtieġu t-trasferiment ta' perjodi ta' użu fl-iskeda bejn garreria bl-ajru u li jagħtu direzzjoni dwar kif dawn jiġu allokati skont il-liġi nazzjonali tal-kompetizzjoni jew l-Artikoli 81 jew 82 tat-Trattat jew ir-Regolament tal-Kunsill (KEE) Nru 4064/89 tal-21 ta' Diċembru 1989 dwar il-kontroll ta' konċentrazzjonijiet bejn impriži. Dawn it-trasferimenti jistgħu jseħhu biss mingħajr kumpens monetarju."

- (97) Is-slots jiġu offruti għat-trasferiment sa tmiem il-perjodu ta' ristrutturar (tmiem l-2025, ara l-premessa (27)). Ikkunu xi jkunu ċ-ċirkostanzi, ma tiġi organizzata l-ebda sejha għal proposti wara t-tmiem tal-perjodu ta' ristrutturar.

3.3.4. *Projbizzjoni fuq l-akkwiżizzjonijiet u r-reklamar*

- (98) Minbarra dawk iċ-ċessjonijiet ta' assi u l-miżuri biex titnaqqas il-kapaċità u l-preżenza fis-suq, il-Portugall ippreżenta l-impenji li l-benefiċjarju joqgħod lura milli (i) jakkwista ishma fi kwalunkwe kumpanija matul il-perjodu ta' ristrutturar, hliet fejn dan ikun indispensabbli biex tiġi żgurata l-vijabbiltà fit-tul tiegħu u ssoġġett għall-approvazzjoni tal-Kummissjoni, u (ii) jippubbliċizza l-appoġġ mill-Istat bhala vantaġġ kompetittiv meta jikkummerċjalizza l-prodotti u s-servizzi tiegħu.

4. KUMMENTI MINN PARTIJET TERZI

- (99) Partijiet terzi ppreżentaw 39 tweġiba għall-istedina biex jissottomettu kummenti sal-iskadenza tas-6 ta' Settembru 2021. Erba' sottomissjonijiet oħra waslu l-iskadenza. L-osservazzjonijiet ippreżentati fil-hin kienu jinkludu sottomissjonijiet sostantivi minn żewġ kompetituri diretti – Ryanair u euroAtlantic Airways (EAA) – u minn sħab kummerċjali, bħal aġenziji tal-ivvjaġġar, operaturi turistiċi jew assoċjazzjonijiet tagħhom (13), gruppi ewlenin ta' lukandi (1), aġenziji tal-biljetti (2), fornituri (1), maniġers tal-ajruporti/aġenziji tal-kontroll tat-traffiku (2). Sottomissjonijiet oħra waslu minn korpi governattivi, bħar-rappreżentanzi ta' diversi stati tal-Brażil, kif ukoll mill-Ministeru Brażiljan tat-Turiżmu (8), u minn korpi li jipromwovu t-turiżmu u l-iskambji kummerċjali jew kulturali (10).
- (100) Il-partijiet terzi kollha hliet iż-żewġ kompetituri diretti u parti oħra b'mod ġenerali jappoġġaw l-ghajjnuna għar-ristrutturar u jikkonfermaw ir-rwol importanti li għandha TAP Air Portugal fil-konnettività tal-Portugall mal-Unjoni u ma' regjuni oħra tad-dinja, u għall-ekonomija tal-Portugall.

4.1. Kummenti mingħand il-kompetituri

4.1.1. Ryanair

Kontribut għal objettiv definit sewwa ta' interess komuni

- (101) Ryanair ma taqbilx mas-sejba interim tal-Kummissjoni li l-ghajjnuna għar-ristrutturar tikkontribwixxi għal objettiv ta' interess komuni. Fil-fehma ta' Ryanair, ma hemm l-ebda evidenza ta' riskju ta' tfixkil għal servizz importanti li huwa diffiċli li jiġi replikat peress li s-servizz ta' TAP Air Portugal qed jiġi replikat minn kompetituri li qed jintervjenu. B'mod partikolari, Ryanair tipprowdi wkoll konnessjonijiet ma' destinazzjonijiet barra mill-UE, bħall-Iżrael, it-Turkija jew l-Ukrajna. Ryanair indikat ukoll li topera titjiriet lejn il-Marokk u r-Renju Unit minn ajruporti Portugiżi.
- (102) Barra minn hekk, Ryanair ma taqbilx mad-dikjarazzjoni li trasportaturi ewlenin oħra tal-ajru tal-UE, li jkunu qed joffru konnessjonijiet interkontinentali permezz ta' Liżbona, joperaw f'mudell hub-and spoke u għalhekk jittrasferixxu l-passiġġieri mill-Portugall għaċ-ċentri tagħhom fi Stati Membri oħra minflok ma jistabbilixxu ċentru iehor fil-Portugall. F'dak is-sens, Ryanair issostni li d-destinazzjonijiet ewlenin fuq distanza twila (eż., New York, São Paulo, Toronto, Montreal, Philadelphia, Boston, Washington DC, Dubai) huma servuti wkoll minn trasportaturi internazzjonali kbar bħal American Airlines, Air Canada, Delta Airlines, LATAM, United Airways, u Emirates direttament minn Liżbona, filwaqt li TAAG Angola Airlines toffri titjiriet diretti bejn Liżbona u Luanda. Fil-fehma ta' Ryanair, jibqa' possibbli li wiehed itir lejn dawn id-destinazzjonijiet mill-Portugall mingħajr trasferiment jew tranzitu miċ-ċentru ta' linja tal-ajru oħra, anke jekk TAP Air Portugal twaqqaf xi rotot fuq distanza twila.
- (103) Skont Ryanair, diversi kompetituri joperaw l-istess rotot bħal TAP Air Portugal domestikament, lejn ir-Regjuni Awtonomi ta' Madeira u l-Azores, pajjiżi oħra li jtkellmu bil-Portugiż u d-dijaspora, kif ukoll pajjiżi oħra fl-Ewropa u barra minnha. Minbarra TAP Air Portugal, diversi linji tal-ajru oħra jipprovdu rotot mill-Portugall lejn ir-Regjuni Awtonomi ta' Madeira u l-Azores, bħal Ryanair, easyJet, Transavia, SATA Air Açores u Azores Airlines.

- (104) F'dan il-kuntest, Ryanair tissuġġerixxi li TAP Air Portugal se tiffaċċja wkoll kompetizzjoni fuq ir-rotot domestiċi tagħha mis-sistema ferrovjarja ta' veloċità għolja jew mill-kumpaniji tal-karozzi tal-linja interurbani, bhal Flixbus, li jistgħu jkomplu jżguraw il-konnettività fil-Portugall u r-reġjuni tiegħu.
- (105) Ryanair issostni li hija tikkompeti ras imb ras ma' TAP Air Portugal f'għadd kbir ta' rotot ta' pari ta' bliet ta' punt ta' oriġini/punt ta' destinazzjoni ("O&D"). Biex tappoġġa s-sejbiet tagħha, Ryanair ipprezentat annessi b'*data* dwar "Ir-rotot ta' pari ta' bliet Portugiżi li fuqhom ikkompetew Ryanair u TAP fl-2020" u "Ir-Rotot u l-Kompetituri Ewropej ta' TAP f'Marzu 2021". Ryanair tallega li l-Grupp Ryanair ikkompetu fuq 17-il par ta' bliet ta' TAP Air Portugal fl-2019, 29 par ta' bliet fl-2020 u 24 par ta' bliet fl-2021, li huwa ferm aktar minn kwalunkwe linja tal-ajru oħra. Ryanair issottomettiet ukoll studju ⁽⁴⁶⁾ mhejji fuq talba ta' Ryanair. L-istudju janalizza d-daqs u l-oriġini tal-liċenzja operattiva tal-akbar linji tal-ajru f'għadd ta' swieq Ewropej ewlenin. Huwa jkopri l-kapaċità intra-Ewropea totali offruta fl-2014 u fl-2019 u l-previżjonijiet attwali għall-2021. Minbarra li jidentifika l-ishma tal-linji tal-ajru ewlenin f'dawn is-snin, l-istudju eżamina r-rata ta' tkabbir ta' hames snin tas-swieq ewlenin bejn l-2014 u l-2019, il-kontribut għal dan it-tkabbir mil-linji tal-ajru ewlenin u t-tkabbir ġenerali fir-rotot serviti mil-linji tal-ajru matul dan l-istess perjodu. Imbagħad jirrepeti dan l-eżerċizzju għas-sentejn li jntemmu fl-2021, kif previst bhalissa. Fir-rigward speċifiku tal-Portugall, l-istudju jsib li t-trasportaturi bi prezzijiet baxxi pprovdew 44,3 % tat-tkabbir fil-kapaċità tas-siġġijiet bejn l-2014 u l-2019, b'linji tal-ajru oħra li ma humiex il-linji tal-ajru ewlenin tad-domicilju responsabbli għal 29,3 % oħra tat-tkabbir. Skont l-istudju, iż-żewġ linji tal-ajru Portugiżi domiciljati ewlenin ipprovdew biss 26,4 % tat-tkabbir li seħħ matul dan il-perjodu ta' hames snin. L-istudju sab li f'termini ta' konnettività, it-trasportaturi bi prezzijiet baxxi reġġu wettqu aktar matul dan l-istess perjodu ta' hames snin, it-trasportaturi bi prezzijiet baxxi ziedu 199 rotta ġdida man-networks ikkombinati tagħhom. Min-naħa l-oħra, iż-żewġ trasportaturi Portugiżi ewlenin naqqsu l-għadd ta' rotot tagħhom bi 12 flimkien. Fir-rigward tar-rotot intra-Ewropej, mhux domestiċi, dan jammonta għal +199 vs -10 rispettivament. Din id-diskrepanza allegatament tkun diżappuntanti għat-trasportaturi ewlenin tal-Portugall minhabba li dawn jikkontrollaw 30 % tas-suq totali u 65 % tas-suq domestiċu f'termini ta' kapaċità ta' siġġijiet. L-istudju joffri wkoll tabella li turi t-tbassir tat-trasportaturi bi prezzijiet baxxi li jżidu s-sehem tagħhom mis-suq Portugiż matul il-pandemija. Wara seba' sejbiet, l-istudju jikkonkludi li l-istorja tal-appoġġ għat-"trasportaturi tal-bandiera" tradizzjonali fil-livell nazzjonali la wasslet għal tkabbir superjuri u lanqas għal konnettività akbar u jkompli li huma t-trasportaturi bi prezzijiet baxxi pan-Ewropej li pprovdew dan għal swieq aktar miftuħa.
- (106) Fl-aħħar nett, Ryanair tinforma li l-Portugall huwa wiehed mill-miri ta' espansjoni tal-Grupp Ryanair. F'dak il-kuntest, skont Ryanair, ir-rotot fejn il-Grupp Ryanair u TAP Air Portugal jikkompetu ras imb ras huma ekonomikament importanti. B'mod partikolari, il-Grupp Ryanair u TAP Air Portugal jikkompetu ras imb ras fuq rotot internazzjonali lejn bliet importanti, inklużi Londra, Berlin, Dublin, Pariġi, Ruma, Milan, u Vjenna, li huma ekonomikament rilevanti minhabba li jgħaqqdu lill-Portugall mal-akbar u l-aktar bliet prosperużi fl-Ewropa. Ryanair u TAP Air Portugal jikkompetu wkoll fuq rotot domestiċi li jgħaqqdu lil Liżbona u Ponta Delgada u Terceira pereżempju.
- (107) Fl-istess kuntest tal-kontribut għal objettiv definit sewwa ta' interess komuni, Ryanair taferma li d-deċiżjoni tal-ftuh ma spjegatx għaliex TAP Air Portugal hija impriza sistemika u lanqas biss tuża l-aġġettiv "sistemika." Skont Ryanair, hekk kif il-linji tal-ajru Ewropej issa johorġu mill-kriżi, il-kapaċità mitlufa ta' linja tal-ajru waħda tiġi sostitwita malajr minn linji tal-ajru oħra herqana li jużaw il-kapaċità żejda tagħhom u joperaw b'mod aktar effiċjenti.
- (108) Ryanair hija tal-fehma li anki jekk xi wħud mill-attivitajiet ta' TAP Air Portugal kellhom karattru tassew sistemiku, il-Kummissjoni naqset milli tiddetermina jekk tali aktivitajiet sistemici setgħux jiġu ppreservati billi jiċċekken il-grupp u jtnaqqsu jew jiġu ristretti aktivitajiet mhux sistemici jew li jagħmlu t-telf. Jiġifieri, skont Ryanair, linji tal-ajru u fornituri tat-trasport oħra diġà għandhom rwol importanti fil-konnettività tal-Portugall u tar-reġjuni tiegħu u jistgħu jipprovdur l-istess servizz bhal TAP Air Portugal u jistgħu jieħdu fidejhom is-servizz ta' TAP Air Portugal jekk din toħroġ mis-suq.
- (109) Bħala konkluzjoni, Ryanair tippostula li TAP Air Portugal tinsab fil-proċess li tiġi sostitwita minn linji tal-ajru aktar effiċjenti li diġà jaqdu l-interess komuni. Għalhekk, ir-ristrutturar tagħha ma jservix l-interess komuni minhabba li jipperikola dan il-proċess.

⁽⁴⁶⁾ "Lading market shares in key European passenger markets", 10 ta' Awwissu 2021, imhejji fil-kuntest tal-appell ta' Ryanair tad-Deċiżjoni tal-Kummissjoni Ewropea tat-23 ta' April 2021 dwar l-Għajnuma mill-Istat SA.62304 (2021/N) – Il-Portugall - COVID-19: Kumpens għad-danni lil TAP Portugal; awtur Mark Simpson, analista tal-linji tal-ajru f'Goodbody, ir-Renju Unit.

Il-vijabbiltà fit-tul ta' TAP Air Portugal

- (110) L-ewwel nett, Ryanair tilmenta li l-premessa 73 u t-Taqsim 2.3.3 tad-deċiżjoni tal-ftuħ, li jirreferu għall-vijabbiltà fit-tul, huma editjati hafna u d-*data* finanzjarja kollha u l-istadji kronoloġiċi tal-pjan ta' ristrutturar thassru. Għalhekk, Ryanair ma tistax tagħmel kummenti dettaljati minhabba informazzjoni insuffiċjenti. Madankollu, Ryanair tagħmel kumment ġenerali li l-problemi ta' TAP Air Portugal jirrizultaw minn tkabbir mgħaġġel li TAP ma setgħetx tisfrutta biex tiġġenera dhul u tkopri l-kostijiet tagħha, fin-nuqqas ta' kompetittività suffiċjenti. F'dan il-kuntest, il-pjan ta' TAP Air Portugal li terġa' tibda t-tkabbir tal-kapaċità hekk kif il-kundizzjonijiet tas-suq jergħu jsiru normali jidher li jirrepeti l-istrategija falluta li wasslet għad-diffikultajiet ta' TAP Air Portugal fl-ewwel lok.

Adegwatezza tal-ghajnuna

- (111) Ryanair hija tal-fehma li l-verifika tal-issodisfar ta' din il-kundizzjoni tkun teħtieġ it-tqabbil tad-diversi opzjonijiet disponibbli sabiex tiġi identifikata l-opzjoni l-anqas distortiva. Madankollu, id-deċiżjoni tal-ftuħ ma pprezentatx jew qabblat l-ghajnuna ma' opzjonijiet oħra li jinvolvu jew ma jinvolvux ghajnuna mill-Istat u għalhekk naqset milli tivverifika li l-ghajnuna hija xierqa.

Il-proporzjonalità tal-ghajnuna

- (112) Fir-rigward tal-proporzjonalità tal-ghajnuna għar-ristrutturar, Ryanair issostni li d-deċiżjoni tal-ftuħ ma tipprezenta l-ebda evidenza tat-tentattivi ta' TAP SGPS biex tiġbor fondi privati. Fil-fehma ta' Ryanair, peress li n-nuqqas ta' aċċess ta' TAP SGPS għas-swieq finanzjarji qabel l-ghoti tal-ghajnuna ma huwiex stabbilit, in-nuqqas ta' aċċess tagħha wara li tinghata l-ghajnuna jidher dubju id-doppju. Barra minn hekk, Ryanair tafferma li TAP SGPS għandha tkun tista' tiġbor fondi privati wara l-implimentazzjoni tal-miżuri ta' ekwità, u b'hekk il-“buffer” ta' EUR [...] miljun ikun eċċessiv. Ryanair tilmenta wkoll dwar in-nuqqas ta' *data* finanzjarja suffiċjenti fid-deċiżjoni tal-ftuħ li tippermetti lill-partijiet interessati jivvalutaw il-proporzjonalità tal-kwantum tal-ghajnuna fid-dettall.
- (113) Ryanair tosserva b'mod kritiku li d-deċiżjoni tal-ftuħ ma tipprovdiġi ġustifikazzjoni għall-preżunzjoni tal-Portugall li klassifikazzjoni finanzjarja B- ta' Standard & Poor's tagħmel is-self fis-swieq finanzjarji impossibbli. Skont Ryanair, il-Portugall ma ddeskriva l-ebda tentattiv konkret fallut minn TAP biex tikseb finanzjament u lanqas ma jispjega għaliex ma kinitx disponibbli kollateralizzazzjoni biex jiġi żgurat id-dejn. Fil-fehma ta' Ryanair, il-portafoll ta' slots fl-ajruport u assi oħra ta' TAP Air Portugal jirrapprezentaw kollateral sinifikanti.
- (114) Fir-rigward tal-kondiviżjoni tal-piżijiet, Ryanair tqajjem thassib li l-azzjonist privat li jifdal (HPGB) se jirċievi trattament favorevoli. Skont Ryanair, id-deċiżjoni tal-ftuħ ma pprovdiġi l-ebda dettall fattwali li jippermetti lil Ryanair tagħmel kummenti dwar l-issodisfar tal-kundizzjoni tal-kondiviżjoni tal-piżijiet minn HPGB u a fortiori partijiet ikkonċernati oħra f'TAP SGPS.

Miżuri mahsuba sabiex jillimitaw id-distorsjonijiet tal-kompetizzjoni

- (115) Ryanair taqbel mas-sejba tal-Kummissjoni li l-miżuri biex jiġu limitati d-distorsjonijiet tal-kompetizzjoni ma humiex ġustifikati u jidher insuffiċjenti, anke abbażi tal-informazzjoni insuffiċjenti pprovduta fid-deċiżjoni tal-ftuħ.
- (116) Fir-rigward tar-rilaxx ta' slots, Ryanair issostni li d-daqs massiv tal-ghajnuna pprovduta u l-livelli insuffiċjenti ta' kontribuzzjoni proprja jimmilitaw favur iċ-ċessjonijiet ta' slots li jmorru ferm lil hinn mil-livell ta' iċ-ċessjonijiet ta' Lufthansa ⁽⁴⁷⁾.
- (117) Fil-fehma ta' Ryanair, iċ-ċessjonijiet ta' slots fl-ajruport ta' Liżbona fl-istess qies bħaċ-ċessjonijiet ta' slots fid-deċiżjoni dwar Lufthansa (24 slot kuljum) ma jagħmlux hsara lill-konnettività tal-Portugall (inkluż mal-Brazil) jew lill-operazzjonijiet ċentrali ta' TAP Air Portugal (pereżempju billi jagħmlu r-rotot tagħha mhux profittabbli). Ryanair temmen li jekk TAP Air Portugal tithalla żżomm slots li ma tkunx tista' tuża minhabba pereżempju telf tat-traffiku jew tnaqqis fil-flotta, dan ikun jammonta għall-ħżin ta' riżorsa rari u għalhekk, iċ-ċessjonijiet ta' slots jenhtieġ li tal-anqas ikunu ugwali fil-proporzjon għat-tnaqqis fil-flotta ta' TAP Air Portugal. Barra minn hekk, id-domanda għas-slots minn linji tal-ajru vijabbli fl-ajruporti ta' Liżbona u ta' Porto tkun għolja.

⁽⁴⁷⁾ Id-Deċiżjoni tal-Kummissjoni tal-25 ta' Ġunju 2020 fil-kawża SA.57153 (2020/N) COVID-19 - Ghajnuna lil Lufthansa (ĠU C 397, 20.11.2020, p. 1).

- (118) Għal dak il-ghan, Ryanair tissuġġerixxi li l-Kummissjoni jenhtieg li tikkunsidra d-daqs korrett għal TAP Air Portugal li jippermetti lill-Portugall ikollu konnettività adegwata u jenhtieg li ma teskludix l-ipotezi li d-daqs korrett għal TAP Air Portugal jista' jammonta għal hrug mis-suq. Fil-fehma ta' Ryanair, jenhtieg li l-Kummissjoni ma teskludix *a priori* xenarju li fih TAP Air Portugal tipprovdi biss servizzi fuq distanzi twal u linji tal-ajru ohra (inkluzi dawk b'nollijiet baxxi) jaġixxu bhala codeshare jew saħansitra operaturi *de facto* tar-rotot kolletturi attwali lejn Liżbona.
- (119) Fl-aħħar nett, fir-rigward tal-iffriżar tal-kapaċitajiet u t-tnaqqis tal-attivitajiet, Ryanair issostni li d-deċiżjoni tal-ftuh ma tesplorax biżżejjed xenarju ta' tnaqqis fid-daqs.

4.1.2. EAA

- (120) Mill-bidu nett, EAA ssostni li bl-approvazzjoni tal-Liġi dwar il-Baġit Pubbliku tal-Istat għall-2021 f'Novembru 2020 li fiha l-Gvern Portugiż alloka EUR 500 miljun ta' appoġġ finanzjarju għal TAP SGPS, l-Istat Portugiż impenja ruħu li jaġħmel disponibbli riżorsi tal-Istat, li EAA tqis li hija għajnuna mill-Istat mhux innotifikata lill-Kummissjoni.
- (121) EAA tilmenta dwar it-trattament diskriminatorju favur TAP SGPS meta l-Istat ipprova appoġġ finanzjarju biex jassisti lil TAP SGPS fir-ristrutturar tagħha. Bhala informazzjoni ta' sfond, EAA tinforma li hija ripetutament talbet appoġġ proporzjonat mill-Portugall. Minkejja l-aħjar sforzi ta' EAA u l-preżentazzjoni tal-vantaġġi għall-ekonomija, il-Portugall irrifjuta li jhares lejn il-fatti u naqas milli jipprovdi xi assistenza sinifikattiva.
- (122) EAA tinforma wkoll li hija ttrasportat total ta' aktar minn 1,4 miljun passigġier fuq it-8 500 titjira tagħha, li minnhom 430 000 (ugwali għal 30 % tal-passigġieri totali li tajret matul dan il-perjodu) kienu minn/lejn il-Portugall. Hija kienet l-ewwel linja tal-ajru Portugiża li bdiet operazzjonijiet charter lejn it-Tramuntana tal-Brazil u meta TAP Air Portugal bdiet titjiriet skedati lejn dak ir-reġjun u tat rati baxxi hafna lill-operaturi turistici, EAA sabet opportunitajiet godda. Fl-2020, minhabba l-pandemija tal-COVID-19, l-attività ewlenija ta' EAA nbidlet għal operazzjonijiet charter.

Adegwatezza tal-istrument ta' għajnuna

- (123) Fil-fehma ta' EAA, l-ghan tal-għajnuna għar-ristrutturar huwa li tipprovdi appoġġ ta' likwidità għall-implimentazzjoni tal-pjan ta' ristrutturar u li tibbilanċja l-ekwità negattiva ta' TAP SGPS. Madankollu, l-għajnuna inkwistjoni hija strutturata prinċipalment bhala ekwità u parzjalment bhala garanzija, li se tiġi kkonvertita wkoll f'ekwità fl-aktar xenarju avvers jekk l-aċċess għas-swieq kapitali ma jinkisibx. Dan l-istrument ta' għajnuna ma jidhix xieraq peress li jmur lil hinn minn dak li huwa mehtieg. Miżura anqas distortiva fil-forma ta' garanzija finanzjarja mingħajr natura ta' ekwità tkun suffiċjenti biex tiffaċilita l-aċċess għas-swieq kapitali u b'dan il-mod tirrestawra l-likwidità u s-solvenza ta' TAP SGPS. B'dan il-mod, TAP SGPS tkun mehtieġa ssib il-metodi ta' finanzjament proprji tagħha u b'hekk tilhaq ukoll l-oġettivi tal-kontribuzzjoni proprja.

Il-proporzjonalità tal-għajnuna

- (124) EAA tikkondividi t-thassib imqajjem mill-Kummissjoni fis-sejbiet preliminari tagħha rigward il-proporzjonalità tal-għajnuna, b'mod partikolari, jekk TAP SGPS ikollhiex livell suffiċjenti ta' kontribuzzjonijiet proprji. Barra minn hekk, EAA tesprimi t-thassib tagħha li l-Portugall diġà jantiċipa li jaġhti kumpens għad-danni skont l-Artikolu 107(2)(b) tat-TFUE.
- (125) Bhal Ryanair, EAA tilmenta wkoll dwar ir-redazzjoni eċċessiva tad-deċiżjoni tal-ftuh, li tagħmilha impossibbli li jsiru kummenti sinifikattivi dwar il-proporzjonalità.

Mizuri ta' kompetizzjoni ġġustifikati għal TAP Air Portugal

- (126) EAA tappoġġa t-tħassib tal-Kummissjoni li l-għeluq tal-attivitajiet li qed jagħmlu t-telf ma huwiex suffiċjenti biex jiġu indirizzati d-distorsjonijiet tal-kompetizzjoni maħluqa mill-għajjnuna għar-ristrutturar u ssostni li l-mizuri proposti mill-Gvern Portugiż fil-pjan ta' ristrutturar ma humiex suffiċjenti biex jiġu indirizzati d-distorsjonijiet tal-kompetizzjoni maħluqa mill-għajjnuna. Fil-fehma ta' EAA, huma meħtieġa mizuri aktar komprensivi biex jiġu limitati d-distorsjonijiet tal-kompetizzjoni b'kont mehud tad-daqs tal-għajjnuna lil TAP Air Portugal. Għal dak il-ghan, EAA identifikat firxa ta' mizuri li jenħtieġ li jitqiesu b'mod kumulattiv bħala neċessarji biex jiġu limitati d-distorsjonijiet tal-kompetizzjoni maħluqa minn għajjnuna ta' dan id-daqs, it-tip u l-karatteristiċi.
- (127) EAA ttiprovdi wkoll proposti konkreti dwar il-mizuri ta' kompetizzjoni. B'mod partikolari, hija tissuggerixxi li TAP Air Portugal jenħtieġ li tnaqqas is-sehem tagħha fuq rotot li fuqhom EAA hija wkoll preżenti u tiftaħ ftehimiet ta' kondivizzjoni tal-kodiċi ma' EAA dwar titjiriet mill-Portugall lejn São Tomé e Príncipe u lejn il-Guinea-Bissau. EAA tinforma li hija kienet l-uniku operatur Portugiż li kien kapaci jopera b'mod konsistenti titjiriet diretti lejn São Tomé mill-2008. Barra minn hekk, mill-Milied tal-2013 u għat-3 snin ta' wara, TAP Air Portugal issuspendiet it-titjiriet lejn il-Guinea-Bissau minhabba raġunijiet ta' sigurtà u matul dan il-perjodu EAA kienet l-uniku operatur Portugiż li seta' jiżgura konnessjoni bejn dawk il-pajjiżi u fl-aħhar mill-aħhar mad-dinja li titkellem bil-Portugiż. Barra dan, EAA ssostni li l-Kummissjoni għandha titlob impenn li TAP Air Portugal ma tinvolvix ruhha fi Prattiki ta' prezzijiet predatorji fuq rotot lejn São Tomé e Príncipe u l-Guinea-Bissau li fihom TAP Air Portugal u EAA jikkompetu b'mod dirett.
- (128) EAA tirrikjedi li TAP Air Portugal ma tużax l-għajjnuna mill-Istat biex tiftaħ rotot ġodda meta mqabbla ma' dawk operati qabel il-pandemija u li hija ċċedi l-frekwenzi fuq it-titjiriet lejn destinazzjonijiet profittabbli. Barra minn hekk, EAA ttipponi li TAP Air Portugal jenħtieġ li tnaqqas is-slots tagħha b'1/3 fuq destinazzjonijiet profittabbli definiti sabiex tiftaħ it-triq għal linji tal-ajru oħra, inkluża EAA. Barra dan, EAA hija tal-fehma li TAP Air Portugal trid tikkancella r-rotot kollha li bdiet matul il-pandemija.
- (129) Barra minn hekk, EAA tistieden lill-Kummissjoni tikkunsidra żewġ impenji oħra, impenn li TAP Air Portugal ma tespandix f'attivitajiet godda, bħall-merkanzija u l-passiġġieri, inkluż b'Portugalia, u bħala t-tieni impenn li TAP Air Portugal tohrog mill-operazzjonijiet charter, u ma toffrix titjiriet charter lill-operaturi turistiċi jew klijenti oħra (eż. għal timijiet sportivi).
- (130) EAA tqis b'mod pożittiv il-pjanijiet ta' TAP Air Portugal li tnaqqas il-kapaċità f'termini ta' għadd ta' inġenji tal-ajru u ttipponi impenn addizzjonali li TAP Air Portugal ma takkwista l-ebda inġenju tal-ajru ġdid għal perjodu ta' mill-anqas hames snin biex tespandi l-flotta tagħha.
- (131) B'mod aktar ġenerali, EAA toffri wkoll il-fehmiet tagħha dwar il-kompetizzjoni fis-settur tal-linji tal-ajru fil-Portugall. Skont EAA, il-Portugall jenħtieġ li jiffavorixxi d-dhul ta' kompetituri ġodda u l-espansjoni ta' kompetituri zġhar eżistenti billi jagħti approvazzjoni lil operaturi iżgħar biex joperaw fir-rotot ewlenin tal-merkanzija attwalment operati minn TAP Air Portugal, sabiex kumpaniji (Portugiżi) oħra jkun jistgħu jikkompetu fuq dawk ir-rotot.

4.2. Kummenti minn partijiet terzi oħra

- (132) Bl-eċċezzjoni tal-Kamra tal-Kummerċ ta' Porto, il-partijiet terzi l-oħra esprimew appoġġ għall-intervent mill-Istat favur TAP SGPS. L-evidenza mressqa minn partijiet terzi oħra turi li TAP Air Portugal tiżgura konnettività u kompetizzjoni mtejbja. Is-shab kummerċjali u l-korpi governattivi jissottolinjaw b'mod partikolari:
- il-volum u l-importanza tat-traffiku tal-ajru tal-passiġġieri bejn il-Portugall u l-pajjiżi li jikkollmu bil-Portugiż servuti minn TAP Air Portugal, kif ukoll settur tal-ivvjaġġar għan-negozju li qed jikber b'mod kostanti bbażat fuq konnessjonijiet kulturali u/jew storiċi ⁽⁴⁸⁾;
 - l-importanza tas-servizzi pprovduti minn TAP Air Portugal għall-iżvilupp tat-turiżmu, u b'mod aktar ġenerali, għall-ekonomija mhux biss tal-Portugall iżda wkoll ta' reġjuni oħra tad-dinja, bħal Cabo Verde jew il-Brazil ⁽⁴⁹⁾;

⁽⁴⁸⁾ Ara s-sottomissjonijiet ta': Associação Portuguesa das Agências de Viagens e Turismo (APAVT), il-Ministeru Braziljan tat-Turiżmu; il-gvernijiet tad-diversi Stati tal-Brazil.

⁽⁴⁹⁾ Ara s-sottomissjonijiet ta': il-Ministeru Braziljan tat-Turiżmu; il-gvernijiet tad-diversi Stati tal-Brazil.

- l-ispeċifità u l-unicità tan-network ta' TAP Air Portugal li jqis ir-rabtiet politiċi, ekonomiċi, kulturali u storiċi tal-Portugall u tal-UE ma' diversi pajjiżi terzi, id-diversità tal-konnessjonijiet ipprovduti (10 punti differenti fil-Brazil, inklużi reġjuni mhux servuti tajjeb ta' Nordeste; konnessjonijiet ma' diversi gżejjer tal-arċipelagu ta' Cabo Verde; konnessjonijiet uniċi mal-pajjiżi Afrikani li jtkellmu bil-Portugiż, kif ukoll il-pożizzjoni ġeografika (periferali) konvenjenti taċ-ċentru ta' Liżbona, li tippermetti li jitqassru t-titjiriet fuq distanzi twal u li jiġu attirati turisti/klijenti barranin lejn il-Portugall ⁽⁵⁰⁾;
- l-importanza għall-Portugall ta' linja tal-ajru b'dimensjoni biżżejjed biex tohloq u żżomm ⁽⁵¹⁾ ċentru f'Liżbona, li huwa meqjus bhala kruċjali għall-iżvilupp tal-konnettività mal-pajjiżi li jtkellmu bil-Portugiż (il-Brazil, il-Pajjiżi Afrikani li jtkellmu bil-Portugiż);
- l-importanza ta' relazzjoni fit-tul u stabbilita sewwa ma' TAP Air Portugal għall-attività tagħhom/l-attività tal-membri/klijenti tagħhom, għall-iżvilupp tal-industrija tat-turiżmu u t-tiżiħ tal-konnessjonijiet kummerċjali u kulturali bejn il-Portugall u pajjiżi oħra;
- fl-aħħar nett, l-importanza tal-istabbiltà tal-konnessjonijiet żgurati minn trasportatur nazzjonali.

(133) Il-Kamra tal-Kummerċ ta' Porto tirreferi għad-dikjarazzjoni magħmula mill-Portugall li TAP Air Portugal hija pilastru tal-ekonomija Portugiża, b'mod partikolari minhabba l-kontribut tagħha għall-iżvilupp tal-industrija turistika fil-Portugall. Madankollu, fil-fehma tal-Kamra tal-Kummerċ ta' Porto, il-popolazzjoni, l-attività ekonomika u l-industrija turistika ma humiex ikkonċentri biss f'Liżbona iżda wkoll fil-gżejjer tal-Azores u Madeira, kif ukoll fit-Tramuntana u fin-Nofsinhar tal-pajjiż. F'dak il-kuntest, il-Kamra tal-Kummerċ ta' Porto tesprimi kritika li l-koeżjoni territorjali u s-servizz għas-settur turistiku tal-pajjiż kollu jidher li huma assenti mill-pjan ta' ristrutturar meta, mill-anqas, dawn tqajmu fil-mument tal-ghajjnuna għas-salvataġġ.

(134) Fl-ittra tagħha, il-Kamra tal-Kummerċ ta' Porto tirrikonoxxi l-importanza taċ-ċentru ta' Liżbona. Fil-fehma tagħha, il-konnettività bl-ajru u l-protezzjoni tal-attivitajiet ekonomiċi, inkluża dik tas-settur turistiku, jinkisbu l-aħjar b'żewġ meżzi. L-ewwel nett, is-slots ta' TAP Air Portugal jenhtieg li jiġu allokati lil kumpanija li ma jkollhiex obbligazzjonijiet u interessi f'kumpaniji oħra. Dan jiżgura li t-titjiriet fuq distanzi twal li fuqhom il-pożizzjoni ġeografika tal-pajjiż tagħti vantaġġ kompetittiv u li mingħajrhom ikun hemm telf għar-residenti tal-Portugall, ikunu jistgħu jiġu operati mill-Portugall. It-tieni, billi jiġi pprovdut appoġġ għall-attirar ta' rotot f'suq kompetittiv (permezz ta' offerta miftuħa għall-operaturi interessati) fuq titjiriet nazzjonali u Ewropej.

(135) Barra minn hekk, il-Kamra tal-Kummerċ ta' Porto tikkondividi d-dubji mqajma mill-Kummissjoni. B'mod partikolari, hija tirrimarka li t-tnaqqis fis-salarji tal-impjegati tal-benefiċjarju jidher li huwa temporanju minhabba li l-ftehim ta' negozjar kollettiv ma giex imħassar iżda semplicement sospiż. Barra minn hekk, hija ssostni li r-rekord storiku ta' TAP SGPS (u ta' TAP Air Portugal) f'termini ta' riżultati u żviluppi ta' ekwità matul l-aħħar 11-il sena ma huwiex tali biex wiehed jassumi b'mod raġonevoli li l-kontribuzzjoni tagħhom għall-pjan ta' ristrutturar se tkun oghla.

(136) Fir-rigward tar-relazzjoni bejn l-ajruporti nazzjonali, il-Kamra tal-Kummerċ ta' Porto ssostni li għall-kuntrarju tas-sitwazzjoni fl-ajruporti ta' Porto u Faro fejn il-preżenza ta' TAP Air Portugal hija baxxa, TAP Air Portugal hija dominanti fl-ajruport ta' Liżbona, għad-detriment taż-żewġ ajruporti nazzjonali l-oħra u tal-popolazzjonijiet u tal-attivitajiet ekonomiċi li jservu u jiddependu fuqhom.

⁽⁵⁰⁾ Ara s-sottomissjonijiet ta': American Express Global Business Travel (AMEX GBT); HOTELPLAN, APAVT; AMEX GBT; ARCHIPELAGO CHOICE; CVP CORP; il-Ministeru Braziljan tat-Turiżmu; il-gvernijiet tad-diversi Stati tal-Brazil; il-muniċipalitá ta' Liżbona;

⁽⁵¹⁾ APAVT; Agência para o Investimento e Comércio Externo de Portugal (AICEP).

5. IL-KUMMENTI TAL-PORTUGALL DWAR L-OSSERVAZZJONIJIET TAL-PARTIJIET TERZI

5.1. Il-htieġa li tiġi żgurata l-konnettività

- (137) L-awtoritajiet Portugiżi jenfasizzaw li, minn 40 parti interessata li wieġbu għad-deċiżjoni tal-ftuħ, tlieta biss issottomettew osservazzjonijiet negattivi li jqajmu thassib dwar l-ghoti ta' ghajnuna ghar-ristrutturar lil TAP SGPS. Il-maġġoranza l-kbira tal-osservazzjonijiet li waslu kienu jirrinforzaw l-importanza ta' TAP SGPS u l-htieġa li tiġi żgurata l-vijabbiltà fit-tul tagħha. L-awtoritajiet Portugiżi għalhekk jenfasizzaw li l-ghajnuna ghar-ristrutturar lil TAP SGPS tikkontribwixxi b'mod ċar għal objettiv definit sewwa ta' interess komuni, meta jitqies li, kif stabbilit ukoll fid-deċiżjoni tal-ftuħ, TAP Air Portugal bla dubju għandha rwol ewlieni fil-konnettività tal-Portugall u għall-ekonomija Portugiża. L-assoċjazzjoni mill-qrib ta' TAP Air Portugal mas-settur turistiku fil-Portugall, li kienet ta' importanza kbira għall-ekonomija u għall-irkupru tal-pajjiż wara l-kriżi tal-2008, se tkun fundamentali wara l-pandemija tal-COVID-19. Is-servizzi pprovduti minn TAP Air Portugal jiżguraw il-konnettività mal-pajjiżi li jikkellmu bil-Portugiż u mal-pajjiżi li għandhom komunitajiet Portugiżi importanti, li ma humiex sostitwibbli faċilment minn trasportaturi tal-ajru oħra, jiġifieri t-trasportaturi bi prezzijiet baxxi.
- (138) Għall-kuntrarju ta' dak li huwa suġġerit minn Ryanair, linji tal-ajru oħra joffru xi konnessjonijiet fuq distanzi twal minn Liżbona, iżda bi frekwenza limitata u fit-destinazzjonijiet. Boston kienet operata għal żmien qasir biss fl-2019 minn Delta bħala servizz tal-aqwa stagun biss, filwaqt li TAP Air Portugal tipprovi servizz matul is-sena kollha u komplet tagħmel dan matul il-kriżi. Bl-istess mod, United kienet topera Washington, DC biss fl-istaġuni tas-sajf u ma żammitx is-servizz, filwaqt li TAP Air Portugal komplet ittir għal hemm. Fir-rigward ta' New York, Delta kienet topera servizz ta' kuljum matul is-sena kollha iżda naqqsitu għal tliet titjiriet fil-ġimgħa matul il-kriżi, filwaqt li TAP Air Portugal żammet servizz ta' kuljum doppju, u komplet tipprovi konnettività essenzjali għall-Portugall. United għandha servizz ta' kuljum, li nżamm, iżda United u TAP Air Portugal huma t-tnejn fl-iStar Alliance u United għalhekk tibbenefika mill-konnettività fuq is-servizzi ta' distanza qasira ta' TAP Air Portugal, li jgħin biex jiġi sostnut l-operat tagħha. L-istess jghodd għat-titjiriet ta' Air Kanada minn Toronto u Montreal. L-eliminazzjoni tal-operazzjonijiet taċ-ċentru ta' TAP Air Portugal f'Liżbona thedded ukoll dawn is-servizzi ta' Star Alliance.
- (139) Barra minn hekk, l-osservazzjonijiet ta' Ryanair fihom diversi ineżattezzi, li jistgħu jkunu qarrieqa għall-valutazzjoni tal-Kummissjoni. Pereżempju, SATA Air Açores ma toperax titjiriet bejn l-Azores u l-Portugall kontinentali (dan huwa il-każ biss ta' Azores Airlines) u ma hemm l-ebda konnessjoni b'mezz ta' trasport tul korp tal-ilma mar-Regjuni Awtonomi tal-Azores u Madeira. Hlief u sa ċertu punt limitat għal titjiriet domestiċi fil-Portugall kontinentali, il-biċċa l-kbira tas-servizzi pprovduti minn TAP Air Portugal ma jstgħux jiġu sostitwiti b'sistema ferrovjarja ta' veloċità għolja, kumpaniji tal-karozzi tal-linja interurbani jew konnessjonijiet ineżistenti b'mezzi ta' trasport tul korp tal-ilma prinċipalment minhabba li dawn il-mezzi ta' trasport ma kinux disponibbli għad-destinazzjonijiet li TAP Air Portugal ittir lejhom.
- (140) L-awtoritajiet Portugiżi jinnotaw li l-ebda linja tal-ajru oħra li topera lejn u mill-Portugall ma għandha rwol ekwivalenti, li ma jistax jiġi żgurat minn linji tal-ajru alternattivi fil-futur prevedibbli. Dan huwa aspett li kemm Ryanair kif ukoll EAA jonqsu milli jikkunsidraw, meta jqabblu l-operat ta' TAP Air Portugal ma' dak ta' linja tal-ajru bi prezzijiet baxxi li topera biss konnessjonijiet profittabbli hafna jew dak ta' trasport tal-ajru fil-biċċa l-kbira charter u fornitur ta' lokazzjoni bl-ekwipaġġ (ACMI: inġenji tal-ajru, ekwipaġġ, manutenzjoni, assigurazzjoni) b'interess pubbliku limitat. Għall-kuntrarju ta' dak li jimplikaw l-osservazzjonijiet tagħha, Ryanair ma tikkostitwixx alternattiva għal TAP Air Portugal. Kif intqal qabel, fis-sajf tal-2019, [...] mill-[...] destinazzjoni offruti minn TAP Air Portugal minn Liżbona ma kinux servuti minn linji tal-ajru oħra, li l-maġġoranza tagħhom kienu jikkostitwixxu konnessjonijiet fuq distanzi twal mal-Amerka ta' Fuq u ta' Isfel, kif ukoll mal-Afrika.
- (141) Filwaqt li huwa korrett li jingħad li Ryanair u TAP Air Portugal jikkompetu ras imb ras fuq ċerti rotot internazzjonali lejn diversi bliet kbar Ewropej, ta' min ifakkar li Ryanair tikkompeti biss ma' TAP Air Portugal fuq ir-rotot l-aktar profittabbli u ma tipprovi l-ebda konnessjoni fuq distanzi twal. Il-hruġ ta' TAP Air Portugal mis-suq iħalli rotot fuq distanzi qosra profittabbli lil Ryanair u jnehhi kompetitur mill-konnessjonijiet interkontinentali għal Liżbona. Fil-prattika, ir-riżultat għalhekk ikun anqas kompetizzjoni kemm fuq ir-rotot attraenti kif ukoll fuq daww anqas attraenti.
- (142) Fil-każ ta' EAA, jenhtieġ li jiġi nnotat li l-linja tal-ajru ma għandhiex pożizzjonament rilevanti fis-suq Portugiż, billi hija trasportatur tal-ajru żgħir b'7 inġenji tal-ajru ffokata fuq il-forniment ta' servizzi (l-hekk imsejha "lokazzjoni bl-ekwipaġġ" bl-inġenji tal-ajru, il-manutenzjoni, l-ekwipaġġ u l-assigurazzjoni pprovduti) lil linji tal-ajru u titjiriet charter oħra, li ma humiex swieq fejn TAP Air Portugal għandha pożizzjoni rilevanti. EAA ma għandhiex il-preżenza, ir-riżorsi, u lanqas l-organizzazzjoni meħtieġa biex tissostitwixxi linja tal-ajru bħal TAP Air Portugal (pereżempju, EAA ma għandhiex kapaciċitajiet jew riżorsi adegwati ta' bejgħ u distribuzzjoni).

(143) Filwaqt li l-osservazzjonijiet ta' EAA jindikaw ċertu tkabbir previst tal-flotta (li ma ġiex divulgat lill-awtoritajiet Portugiżi peress li dan jikkostitwixxi informazzjoni kunfidenzjali ta' EAA), huwa improbabbli li EAA tilhaq daqs tal-flotta komparabbli ma' dak ta' TAP Air Portugal. Peress li hija trasportatur tal-ajru ta' daqs żgħir, mingħajr preżenza sinifikanti fl-ajruport ta' Lizbona, l-investimenti meħtieġa biex EAA tkun f'pożizzjoni li tissostitwixxi lil TAP Air Portugal huma sostanzjali u estremament improbabbli li jinkisbu fil-futur qrib. Meta jitqies il-fokus ta' EAA fuq il-forniment ta' servizzi ACMI lil trasportaturi oħra, inkluż lil TAP Air Portugal, l-awtoritajiet Portugiżi jinnotaw li ristrutturar b'suċċess ta' TAP Air Portugal jista' potenzjalment jissarraf fi ftehimiet ta' servizz addizzjonali bejn dawn iż-żewġ kumpaniji.

5.2. Adegwatezza tal-ġhajjnuna

(144) L-awtoritajiet Portugiżi tennew il-konkluzjoni tagħhom li, fid-dawl tas-sitwazzjoni preċedenti ta' diffikultà ta' TAP SGPS u l-impatt tal-pandemija tal-COVID-19, l-appoġġ mill-Istat fil-forma ta' ekwità jipprovdi struttura finanzjarja aħjar għal TAP SGPS biex issaħħah il-karta bilancjali tagħha.

(145) Fir-rigward tal-osservazzjonijiet ta' Ryanair u ta' EAA, l-awtoritajiet Portugiżi jenfasizzaw li, skont il-punt 58 tal-Linji Gwida R&R, l-Istati Membri huma liberi li jagħzlu l-forma tal-ġhajjnuna għar-ristrutturar. B'dan il-mod, huma ma humiex meħtieġa jagħmlu paragon eżawrjenti tal-opzjonijiet kollha disponibbli. Huma jenhtieg li jivvalutaw in-natura tad-diffikultajiet tal-benefiċjarju u jagħzlu strumenti xierqa biex jittrattawhom. Dan l-eżerċizzju twestaq b'mod estensiv mill-awtoritajiet Portugiżi u ġie ppreżentat lill-Kummissjoni għall-valutazzjoni tagħha. Il-miżuri ta' ġhajjnuna mill-Istat innotifikati mill-Portugall ġew interpretati li jipprovdu appoġġ ta' likwidità għall-implimentazzjoni tal-miżuri tal-pjan ta' ristrutturar u jindirizzaw il-pożizzjoni ta' ekwità negattiva ta' TAP SGPS.

(146) B'mod partikolari, TAP SGPS akkumulat ekwità negattiva tal-azzjonisti ta' EUR [...] miljun bejn l-2006 u l-2015, prinċipalment minhabba [...]. Meta wieħed iqis il-piż tan-negozju tal-linji tal-ajru fuq id-dhul ta' TAP SGPS, [...]. Fir-rigward ta' TAP Air Portugal, minkejja li l-linja tal-ajru kienet fuq trajettorja ta' tkabbir f'termini operazzjonali, minhabba t-tnedija ta' proċess ta' trasformazzjoni, TAP Air Portugal kien għadu ma rnexxilhiex tnaqqas b'mod konsiderevoli l-kostijiet tagħha meta mqabbla mal-kompetituri, u ppreżentat b'mod konsistenti profittabbiltà aktar baxxa xprunata minn effiċjenza aktar baxxa u kostijiet straordinari.

(147) Barra minn hekk, il-proċess ta' trasformazzjoni ta' TAP Air Portugal ġie interrott bħala riżultat tal-pandemija globali tal-COVID-19 u l-kriżi ekonomika li segwiet, li rriżultat fi kriżi akuta ta' likwidità li wasslet għall-ghoti ta' ġhajjnuna għas-salvatagġ mill-awtoritajiet Portugiżi, fl-2020. Diġà lejn l-aħhar tal-2020, l-analiżi tal-likwidità ta' Air Portugal kienet tindika b'mod ċar li mingħajr aktar appoġġ mill-Istat, TAP Air Portugal kienet se tilhaq pożizzjoni ta' flus netta negattiva sostanzjali fl-2021 u fl-2022 fin-nuqqas ta' rkupru tas-suq.

(148) Peress li s-swieq kapitali ma kinux disponibbli għal mutwatarji tal-linji tal-ajru bħal TAP SGPS, ir-rikors għall-finanzjament mill-Istat kien l-unika opzjoni disponibbli fl-2020. Il-ġestjoni ta' TAP SGPS għandha [...]. Madankollu, is-swieq tal-finanzjament tad-dejn fil-biċċa l-kbira nġhalqu għal-linji tal-ajru wara l-bidu tal-pandemija tal-COVID-19, bl-istituzzjonijiet finanzjarji b'mod ġenerali jnaqqsu drastikament il-limiti ta' kreditu tagħhom għas-settur. Sabiex timmassimizza l-likwidità, TAP Air Portugal għamlet sforz biex tbiġh dawk l-inġenji tal-ajru li kienu proprjetà tal-kumpanija (...). Assi oħrajn [...].

(149) Attwalment, qabel l-appoġġ inkrementali mill-Istat u minkejja l-isforzi u d-diskussjonijiet ta' TAP SGPS mal-istituzzjonijiet finanzjarji u partijiet ikkonċernati oħra, il-ġbir ta' fondi addizzjonali mis-swieq privati għal TAP SGPS mhux se jkun possibbli fil-kundizzjonijiet preżenti u definittivament mhux qabel l-approvazzjoni tal-pjan ta' ristrutturar. Dan iħalli lill-Istat Portugiż, li huwa wkoll l-azzjonist ewlieni, bħala l-uniku sors vijabbli ta' finanzjament (jew fornitur ta' garanzija ta' finanzjament) għall-kumpanija.

(150) F'dan il-kuntest, meta wieħed iqis in-nuqqas ta' disponibbiltà tas-swieq kapitali f'dan l-istadju għal TAP SGPS u l-pożizzjoni ta' ekwità u ta' likwidità tal-kumpanija, il-konkluzjoni tal-awtoritajiet Portugiżi hija li l-appoġġ mill-Istat fil-forma ta' ekwità jipprovdi struttura finanzjarja aħjar għal TAP SGPS biex issaħħah il-karta bilancjali tagħha. Barra minn hekk, flimkien mal-implimentazzjoni tal-miżuri stabbilti fil-pjan ta' ristrutturar (jiġifieri dawk li jirrigwardaw ir-ristrutturar tal-flotta, tan-network u tal-kostijiet), l-ġhajjnuna mill-Istat hija mistennija li tiffacilita l-aċċess ta' TAP Air Portugal għas-swieq kapitali matul il-perjodu minn [...].

5.3. Ir-ritorn għall-vijabbiltà fuq medda twila ta' żmien

- (151) Minkejja l-inċertezza attwali tal-perkors ta' rkupru tad-domanda assoċjata mas-sitwazzjoni tal-pandemija, l-awtoritajiet Portugiżi jtennu li l-projezzjonijiet finanzjarji kontenuti fil-pjan ta' ristrutturar huma bbażati fuq suppożizzjonijiet solidi, li jistgħu saħansitra jitqiesu bħala konservattivi. Il-pjan ta' ristrutturar jassumi prospettiva ta' rkupru tad-domanda, f'termini tal-ghadd ta' passigġieri ttrasportati, li generalment hija aktar baxxa mill-previżjonijiet tal-IATA. Bl-istess mod, il-perkors tad-dhul fil-pjan ta' ristrutturar jibda minn punt aktar baxx fl-2021 meta mqabbel mal-previżjonijiet tal-passigġieri. Il-pjan ta' ristrutturar jinkorpora wkoll ċerta flessibbiltà biex il-kapaċità u l-operazzjonijiet tal-benefiċjarju jiġu adattati skont id-domanda prevedibbli, filwaqt li jiġi rispettata l-impenn massimu tal-flotta.
- (152) Il-valutazzjoni u l-projezzjonijiet finanzjarji juru li l-miżuri ta' ristrutturar ippjanati appoġġati mill-ghajnuna jippermettu lil TAP SGPS tilhaq [...]. Il-projezzjonijiet juru redditu fuq l-ekwità ta' madwar [...] % fl-2024 u fl-2025, sa tmiem il-perjodu ta' ristrutturar. Ir-redditi mistennija jsostnu l-argument li l-pjan ta' ristrutturar jiżgura l-vijabbiltà fit-tul tal-benefiċjarju. Fil-fatt, dawk ir-redditi jikkomparaw b'mod favorevoli mal-kost (tal-opportunità) tal-ekwità fis-setturi ekonomiċi kollha fil-Portugall (10,9 %) u għas-settur tal-avjazzjoni (8,5 %) tal-benefiċjarju. Indikaturi ewlenin oħra bħall-ROCE u l-proporzjon tal-Ekwità għall-Assi [...] u jibqgħu robusti anki f'xenarju avvers.
- (153) Barra minn hekk, iċ-ċessjoni ta' negozji li qed jagħmlu t-telf u ta' dawk mhux ewlenin stabbilita fil-pjan ta' ristrutturar, jiġifieri M&E Brasil, se tiżgura li l-ebda telf ulterjuri li jirriżulta minn dawk l-attivitajiet ma jagħmel ħsara lill-irkupru. Fid-dawl ta' dan ta' hawn fuq, ir-Repubblika Portugiża ttenni li l-pjan ta' ristrutturar ġie elaborat sabiex jiġu indirizzati b'mod speċifiku d-diffikultajiet tal-passat ta' TAP SGPS u tiġi żgurata l-vijabbiltà fit-tul tagħha.

5.4. Il-proporzjonalità

- (154) Fir-rigward tal-proporzjonalità tal-ghajnuna, l-awtoritajiet Portugiżi jsostnu li l-benefiċjarju fittex li jikseb mingħand il-partijiet ikkonċernati tiegħu sorsi addizzjonali ta' kontribuzzjoni proprja, jiġifieri dawk relatati ma' impenji ta' offerti addizzjonali għal-lokazzjoni ta' inġenji tal-ajru, kif ukoll eżenzjonijiet sinifikanti mid-detenturi tal-bonds, li għandhom jitqiesu bħala kondivizzjoni tal-piżijiet mill-kredituri eżistenti tal-benefiċjarju. Anke jekk jitqiesu biss il-lokazzjonijiet addizzjonali tal-inġenji tal-ajru, il-livell ta' kontribuzzjoni proprja għall-kostijiet tar-ristrutturar jiżdied sa [...] %. Dan il-livell ta' kontribuzzjoni proprja jenhtieg li jitqies bħala suffiċjenti fil-każ partikolari ta' TAP SGPS u l-kuntest tal-pandemija tal-COVID-19, minhabba li l-Linji Gwida R&R jippermettu applikazzjoni aktar flessibbli u aġġustata tar-regoli dwar l-ghajnuna mill-Istat, b'mod speċifiku f'ċirkostanzi eċċezzjonali.
- (155) Is-suggerimenti ta' Ryanair fir-rigward tal-potenzjal għall-użu tal-kollateralizzazzjoni ma humiex fattibbli fil-każ ta' TAP SGPS. Fir-rigward tal-allegazzjonijiet ta' Ryanair li n-nuqqas ta' access għas-swieq kapitali jintuża biex l-ghajnuna tintefah permezz ta' buffer ta' EUR [...] miljun, tali buffer inizjalment kien maħsub biss bħala miżura ta' prekawżjoni stabbilita fil-pjan ta' ristrutturar inizjali u ma għadux ikkunsidrat.
- (156) L-awtoritajiet Portugiżi ddeskrivew l-isforzi reċenti ta' TAP SGPS biex ittejjeb il-proporzjon tal-kontribuzzjoni proprja tagħha, li jinkludu: (i) it-tfittxija ta' sorsi addizzjonali ta' finanzjament ġdid minkejja l-isfidi eżoġeni u l-kundizzjonijiet tas-suq attwali; (ii) il-kisba tal-appoġġ tal-fornituri tad-dejn eżistenti; u (iii) il-konsiderazzjoni tad-dhul ta' investituri godda. Mill-adozzjoni tad-deċiżjoni tal-ftuħ, TAP Air Portugal kienet kapaċi tikseb impenji addizzjonali għall-finanzjament ta' EUR [...] miljun f'kuntratti godda ta' lokazzjonijiet ta' inġenji tal-ajru li jaslu fl-2021 u fl-2022, minbarra l-EUR [...] miljun ta' impenji ta' lokazzjoni finanzjarja diġà inklużi fil-pjan ta' ristrutturar. Għaldaqstant, l-ammont totali ta' kontribuzzjoni proprja li jirriżulta mil-lokazzjoni ta' inġenji tal-ajru abbażi ta' impenji legali vinkolanti li saru mal-lokaturi eventwalment żdied għal EUR [...] miljun. Barra minn hekk, TAP SGPS irnexxiha tikseb l-appoġġ tal-fornituri tad-dejn eżistenti, billi kisbet eżenzjonijiet sinifikanti, li jevitaw l-iskattar ta' opzjonijiet ta' put u hlas lura kmieni b'konsegwenzi serji għal-likwidità tal-benefiċjarju.
- (157) Fir-rigward tal-kondivizzjoni tal-piżijiet, huwa importanti li jitqies il-kuntest li fih l-Istat Portugiż akkwista, mingħand AGW, ishma li jirrapprezentaw 22,5 % tal-kapital azzjonarju ta' TAP SGPS u dahhal, direttament, fil-kapital azzjonarju ta' TAP SGPS. Din it-tranzazzjoni ġiet maqbula sabiex jingheleb l-istaġnar fin-negozjati rigward l-ghoti tas-self ta' salvataġġ lil TAP SGPS u biex tkun tista' ssir l-implimentazzjoni urgenti tiegħu.

- (158) F'dak iż-żmien, il-partijiet ma setgħux jantiċipaw l-ammont finali tal-ghajjnuna għar-ristrutturar, li kienet teħtieġ aġġustamenti minhabba n-natura fit-tul tal-pandemija, u għalhekk is-sagrifiċċju reali li kien se jkollu jiġi sostnut mill-azzjonisti għall-finijiet tal-kondiviżjoni tal-piżijiet. F'dan il-kuntest, [...] ([...]% [...])
- (159) Barra minn hekk, u biex jiġi evitat tali xenarju, HPGB [...] %. [...]. Skont il-Portugall, dan jikkostitwixxi kondiviżjoni tal-piżijiet minn HPGB, peress li ma hija se tibbenefika mill-ebda zieda futura fil-valur tal-benefiċjarju, li tirriżulta mill-ekwiżità tal-Istat injettata.

6. VALUTAZZJONI TAL-MIŻURI

- (160) Il-Kummissjoni l-ewwel se tivvaluta jekk il-miżuri li għandhom jiġu pprovduti għall-finanzjament tal-pjan ta' ristrutturar ta' TAP SGPS, jiġifieri s-self ta' salvataġġ ta' EUR 1,2 biljun li għandu jiġi kkonvertit f'ekwiżità, il-garanzija mill-Istat ta' EUR [...] miljun fuq self ta' EUR [...] miljun li għandu jiġi sostitwit b'ekwiżità, kif ukoll l-injezzjoni ta' ekwiżità diretta ta' EUR [...] miljun li għandha tiġi eżegwita fl-2022, jinvolvox għajjnuna mill-Istat skont it-tifsira tal-Artikolu 107(1) tat-TFUE, u jekk iva, jekk tali għajjnuna hijiex legali u kompatibbli mas-suq intern.

6.1. Eżistenza ta' għajjnuna mill-Istat

- (161) Skont l-Artikolu 107(1) tat-TFUE, “[h]lief għad-derogi previsti fit-Trattati, kull għajjnuna, ta' kwalunkwe forma, mogħtija minn Stat Membru jew permezz ta' riżorsi tal-Istat, li twassal għal distorsjoni jew theddida ta' distorsjoni għall-kompetizzjoni billi tiffavorixxi ċerti impriżi jew ċerti produtturi għandha, sa fejn tolgot il-kummerċ bejn l-Istati Membri, tkun inkompatibbli mas-suq intern”.
- (162) Il-kwalifika ta' miżura bħala għajjnuna skont it-tifsira tal-Artikolu 107(1) tat-TFUE tirrikjedi li jiġu ssodisfati l-kundizzjonijiet kumulattivi li ġejjin: (i) il-miżura trid tkun imputabbli lill-Istat u ffinanzjata permezz ta' riżorsi tal-Istat; (ii) il-miżura trid tikkonferixxi vantaġġ lir-riċevitur tagħha; (iii) dak il-vantaġġ irid ikun selettiv; u (iv) hija trid twassal għal distorsjoni jew thedded li twassal għal distorsjoni tal-kompetizzjoni u taffettwa l-kummerċ bejn l-Istati Membri. Għalhekk huwa xieraq li jiġi eżaminat separatament jekk il-miżuri jikkwalifikawx bħala għajjnuna.

6.1.1. Riżorsi tal-Istat u imputabbiltà lill-Istat

- (163) Il-miżuri jinvolvu atti amministrattivi u deċiżjonijiet pubbliċi u se jiġu ffinanzjati mill-baġit tal-Istat (il-premessa (42)).
- (164) Għalhekk, għall-finijiet tal-Artikolu 107(1) tat-TFUE, il-miżuri jinvolvu riżorsi tal-Istat u d-deċiżjoni li jingħataw dawk il-miżuri hija imputabbli lill-Istat Portugiż.

6.1.2. Vantaġġ

- (165) Il-Kummissjoni tinnota li l-Portugall innotifika l-miżuri bħala li jikkostitwixxu għajjnuna mill-Istat. Dik id-dikjarazzjoni ma tehlisx lill-Kummissjoni milli teżamina hija stess jekk il-miżuri jinvolvox għajjnuna mill-Istat u, b'mod partikolari, jekk jiffavorixxux lill-benefiċjarju fis-sens li operatur tas-suq li jkollu ishma f'sitwazzjoni kemm jista' jkun qrib dik tal-Portugall ma jihux deċiżjoni simili u jagħti l-istess miżuri bl-istess kundizzjonijiet, waqt li jwarrab kwalunkwe benefiċċju mistenni fis-sitwazzjoni tiegħu bħala awtorità pubblika ⁽³²⁾.
- (166) Il-Kummissjoni trid teżamina jekk il-miżuri jikkwalifikawx bħala għajjnuna minhabba li jagħtu vantaġġ ekonomiku lill-benefiċjarju ⁽³³⁾. Il-preżenza ta' tali vantaġġ tista' tiġi dedotta u stabbilita mill-fatt li l-benefiċjarju ma jistax jikseb kapital jew jiġbor finanzjament tad-dejn bil-kundizzjonijiet tas-suq mingħajr appoġġ pubbliku (il-premessa (39) in-nota f'qiegħ il-paġna 31). Bl-istess mod, il-valutazzjoni ta' jekk operatur tas-suq f'sitwazzjoni kemm jista' jkun qrib dik tad-DGTF jew ta' Parpública jipprovdix l-istess finanzjament (“test tal-operatur f'ekonomija tas-suq”) turi li l-finanzjament pubbliku inkwistjoni jipprovdix vantaġġ meta mqabbel mal-kundizzjonijiet tas-suq.

⁽³²⁾ Is-Sentenza tal-Qorti tal-Ġustizzja tal-20 ta' Settembru 2017, *Il-Kummissjoni vs Frucona Košice*, C-300/16 P, EU:C:2017:706, il-punt 59; is-Sentenza tal-Qorti tal-Ġustizzja tal-5 ta' Ġunju 2012, *Il-Kummissjoni vs EDF*, C-124/10 P, EU:C:2012:318, il-punti 78, 79 u 103.

⁽³³⁾ Is-Sentenza tal-Qorti tal-Ġustizzja tal-11 ta' Lulju 1996, *SFEI et.*, C-39/94, EU:C:1996:285, il-punt 60; is-Sentenza tal-Qorti tal-Ġustizzja tad-29 ta' April 1999, *Spanja vs Il-Kummissjoni*, C-342/96, EU:C:1999:210, il-punt 41.

- (a) L-ewwel nett, ma hemm l-ebda evidenza *prima facie* li l-finanzjament jista' jiġi attribwit għal imġiba u deċiżjonijiet li kieku jiehu azzjonist tas-suq. Il-finanzjament huwa bbażat fuq raġunijiet ta' ordni pubbliku biex tiġi garantita l-konnettività tat-trasport bl-ajru tal-Portugall u biex jiġu evitati effetti konsegwenzjali negattivi tal-falliment ta' TAP Air Portugal għall-ekonomija Portugiża (il-premessa (17)). Tali konsiderazzjonijiet, għalkemm pertinenti għal awtorità pubblika, ma jkunux rilevanti għal azzjonist tas-suq. Għalhekk, it-test tal-operatur f'ekonomija tas-suq jidher li ma huwiex applikabbli.
- (b) It-tieni, il-finanzjament ma jistax jiġi valutat bħala li jista' jipprovdi redditu għall-azzjonisti proporzjonat mar-riskju meħud. Il-Portugall ma jsostnix li tali redditu fil-fatt se jinkiseb qabel tmiem il-perjodu ta' ristrutturatur. Sadanittant, l-azzjonisti privati l-oħra tal-benefiċjarju qagħdu lura milli jipprovdu kwalunkwe kapital ġdid iehor, aħseb u ara li laħqu l-ammonti meħtieġa biex jippreservaw il-proporzjon eżistenti tagħhom ta' partecipazzjoni azzjonarja u sjeda li jintitolahom għal redditi possibbli minnhom. L-evidenza disponibbli turi li filwaqt li jkun kapaċi jipprovdi redditu u remunerazzjoni adegwati lill-Istat fi tmiem il-pjan ta' ristrutturatur (il-premessi (48)(49) u t-Tabella 1), il-qliġh nett pożittiv tal-perjodu kollu ta' ristrutturatur jammonta [...] EUR [...] miljun [...]. [...] EUR [...] miljun [...] % [...].

(167) Għalhekk, il-miżuri jipprovdu finanzjament li l-benefiċjarju ma jistax u ma setax jikseb fis-suq. Operatur tas-suq f'sitwazzjoni kemm jista' jkun qrib dik tad-DGTF jew ta' Parpública ma jipprovdux finanzjament simili.

(168) Għalhekk, il-miżuri jagħtu vantaġġ ekonomiku lill-benefiċjarju skont it-tifsira tal-Artikolu 107(1) tat-TFUE.

6.1.3. *Selettività*

(169) Il-miżuri għandhom jingħataw permezz tal-eżerċizzju tad-diskrezzjoni għal ammont *ad hoc* determinat b'referenza għall-htigijiet speċifiċi tal-pjan ta' ristrutturatur tal-benefiċjarju (il-premessi (38)-(43)). Il-finanzjament pubbliku ma huwiex, sew jekk bi strumenti jew b'ammont, parti minn miżura ta' politika ekonomika aktar wiesgħa, ġenerali, biex jiġi pprovdut appoġġ lil imprizi f'sitwazzjoni legali u ekonomika komparabbli li huma attivi fit-trasport bl-ajru jew f'setturi ekonomiċi oħra. Kif iddikjarat il-Qorti, fejn jikkonċerna l-ghajnuna individwali, fil-prinċipju l-identifikazzjoni tal-vantaġġ ekonomiku hija biżżejjed biex tappoġġa l-preżunzjoni li miżura hija selettiva⁽⁵⁴⁾. Dan huwa minnu irrispettivament minn jekk ikunx hemm operaturi fis-swieq rilevanti li jinsabu f'sitwazzjoni fattwali u legali komparabbli.

(170) Għalhekk, il-miżuri huma selettivi skont it-tifsira tal-Artikolu 107(1) tat-TFUE.

6.1.4. *Distorsjoni tal-kompetizzjoni u l-effett fuq il-kummerċ*

(171) Is-settur tas-servizzi tat-trasport bl-ajru tal-passiġġieri u tal-merkanzija li fih huwa attiv il-benefiċjarju huwa miftuh għall-kompetizzjoni u għall-kummerċ bejn l-Istati Membri. Linji tal-ajru oħra liċenzjati fl-Unjoni Ewropea jipprovdu servizzi tat-trasport bl-ajru li jgħaqqdu l-ajruporti Portugiżi, b'mod partikolari Liżbona, ma' bliet oħra tal-Unjoni. Għalhekk, billi jsostnu t-tkomplija tal-operat tas-servizzi tat-trasport bl-ajru li jipprovdi l-benefiċjarju, il-miżuri jistgħu jaffettwaw il-kummerċ bejn l-Istati Membri.

(172) Billi jagħti aċċess għall-finanzjament b'kundizzjonijiet li kieku ma kienx jikseb fis-suq, il-finanzjament pubbliku jista' jtejjeb il-pożizzjoni tal-benefiċjarju fir-rigward tal-imprizi kompetituri reali jew ta' dawk potenzjali li ma għandhomx aċċess għal appoġġ simili mill-Istat mill-Portugall jew li jkollhom jiffinanzjaw l-operazzjonijiet bil-kundizzjonijiet tas-suq.

(173) Il-miżuri nnotifikati għalhekk jistgħu johlqu distorsjoni jew jheddu li johlqu distorsjoni tal-kompetizzjoni u jaffettwaw il-kummerċ bejn l-Istati Membri.

6.2. **Konkluzjoni dwar l-eżistenza ta' ghajnuna**

(174) Fid-dawl ta' dan ta' hawn fuq, il-Kummissjoni tikkonkludi li l-miżuri nnotifikati favur TAP SGPS jikkostitwixxu ghajnuna mill-Istat skont it-tifsira tal-Artikolu 107(1) tat-TFUE.

⁽⁵⁴⁾ Is-Sentenza tal-Qorti tal-Ġustizzja tal-4 ta' Ġunju 2015, *Il-Kummissjoni vs MOL*, C-15/14 P, EU:C:2015:362, il-punt 60.

6.3. Il-legalità tal-ghajnuna

- (175) Wara li fid-19 ta' Mejju 2021 il-Qorti Ġenerali annullat id-deċiżjoni inizjali dwar l-ghajnuna għas-salvataġġ (il-premessa (2)), il-Qorti Ġenerali ssuspendiet l-effetti tas-sentenza abbażi tal-Artikolu 264(2) tat-TFUE sakemm tiġi adottata deċiżjoni ġdida mill-Kummissjoni fi żmien perjodu ta' xahrejn. Fis-16 ta' Lulju 2021, il-Kummissjoni adottat deċiżjoni ġdida li tapprova l-ghajnuna għas-salvataġġ lil TAP SGPS kif innotifikata fit-8 ta' Gunju 2020, li b'riżultat tagħha l-ghajnuna għas-salvataġġ lil TAP SGPS trid titqies bhala legali.
- (176) Skont il-premessa (16) tad-deċiżjoni inizjali dwar l-ghajnuna għas-salvataġġ, l-ghajnuna għas-salvataġġ sa massimu ta' self ta' EUR 1,2 biljun jew kombinazzjoni ta' self u garanziji ta' self, kienet ippanjata li tithallas lura fi żmien sitt xhur mid-data tal-iżborż tal-ewwel pagament parzjali, sakemm il-Portugall ma kienx se jissottometti pjan ta' ristrutturar għall-approvazzjoni mill-Kummissjoni qabel dik id-data. Fl-10 ta' Diċembru 2020, jiġifieri fi żmien sitt xhur wara li l-Kummissjoni approvat l-ghajnuna għas-salvataġġ fid-deċiżjoni inizjali dwar l-ghajnuna għas-salvataġġ, il-Portugall issottometta lill-Kummissjoni pjan ta' ristrutturar. Għalhekk, skont il-punt 55(d)(ii) tal-Linji Gwida R&R, l-awtorizzazzjoni tal-ghajnuna għas-salvataġġ u l-perjodu ta' ħlas lura ġew estiżi awtomatikament sakemm il-Kummissjoni tiehu deċiżjoni finali dwar il-pjan ta' ristrutturar u l-ghajnuna ta' sostenn.
- (177) Fl-osservazzjonijiet tagħha dwar id-deċiżjoni tal-ftuh, EAA targumenta li bl-approvazzjoni tal-Liġi dwar il-Baġit Pubbliku tal-Istat għall-2021 f'Novembru 2020, li permezz tagħha l-Gvern Portugiż alloka EUR 500 miljun ta' appoġġ finanzjarju għal TAP SGPS, il-Portugall ta għajnuna illegali lil TAP SGPS (il-premessa (120)). Ta' min ifakkar li s-sempliċi dezinjazzjoni ta' fondi għal għan speċjali f'baġit nazzjonali ma hijiex ekwivalenti għall-ghoti ta' għajnuna. Biex l-ghajnuna titqies li dahlet fis-seħħ, huwa meħtieġ li d-dritt li wiehed jirċievi appoġġ, mogħti permezz ta' riżorsi tal-Istat, jingħata lill-benefiċjarju skont il-leġiżlazzjoni nazzjonali applikabbli, li ma kienx il-każ bl-EUR 500 miljun allokati.
- (178) Fir-rigward tal-fondi msemmija hawn fuq, il-Portugall spjega li ma kienx adotta l-att ta' implimentazzjoni neċessarju u lanqas ma giet eżegwita d-dispożizzjoni baġitarja biex dawn ir-riżorsi jsiru disponibbli għal TAP SGPS jew biex TAP SGPS tkun intitolata li tirċevihom. Għalhekk, il-Portugall ma tax għajnuna għar-ristrutturar bi ksur tal-Artikolu 108(3) tat-TFUE.
- (179) Għaldaqstant, il-Portugall osserva l-obbligu ta' sospensjoni stabbilit fl-Artikolu 108(3) tat-TFUE u l-ghajnuna għar-ristrutturar favur TAP SGPS tikkostitwixxi għajnuna legali mill-Istat.

6.4. Il-kompatibbiltà tal-ghajnuna mas-suq intern

- (180) Skont l-Artikolu 107(3)(c) tat-TFUE, il-Kummissjoni tista' tawtorizza għajnuna mahsuba biex tiffacilita l-iżvilupp ta' ċerti attivitajiet jew ta' ċerti reġjuni ekonomiċi, basta dik l-ghajnuna ma tfixkilx il-kondizzjonijiet tal-kummerċ sa grad li jkun kuntrarju għall-interess komuni.
- (181) Għalhekk, sabiex tkun tista' titqies bhala kompatibbli mas-suq intern skont dik id-dispożizzjoni, l-ghajnuna mill-Istat trid tissodisfa żewġ kundizzjonijiet, l-ewwel waħda hija li trid tkun mahsuba sabiex tiffacilita l-iżvilupp ta' ċerti attivitajiet ekonomiċi jew ta' ċerti reġjuni ekonomiċi u, it-tieni, tkun espressa f'termini negattivi, jiġifieri li ma tistax taffettwa b'mod negattiv il-kundizzjonijiet tal-kummerċ sa punt li jmur kontra l-interess komuni. Dan ta' hawn fuq huwa mingħajr preġudizzju għall-fatt li d-deċiżjonijiet adottati mill-Kummissjoni fuq dik il-bażi jridu jiżguraw il-konformità mad-dritt tal-Unjoni ⁽⁵⁵⁾.
- (182) Fid-dawl tan-notifika u tal-informazzjoni miġbura matul l-investigazzjoni formali dwar l-ghajnuna għar-ristrutturar, ma jirriżultax li l-ghajnuna għar-ristrutturar jew il-kundizzjonijiet marbuta magħha, jew l-attivitajiet ekonomiċi faċilitati mill-ghajnuna, jistgħu jinvolvu ksur ta' dispożizzjoni rilevanti tad-dritt tal-Unjoni. B'mod partikolari, il-miżura tal-kompetizzjoni li tikkonsisti fi trasferiment ta' slots fl-ajruport ta' Lisbona hija bbażata fuq ir-regoli definiti fid-dritt tal-Unjoni (il-premessi (96) u (295)) u d-detentur tas-slots il-ġdid irid jimpenja ruħu li jikkonforma mal-liġi tax-xogħol applikabbli tal-Unjoni (il-premessa (88)(d)). Barra minn hekk, il-kritika minn EAA li l-ghajnuna tikser il-prinċipju ta' nondiskriminazzjoni stabbilit fit-TFUE (il-premessa (121)) hija bla bażi. Fid-dritt tal-Unjoni, il-prinċipju ta' trattament ugwali ma jipprekludix l-ghoti ta' għajnuna għar-ristrutturar ad hoc skont l-Artikolu 107(3)(c) tat-TFUE. Fi kwalunkwe każ, il-Kummissjoni tinnotta li l-pożizzjoni tal-benefiċjarju hija oġġettivament differenti minn dik tal-linji tal-ajru l-oħra li joperaw titjiriet fil-Portugall jew titjiriet lejn u mill-Portugall, kemm fid-dawl tal-eliġibbiltà tiegħu għall-ghajnuna skont il-Linji Gwida R&R kif ukoll fid-dawl tal-konsegwenzi li l-falliment

⁽⁵⁵⁾ Is-Sentenza tal-Qorti tal-Ġustizzja tat-22 ta' Settembru 2020, *L-Awstrija vs Il-Kummissjoni*, C-594/18 P, EU:C:2020:742, il-punti 18 sa 20.

tieghu jkun jinvolvi. Ghalhekk, huwa miftuh għall-Portugall li jiddeciedi li jagħti għajna għar-ristrutturar lill-benefiċjarju biss, u mhux lil linji tal-ajru oħra li joperaw f'dak l-Istat Membru skont l-Artikolu 107(3)(c) tat-TFUE. Barra minn hekk, il-Kummissjoni ma bagħtitx opinjoni motivata lill-Portugall dwar ksur possibbli tad-dritt tal-Unjoni li jkollu relazzjoni ma' dan il-każ, u lanqas ma rċeviet ilmenti jew informazzjoni li jstgħu jissuġġerixxu li l-għajna mill-Istat, il-kundizzjonijiet marbuta magħha jew l-attivitajiet ekonomiċi faċilitati mill-għajna jstgħu jmorru kontra d-dispożizzjonijiet rilevanti tad-dritt tal-Unjoni, minbarra l-Artikolu 107 u 108 tat-TFUE.

- (183) Il-Portugall iqis li l-għajna għar-ristrutturar tista' tiġi ddikjarata bħala kompatibbli mas-suq intern skont il-Linji Gwida R&R.
- (184) Fid-dawl tan-natura u tal-għanijiet tal-għajna mill-Istat inkwistjoni u l-affermazzjonijiet tal-awtoritajiet Portugiżi, il-Kummissjoni se tivvaluta jekk il-finanzjament ipplanat li jappoġġa l-għajna għar-ristrutturar jikkonformax mad-dispożizzjonijiet rilevanti stabbiliti fil-Linji Gwida R&R. Fil-Linji Gwida R&R, il-Kummissjoni tistabbilixxi l-kundizzjonijiet li bihom l-għajna mill-Istat għas-salvataġġ u r-ristrutturar ta' imprizi mhux finanzjarji f'diffikultà tista' tiqies bħala kompatibbli mas-suq intern abbażi tal-Artikolu 107(3)(c) tat-TFUE.
- (185) Meta teżamina jekk l-għajna għar-ristrutturar ikollhiex effett negattiv fuq il-kundizzjonijiet tal-kummerċ sa punt li jmur kontra l-interess komuni, il-Kummissjoni twettaq test tal-ibbilanċjar skont l-Artikolu 107(3)(c) tat-TFUE u l-Linji Gwida R&R. F'dak it-test, dment li l-benefiċjarju jkun eliġibbli li jirċievi għajna għar-ristrutturar, il-Kummissjoni tizen l-effetti pożittivi tal-għajna għall-iżvilupp tal-attivitajiet li l-għajna tkun maħsuba li tappoġġa kontra l-effetti negattivi maħluqa mill-impatt tal-għajna mill-Istat fuq il-kompetizzjoni u l-kummerċ bejn l-Istati Membri, billi tivvaluta b'mod partikolari kif il-miżura ta' għajna timminimizza d-distorsjonijiet fuq il-kompetizzjoni u l-kummerċ (il-htieġa għal intervent mill-Istat, l-adegwatezza, il-proporzjonalità, it-trasparenza tal-għajna, il-principju ta' darba u tal-aħħar u l-miżuri biex jiġu limitati d-distorsjonijiet tal-kompetizzjoni).

Eliġibbiltà: impriza f'diffikultà

- (186) Sabiex ikun eliġibbli għall-għajna għar-ristrutturar, benefiċjarju jrid jikkwalifika bħala impriza f'diffikultà skont it-tifsira tat-taqsimha 2.2 tal-Linji Gwida R&R. B'mod partikolari, il-punt 20 tal-Linji Gwida R&R jispjega li impriza titqies li tkun f'diffikultà meta, mingħajr intervent mill-Istat, tkun kważi ċertament ikkundannata li tagħlaq l-operat tagħha fi żmien qasir jew medju. Dan ikun il-każ meta ssehh mill-anqas waħda miċ-ċirkostanzi deskritti fl-ittri (a) sa (d) tal-punt 20 tal-Linji Gwida R&R.
- (187) Kif spjegat fid-deċiżjoni tal-ftuh (il-premessi (15)-(22)), TAP SGPS ipprezentat ammont ta' ekwità negattiva ta' madwar EUR [...] miljun fi tmien l-2019. Minn dak iż-żmien, is-sitwazzjoni finanzjarja ta' TAP SGPS marret għall-aġar. Skont il-kont konsolidat ta' TAP SGPS tal-2020, l-ekwità negattiva totali żdiedet sal-livell ta' EUR [...] biljun. TAP Air Portugal kellha wkoll ekwità negattiva fl-2020, ugwali għal EUR [...] biljun (il-premessa (26)). Dawk iċ-ċifri juru li mill-anqas nofs il-kapital azzjonarju sottoskritt ta' TAP SGPS u TAP Air Portugal sparixxa u għalhekk iż-żewġ kumpaniji jikkwalifikaw bħala imprizi f'diffikultà skont il-punt 20(a) tal-Linji Gwida R&R.
- (188) Skont il-punt 21 tal-Linji Gwida R&R, impriza maħluqa ġdida ma hijiex eliġibbli għall-għajna għas-salvataġġ. Il-benefiċjarju ma huwiex impriza maħluqa ġdida għall-finijiet tal-Linji Gwida R&R, peress li ġie stabbilit fl-2003, u għalhekk aktar minn tliet snin ilu (ara l-premessa (8)).
- (189) Skont il-punt 22 tal-Linji Gwida R&R, kumpanija li tappartjeni għal, jew tittiehed minn grupp kummerċjali akbar, normalment ma tkunx eliġibbli għall-għajna għar-ristrutturar, hliet meta jkun jista' jintwera li d-diffikultajiet tal-kumpanija jkunu intrinżiċi u ma jkunux ir-riżultat ta' allokkazzjoni arbitrarja tal-kostijiet fi hdan il-grupp u li d-diffikultajiet ikunu serji wisq biex jiġu indirizzati mill-grupp innifsu.
- (190) Fit-tieni deċiżjoni dwar l-għajna għas-salvataġġ (il-premessi 113 sa 128), il-Kummissjoni kkonkludiet li TAP SGPS kienet tappartjeni għal grupp kummerċjali akbar fil-mument tan-notifika tal-għajna għas-salvataġġ fid-9 ta' Ġunju 2020. Minn naha waħda, ma kien hemm l-ebda evidenza ta' allokkazzjoni arbitrarja tal-kostijiet fost TAP SGPS, AGW u Parpública li artifiċjalment kienet qed titfa' piż fuq TAP SGPS mill-kumpaniji omm fil-perjodu rilevanti. (Barra minn hekk, mill-premessi (19) sa (22) ta' din id-deċiżjoni jirriżulta li d-diffikultajiet ta' TAP SGPS ma huwiex ir-riżultat ta' allokkazzjoni arbitrarja tal-kostijiet fi hdan grupp u huma partikolari għat-trasport bl-ajru u s-setturi relatati li topera fuqhom.) Min-naha l-oħra, il-konzorzju AGW bħala t-tieni l-akbar azzjonist li kellu 45 % f'TAP SGPS kien kumpanija b'responsabbiltà limitata kkontrollata minn azzjonisti individwali, is-Sur David

Neeleman, li kien jikkontrolla 50 % tal-ishma ta' AGW permezz ta' DGN Corporation (40 %) u Global Azulair Projects, SGPS, SA (10 %) u s-Sur Humberto Pedrosa, li kellu 50 % ta' AGW, permezz tal-kumpanija HPGB, SGPS, SA. Il-forma korporattiva tal-konsorzju AGW bhala tali kienet indipendenti u mhux relatata mal-ġid privat taz-żewġ azzjonisti indiretti u tal-persuni fiżiċi tiegħu, is-Sur Neeleman u s-Sur Pedrosa, li ma kinux personalment responsabbli għall-obbligi tal-konsorzju AGW. Konsegwentement, dawn iż-żewġ azzjonisti fiżiċi privati indiretti ma setgħux jinżammu responsabbli għad-diffikultajiet finanzjarji ta' TAP SGPS bil-ġid privat tagħhom.

- (191) Kif sabet il-Kummissjoni fit-tieni deċiżjoni dwar l-għajnuna għas-salvataġġ (il-premessa (127)), l-azzjonisti li jikkontrollaw b'mod kongunt għajr Párpública (l-Istat) ma kellhomx il-kapaċitajiet neċessarji biex jissodisfaw il-htigijiet ta' likwidità smati għal EUR 1,2 biljun mehtieġa biex tiġi żgurata l-kontinwità ta' TAP SGPS għal perjodu ta' sitt xhur u biex ikomplu jiffinanzjaw ir-ristrutturar ta' TAP SGPS (mingħajr l-ġhoti ta' għajnuna mill-Istat).
- (192) Fir-rigward ta' TAP Air Portugal, ma hemm l-ebda evidenza li l-kundizzjonijiet finanzjarji prekarji tagħha jirriżultaw minn allokkazzjoni arbitrarja tal-kostijiet fi ħdan il-grupp jew l-unità ekonomika. Dan huwa validu kemm għaž-żmien meta TAP Air Portugal kienet taħt il-kontroll kongunt finali ta' Párpública (l-Istat), HPGB u DGN, kif ukoll għas-sitwazzjoni preżenti meta hija taħt il-kontroll uniku tal-Istat Portugiż, fi ħdan l-istess unità ekonomika bhall-kumpanija oħt tagħha TAP SGPS, li għandha wkoll interess minoritarju nonkontrollanti f'TAP Air Portugal. (il-premessi (11) u (12)). Is-sejba fil-premessa (191) dwar in-nuqqas ta' kapaċità tal-azzjonisti ta' kontroll kongunt preċedenti li jissodisfaw il-htigijiet ta' likwidità tal-kumpanija (mingħajr l-ġhoti ta' għajnuna mill-Istat) tapplika bl-istess mod għal TAP Air Portugal, li tinsab u kienet fl-istess unità ekonomika bħal TAP SGPS.
- (193) Wara l-modifika tal-istruttura kapitali ta' TAP SGPS, li hija l-konsegwenza tal-akkwizzizzjoni ta' 22,5 % tal-ishma ta' TAP SGPS mid-DGTF, TAP SGPS hija kkontrollata biss mill-Istat [...] (ara l-premessi (8), (11) u (12)). Għalhekk, TAP SGPS u TAP Air Portugal huma parti minn unità ekonomika (jew grupp kummerċjali akbar), li l-Kummissjoni tista' tikkunsidra bhala ċentru indipendenti tat-tehid ta' deċiżjonijiet fl-Istat li jipprovdi l-għajnuna għar-ristrutturar notifikata.
- (194) Il-Kummissjoni tqis, għalhekk, li la l-entitajiet ta' kontroll kongunt, u lanqas sussegwentement l-Istat bhala l-uniku azzjonist ta' kontroll ma kienu f'pożizzjoni li jnaqqsu b'mod konformi mas-suq il-pożizzjoni ekonomika u finanzjarja taħt pressjoni ta' TAP SGPS, jew ta' TAP Air Portugal. Billi l-intervent finanzjarju tal-Istat biex jirrimedja d-diffikultajiet tal-kumpaniji kemm jekk direttament permezz tad-DGTF jew permezz ta' Párpública jkun jammonta għal għajnuna mill-Istat sakemm ma jitwettaqx, wahdu jew flimkien mal-entitajiet ta' kontroll kongunt, skont termini tas-suq. Párpública bhala entità ta' kontroll kongunt ma appoġġatx u ma setgħetx tappoġġa lil TAP SGPS skont termini tas-suq, u lanqas ma għamlu dan jew setgħu jagħmlu dan l-entitajiet privati ta' kontroll kongunt ⁽⁵⁶⁾. Għalhekk, minhabba l-pożizzjoni diġà eżistenti tal-Istat bhala azzjonist li kellu 50 % ta' TAP SGPS [...] u l-kontroll li kellu wara, id-diffikultajiet ta' TAP SGPS u ta' TAP Air Portugal ma jistgħux jiġu indirizzati minn grupp.
- (195) Abbażi ta' dan ta' hawn fuq, il-Kummissjoni tikkonkludi li kemm TAP SGPS kif ukoll TAP Air Portugal (inklużi s-sussidjarji kkontrollati tagħhom) huma impriżi f'diffikultajiet u huma eliġibbli għal għajnuna għar-ristrutturar.

6.4.1. L-għajnuna tiffaċilita l-iżvilupp ta' ċerti attivitajiet ekonomiċi jew ta' ċerti reġjuni ekonomiċi

- (196) Skont l-Artikolu 107(3)(c) tat-TFUE, l-għajnuna mill-Istat, biex titqies bhala kompatibbli mas-suq intern, trid tiffaċilita l-iżvilupp ta' ċerti attivitajiet ekonomiċi jew ta' ċerti reġjuni ekonomiċi.
- (197) F'dak ir-rigward, biex jintwera li l-għajnuna għar-ristrutturar tkun maħsuba biex tiffaċilita l-iżvilupp ta' tali attivitajiet jew reġjuni, l-Istat Membru li jagħti dik l-għajnuna jrid juri li l-għajnuna jkollha l-għan li tipprevjeni t-tbatija soċjali jew tindirizza falliment tas-suq. Fil-kuntest speċifiku tal-għajnuna għar-ristrutturar, il-Kummissjoni tinnota li, kif rikonnoxxut fil-punt 43 tal-Linji Gwida R&R, fil-fatt, il-ħruġ mis-suq huwa importanti għall-proċess aktar wiesa' tat-tkabbir fil-produttività, u b'hekk is-sempliċi prevenzjoni ta' impriża milli toħroġ mis-suq ma tiġġustifikax b'mod suffiċjenti l-għajnuna mill-Istat. Għall-kuntrarju, l-għajnuna għas-salvataġġ u għar-ristrutturar hija fost l-aktar tipi

⁽⁵⁶⁾ Din is-sejba hija neċessarjament limitata għal AGW bhala veikolu għas-sjeda, eventwalment, ta' persuni fiżiċi, għall-eżami tar-rizorsi tal-entitajiet ta' kontroll kongunt fir-rigward tar-rizorsi ta' dawk l-entitajiet u mhux tar-rizorsi privati disponibbli għall-persuni fiżiċi li ma humiex personalment responsabbli għall-parteciżazzjonijiet ta' dawk l-entitajiet.

distortivi ta' għajnuna mill-Istat, peress li dawn jinterferixxu mal-proċess tal-hruġ mis-suq. Madankollu, f'ċerti sitwazzjonijiet, ir-ristrutturar ta' impriża f'diffikultà jista' jikkontribwixxi għall-iżvilupp ta' attivitajiet jew reġjuni ekonomiċi, anke lil hinn mill-attivitajiet imwettqa mill-benefiċjarju stess. Dan huwa l-każ fejn fin-nuqqas ta' tali għajnuna, il-falliment tal-benefiċjarju jwassal għal sitwazzjonijiet ta' falliment tas-suq jew ta' tbatija soċjali, u b'hekk jimpedixxi l-iżvilupp tal-attivitajiet ekonomiċi u/jew tar-reġjuni li jkunu affettwati minn tali sitwazzjonijiet. Lista mhux eżawrjenti ta' sitwazzjonijiet bħal dawn hija stabbilita fil-punt 44 tal-Linji Gwida R&R.

- (198) Sitwazzjonijiet bħal dawn isehħu, fost l-oħrajn, fejn l-għajnuna tevita r-riskju ta' interruzzjoni għal servizz importanti, li jkun diffiċli li jiġi replikat u fejn ikun diffiċli għal kwalunkwe kompetitur sempliċiment li jintervjeni, jew fejn il-benefiċjarju jkollu rwol sistemiku importanti f'reġjun jew f'settur partikolari li l-hruġ tiegħu minnu jkollu konsegwenzi negattivi potenzjali⁽⁵⁷⁾. Billi tippermetti lill-benefiċjarju jkompli bl-operazzjonijiet tiegħu, l-għajnuna b'hekk tipprevjeni tali falliment tas-suq jew tbatija soċjali. Fil-każ tal-għajnuna għar-ristrutturar, madankollu, dan jgħodd biss meta l-għajnuna tippermetti lill-benefiċjarju jikkompeti fis-suq fuq il-merti proprji tiegħu, li jista' jiġi żgurat biss jekk l-għajnuna tkun ibbazata fuq l-implimentazzjoni ta' pjan ta' ristrutturar li jirrestawra l-vijabbiltà fit-tul tal-benefiċjarju.
- (199) Il-Kummissjoni, għalhekk, l-ewwel se tivvaluta jekk l-għajnuna hijiex maħsuba biex tipprevjeni sitwazzjoni ta' falliment tas-suq jew tbatija soċjali (it-taqsim 6.4.1.1) u jekk hijiex akkumpanjata minn pjan ta' ristrutturar li jirrestawra l-vijabbiltà fit-tul tal-benefiċjarju (it-taqsim 6.4.1.2).

6.4.1.1. Il-prevenzjoni ta' tbatija soċjali jew ta' falliment tas-suq li tikkontribwixxi għall-iżvilupp tal-attività ekonomika

- (200) Fost is-sitwazzjonijiet fejn is-salvataġġ ta' impriża f'diffikultà jista' jikkontribwixxi għall-iżvilupp ta' attivitajiet jew reġjuni ekonomiċi, il-punt 44(b) u (c) tal-Linji Gwida R&R isemmi każijiet fejn l-għajnuna tkun maħsuba biex tevita r-riskju li t-tkabbir ekonomiku jiġi mxekkel mit-tfixkil ta' servizz importanti bħala konsegwenza tal-hruġ tal-benefiċjarju mis-suq (il-punt 44(b) tal-Linji Gwida R&R), jew bil-falliment ta' impriża bi rwol sistemiku importanti fis-settur jew fir-reġjun ikkonċernat (il-punt 44(c) tal-Linji Gwida R&R).

L-għajnuna tevita t-tfixkil ta' servizz importanti

- (201) Fid-deċizzjoni tal-ftuħ, il-Kummissjoni nnotat li l-oġettiv tal-għajnuna għar-ristrutturar kien li jiġi evitat li TAP SGPS u, b'konsegwenza ta' dan, TAP Air Portugal, tohroġ min-negozju minhabba d-diffikultajiet li kienet qed tesperjenza u li kienu aggravati b'mod akut mill-kriżi tal-COVID-19.⁽⁵⁸⁾ Peress li linja tal-ajru jehtieg li tiggarantixxi likwidità suffiċjenti biex iżzomm il-liċenzja operattiva tagħha, huwa ċar fid-dawl tar-riżorsi disponibbli u t-telf operatorju riċenti u mistenni, li TAP Air Portugal ma tkunx tista' tissodisfa l-obbligi u l-obbligazzjonijiet ta' pagament tagħha u għalhekk tkun tehtieg li tapplika għall-insolvenza u twaqqaf l-attività minghajr l-għajnuna għar-ristrutturar (Tabella 1). Abbażi tal-informazzjoni pprovduta matul l-investigazzjoni formali, il-Kummissjoni sabet li fil-fatt hemm riskju konkret ta' nuqqas tal-benefiċjarju milli jissodisfa l-obbligi ta' pagament tiegħu li jwassal għal tfixkil fl-attività tat-trasport bl-ajru li għaddejjja ta' TAP Air Portugal.
- (202) F'dak ir-rigward, TAP Air Portugal tipprovdri servizzi uniċi ta' konnessjonijiet miċ-ċentru tagħha, l-ajruport ta' Lizbona, billi tipprovdri skedi tal-ivvjaġġar regolari (il-premessi (15) u (16)). Minbarra s-servizzi essenzjali tat-trasport bl-ajru pprovduti lill-komunità li titkellem bil-Portugiż, fil-livell nazzjonali u barra mill-pajjiż, TAP Air Portugal tappoġġa b'mod deċiżiv u sinifikanti t-tkabbir ekonomiku ta' waħda mill-aktar attivitajiet ekonomiċi rilevanti għall-Portugall, it-turizmu. B'mod speċifiku, segment importanti tal-kumpaniji Portugiżi - jiġifieri il-lukandi, ir-ristoranti, l-avvenimenti soċjali u kulturali, il-ħwienet tal-bejgħ bl-imnut u attivitajiet oħra relatati mat-turizmu, prezenti b'mod speċjali fl-akbar reġjuni ta' Lizbona u Porto u f'Algarve, ikollu aktar diffikultajiet biex jissopravvivi l-kriżi minghajr appoġġ mill-operazzjonijiet ta' TAP Air Portugal li jgħibu lill-vjaġġaturi.
- (203) Kif jirrimarka l-Portugall, il-biċċa l-kbira ta' dawk il-kumpaniji li jstgħu jissopravvivi l-kriżi tal-COVID-19 biss minhabba l-appoġġ tal-gvern Portugiż permezz ta' xogħol temporanju ssussidjat u miżuri li jippermettullhom li jiddifferixxu l-pagamenti dovuti, jehtieg li t-turizmu jiddied. L-aġenziji tal-ivvjaġġar Portugiżi u r-rappreżentanti tar-reġjuni li sottomettew kummenti jenfasizzaw li huma jiddependu fuq is-servizzi ta' TAP Air Portugal għal parti min-negozju u l-attivitajiet tagħhom, li jsufri telf konsiderevoli fil-fatturat minghajr negozju ma' TAP Air Portugal.

⁽⁵⁷⁾ Il-punt 44 (b) u (c) tal-Linji Gwida R&R.

⁽⁵⁸⁾ Il-Premessa 71 tad-deċizzjoni tal-ftuħ.

- (204) Il-Kummissjoni għalhekk tqis li fin-nuqqas ta' għajjnuna għar-ristrutturar li tevita l-waqfien tal-attivitàjiet ta' TAP Air Portugal, mhux biss il-vjaġġaturi iżda wkoll il-komunità tan-negozju tal-ivvjaġġar ikunu jiddependu kompletament fuq jekk kombinazzjoni ta' trasportaturi bi prezzijiet baxxi u trasportaturi fuq distanzi twal iffukati fuq konnessjonijiet minn punt għal punt fl-Unjoni u mal-bqija tad-dinja fit-92 destinazzjoni li TAP Air Portugal kienet toffri qabel ir-ristrutturar tagħha tkunx tista' u lesta li tistabbilixxi l-istess servizzi fil-frekwenza u l-firxa geografika, b'mod partikolari mal-Amerka ta' Fuq, l-Amerka Latina u l-Afrika (il-premessa (15)). Partijiet terzi – b'mod partikolari, shab kummerċjali, bhall-aġenziji tal-ivvjaġġar, l-operaturi turistiċi, gruppi ewlenin ta' lukandi, l-aġenziji tal-biljetti u l-fornituri, minbarra korpi governattivi nazzjonali u barranin, inklużi l-korpi li jippromwovu t-turiżmu u l-iskambji kummerċjali jew kulturali - ikkonfermaw u jikkorroboraw is-sejba tal-Kummissjoni fid-deċizzjoni tal-ftuħ li l-hruġ mis-suq ta' TAP Air Portugal jirriskja li jikkawża telf ta' dawn il-konnessjonijiet (il-premessa (100)).
- (205) Sabiex jirreplikaw ir-rwol ta' TAP Air Portugal, il-kompetituri jkun jehtieg li jibnu u jstabbilixxu network ta' destinazzjonijiet, li jiehu ammont konsiderevoli ta' żmien u jista' jirriskja li ma jintlaħaqx bl-istess servizzi fil-frekwenza u l-firxa geografika. F'dan ir-rigward, il-Kummissjoni tinnotta li l-oġġettiv tal-għajjnuna għar-ristrutturar huwa li jiġi evitat li TAP Air Portugal tohroġ min-negozju minhabba d-diffikultajiet li kienet qed tesperjenza u li kienu aggravati b'mod akut mill-kriżi tal-COVID-19.
- (206) Ir-rotot konkreti li kienu jiffurmaw in-network ta' TAP Air Portugal fl-2019 qabel il-pandemija bħalissa huma mnaqqsa fil-preżenza tal-miżuri restrittivi fuq l-ivvjaġġar li ġew stabbiliti għal raġunijiet ta' saħħa mill-awtoritajiet Portugiżi biex jiġi limitat it-tixrid tal-virus. Madankollu, il-previżjonijiet tal-irkupru tat-traffiku mill-IATA msemmija fid-deċizzjoni tal-ftuħ, li l-ebda parti ma kkontestat, jindikaw l-irkupru tad-domanda qabel l-2025 (il-premessa (223)). F'sitwazzjoni bħal din, fix-xenarju prevedibbli tad-domanda għas-servizzi tat-trasport bl-ajru u l-konnettività fil-Portugall, in-network ta' TAP Air Portugal – jew wiehed dens daqsu – ikun fundamentali kif kien qabel il-pandemija biex tiġi ssodisfata d-domanda futura, speċjalment fir-rotot kollha jew f'uħud minnhom fejn TAP Air Portugal kienet l-unika linja tal-ajru li topera [...] minn [...] rotta fl-istaġun tas-sajf u [...] minn [...] rotta fl-istaġun tax-xitwa (il-premessi (15) u (16)).
- (207) Fir-rigward ta' network ipotetiku li jirreplika dak ta' TAP Air Portugal, huwa improbabbli hafna li kombinazzjoni ta' trasportaturi tradizzjonali jew bi prezzijiet baxxi eżistenti tkun kemm lesta kif ukoll kapaċi tibni f'perjodu ta' żmien raġonevoli l-konnessjonijiet tan-network mehtieġa, b'mod partikolari mal-pajjiżi li jikkellmu bil-Portugiż, biex tiehu f'idejha r-rwol ta' TAP Air Portugal fil-konnessjoni tal-Portugall mal-bqija tad-dinja. Fil-fatt, l-ebda wiehed miż-żewġ trasportaturi tal-ajru li intervjenew ma ssożanzja b'mod xieraq ir-rieda u l-kapaċità li jiżviluppa network tat-trasport nazzjonali simili jew li jippjana li jiżviluppa konnettività simili u rreferew biss b'mod ġeneriku għal linji tal-ajru oħra li ma intervjenewx fil-proċedimenti li jistgħu jirreplikaw parzjalment in-network ta' TAP Air Portugal, fil-fehma tagħhom. Bl-istess mod, filwaqt li l-istudji pprezentati juru t-tkabbir u l-kompetizzjoni minn trasportaturi bi prezzijiet baxxi (il-premessa (105)), huma ma jispjegawx, aħseb u ara juru li s-servizzi u n-network ta' TAP Air Portugal jistgħu jiġu replikati jew sostitwiti bi kważi ċertezza minn trasportatur wiehed jew kombinazzjonijiet speċifiċi tagħhom. Għall-kuntrarju, kif stabbilit fil-premessi ((100) u (132)), bosta partijiet terzi li jiddependu fuqhom esprimew thassib dwar it-telf possibbli tas-servizzi ta' TAP Air Portugal. L-informazzjoni pprovduta matul l-investigazzjoni formali, għalhekk, tikkonferma s-sejba tal-Kummissjoni li hemm tabilhaq riskju konkret ta' falliment immedjat tal-benefiċjarju milli jissodisfa l-obbligi tiegħu ta' pagament, li jwassal għal riskju ta' tfixkil tal-attività ekonomika tas-servizzi tat-trasport bl-ajru pprovduti minn TAP Air Portugal.
- (208) Għalhekk, il-falliment tal-benefiċjarju min-naħa tiegħu jirriskja li jfixkel servizz importanti tat-trasport li jipprovdi konnettività u network internazzjonali u nazzjonali - li jgħaqqad lill-Portugall kontinentali u l-gżejjer tiegħu, kif ukoll lill-komunità li titkellem bil-Portugiż barra mill-pajjiż - li huwa diffiċli li jiġi replikat għal fornituri oħra kif stabbilit fil-punt 44(b) tal-Linji Gwida R&R.

L-għajjnuna tappoġġa impriża bi rwol sistemiku

- (209) L-għajjnuna tfittex ukoll li tevita r-riskju ta' hruġ ta' impriża li twettaq servizz importanti bi rwol sistemiku fil-Portugall skont it-tifsira tal-punt 44(c) tal-Linji Gwida R&R.

- (210) F'dan ir-rigward, il-Kummissjoni tqis li l-benefiċjarju bla dubju għandu rwol ewlieni fl-ekonomija Portugiża ⁽⁵⁹⁾, mhux biss għall-iżvilupp tat-turiżmu u l-konnettività mal-pajjiżi li jikkollmu bil-Portugiż, iżda wkoll f'termini ta' impjeggi. L-ewwel nett, il-benefiċjarju għandu rwol sistemiku importanti għat-territorju Portugiż kollu peress li jappoġġa t-tkabbir tat-turiżmu Portugiż, wiehed mill-aktar setturi importanti tal-Istat Membru, li kien jirrappreżenta 14,6 % tal-prodott domestiku gross ("PDG") tal-Portugall fl-2018. Dak is-settur kien ta' importanza kbira għall-irkupru ekonomiku Portugiż mill-kriżi finanzjarja u tad-dejn sovrana wara l-kriżi tal-2008. It-turiżmu jikkontribwixxi madwar EUR 19-il biljun għall-PDG tal-Portugall, li kien jirrappreżenta 8,7 % tal-PDG tal-2019 u ma hemm l-ebda indikazzjoni li l-irkupru ekonomiku wara l-pandemija se jaffettwa b'mod sinifikanti l-kompożizzjoni tal-PDG Portugiż u l-kontribut tat-turiżmu għalih. It-tieni, b'madwar 10 000 impjegat (fl-2019), TAP SGPS hija wiehed mill-akbar impjegaturi fil-pajjiż u hija responsabbli għal aktar minn 110 000 impjeg indirett. Dawk iċ-ċifri juru li insolvenza possibbli li TAP SGPS tiffaċċja fin-nuqqas tal-ghajnuna għar-ristrutturar ikollha effett konsegwenzjali negattiv sinifikanti fuq l-ekonomija Portugiża kollha.

Riezami tal-affermazzjonijiet imqajma fl-osservazzjonijiet u l-konkluzjonijiet ta' partijiet terzi

- (211) Is-sejbiet preliminari tal-Kummissjoni fid-deċiżjoni tal-ftuħ huma kkontestati minn Ryanair. Ryanair issostni, l-ewwel nett, li ma hemm ebda evidenza ta' riskju ta' tfixkil għal servizz importanti li huwa diffiċli li jiġi replikat. Skont Ryanair, il-kompetituri li qed jintervjenu jistgħu jirreplikaw is-servizzi ta' TAP Air Portugal. B'mod aktar preċiż, Ryanair issostni, l-ewwel nett, li hija tista' faċilment tissostitwixxi lil TAP Air Portugal fuq titjiriet fuq distanzi qosra, filwaqt li, fuq titjiriet fuq distanzi twal, hemm biżżejjed kompetituri li jtiru minn Liżbona li jistgħu jaqbz u l-kapaċitajiet ta' TAP Air Portugal. It-tieni, Ryanair issostni li TAP Air Portugal ma hijiex impriza sistemika u anke jekk wiehed jassumi li hija, id-deċiżjoni tal-ftuħ ma tispjegax jekk it-tnaqqis fid-daqs ta' TAP SGPS u s-soppressjoni tal-attivitajiet mhux sistemici jew li jagħmlu t-telf ma setgħux jippreservaw l-attivitajiet sistemici.
- (212) L-affermazzjonijiet ta' Ryanair huma fil-biċċa l-kbira kkonfutati, l-ewwel nett, mis-sottomissjonijiet ta' partijiet terzi oħra u, it-tieni, mill-informazzjoni ppreżentata mill-Portugall (il-premessi (138) sa (141)).
- (213) Is-sejbiet preliminari tal-Kummissjoni fid-deċiżjoni tal-ftuħ ġew appoġġati b'mod qawwi minn partijiet terzi. Minn 39 tweġiba għall-istedina biex jiġu sottomessi kummenti dwar id-deċiżjoni tal-ftuħ, 36 parti esprimew l-appoġġ tagħhom għall-fehma tal-Kummissjoni dwar l-importanza ta' TAP Air Portugal bħala l-aktar fornitur importanti ta' konnettività bejn il-Portugall u l-pajjiżi l-oħra li jikkollmu bil-Portugiż (b'mod partikolari, il-Brażil, l-Angola, il-Mozambique u São Tomé), kif ukoll il-konnessjoni tal-Ewropa kollha mal-Portugall, u permezz taċ-ċentru tagħha ta' Liżbona, mal-pajjiżi msemmija hawn fuq. Il-partijiet ikkonċernati kollha minbarra ż-żewġ kompetituri diretti jappoġġaw il-pjanijiet għall-ghajnuna għar-ristrutturar lil TAP SGPS u jikkonfermaw ir-rwol importanti li TAP Air Portugal għandha, b'mod partikolari, għall-ekonomija tal-Portugall.
- (214) Abbażi tal-informazzjoni fil-pussess tagħha, il-Kummissjoni tinnota wkoll li, filwaqt li xi whud mir-rotot ta' TAP Air Portugal jistgħu jkunu attraenti għal kompetitur fuq bażi awtonoma, ma hemm l-ebda indikazzjoni li xi kompetitur jista' jieħu fidejha is-servizzi kollha ta' TAP SGPS. Għalhekk, il-hruġ mis-suq ta' TAP SGPS x'aktarx li jwassal għal tbatija soċjali severa għall-klijenti, il-persunal u l-fornituri tagħha.
- (215) Il-Kummissjoni tinnota, b'mod partikolari, li, għall-kuntrarju tal-kompetituri tagħha, TAP Air Portugal bhalissa hija fornitur ewlieni ta' konnettività għall-passiġġieri li jivvjaġġaw lejn u mill-pajjiżi li jikkollmu bil-Portugiż. Kif diġà ssemma (it-taqsimha 4.2), dik il-kumpanija għandha rwol kruċjali għall-konnettività tal-Portugall u tal-Ewropa kollha mal-Brażil, l-Angola, il-Mozambique u São Tomé. Filwaqt li s-servizzi ta' TAP Air Portugal jistgħu teoretikament jiġu sostitwiti minn diversi operaturi fil-perjodu tal-pjan ta' ristrutturar, tali sostituzzjoni tista' tkun biss parzjali u tinvolvi deterjorament importanti tas-servizzi b'mod partikolari għall-klijenti li jinsabu fil-Portugall. Sadanittant, it-tnaqqis fid-daqs ta' TAP Air Portugal li qed titlob Ryanair jinjora l-effetti konsegwenzjali negattivi tat-tnaqqis, fost affarijiet oħra, ta' għadd imdaqqs ta' konnessjonijiet intra-Unjoni fil-mudell ta' ċentru ta' TAP Air Portugal li jiddependi wkoll fuq rotot interkontinentali li jistgħu jiġu pperikolati b'mod irrimedjabbli f'perspettiva fuq medda medja ta' żmien ⁽⁶⁰⁾.

⁽⁵⁹⁾ Skont in-notifika, fl-2019, TAP SGPS ikkontribwiet EUR 3,3 biljun għall-PDG Portugiż (li jammonta għal 1,2 % tal-PDG totali tal-pajjiż) u EUR 300 miljun f'taxxi diretti u kontribuzzjonijiet soċjali. Il-kontribut ta' TAP SGPS għall-esportazzjonijiet Portugiżi huwa qrib EUR 2,6 biljun, filwaqt li l-valur tas-servizzi u l-prodotti mixtrija minn TAP SGPS mingħand aktar minn 1 000 fornitur nazzjonali huwa qrib EUR 1,3 biljun.

⁽⁶⁰⁾ F'dak ir-rigward il-valutazzjoni, min-naħa tal-Kummissjoni, tal-impatt fuq il-vijabbiltà tal-miżura ta' kompetizzjoni li tikkonsisti fit-trasferiment ta' 18-il slot, timplika tnaqqis u tippermetti l-ftuħ ta' tliet rotot li jinvolvu tliet rotazzjonijiet fil-konnessjonijiet minn punt għal punt intra-Unjoni. L-effett huwa tnaqqis bi [...] % fuq ir-redditu fuq il-kapital użat ta' TAP Air Portugal u [...] tal-proporzjon ta' dejn-ekwità tagħha (Tabella 3). Il-valutazzjoni għalhekk timplika li tnaqqis aktar wiesa' u aktar sinifikanti tar-rotot li jagħmlu l-profit, fit-titjiriet intra-Unjoni li jalimentaw it-titjiriet interkontinentali, jista' jippreġudika l-kapaċità tagħha li ssostni l-pożizzjoni tagħha fis-suq mingħajr aċċess għall-finanzjament mis-suq, u b'hekk tkun teħtieġ aktar għajnuna sa tmien il-perjodu ta' ristrutturar.

- (216) L-akbar linji tal-ajru l-oħra fil-Portugall (Ryanair, EasyJet) jipprovdu konnettività bejn il-Portugall u Stati Membri oħra tal-Unjoni biss u l-mudell ta' negozju tagħhom jeskludi titjiriet interkontinentali fuq distanzi twal. Trasportaturi tal-ajru ewlenin oħra tal-UE li joffru konnessjonijiet interkontinentali minn Liżbona joperaw mudell ta' hub-and-spoke. Dan ifisser li minflok ma jipprovdu titjiriet diretti lejn destinazzjonijiet barranin mill-ajruport ta' Liżbona, huma pjuttost jittrasferixxu passigġieri mill-Portugall lejn iċ-ċentri tagħhom fi Stati Membri oħra bħal Orly/Roissy, Schiphol, Frankfurt jew Munich qabel ma jittrasportawhom lejn tali destinazzjonijiet. Dan min-naha tiegħu jestendi b'mod importanti d-durata generali tat-titjiriet mill-Portugall lejn destinazzjonijiet fil-Punent jew fin-Nofsinhar.
- (217) Għalhekk, kemm bhala impjegatur kif ukoll bhala element ċentrali fil-katina ekonomika għal bosta imprizi Portugiżi oħra, il-benefiċjarju jista' jitqies bhala impriża bi rwol sistemiku skont il-punt 44(c) tal-Linji Gwida R&R.
- (218) Fid-dawl ta' dak li ntqal hawn fuq, il-Kummissjoni għalhekk tikkonkludi li l-ghajnuna tikkontribwixxi għall-iżvilupp tal-attività ekonomika tal-forniment ta' servizzi tat-trasport bl-ajru li jikkollegaw lill-Portugall billi tippermetti li jinżamm servizz importanti li jista' jirriskja li ma jigix replikat fl-intier tiegħu jew f'portata li b'mod generali tkun simili u mingħajr tbatija soċjali mill-kompetituri fuq perjodu qasir sa medju, b'konsegwenzi negattivi potenzjali fuq l-ekonomija aktar generali tal-Portugall, wara l-kriżi attwali kkawżata mill-pandemija tal-COVID-19 (il-punt 44 (b) u (c) tal-Linji Gwida R&R).

6.4.1.2. Il-pjan ta' ristrutturar u r-ritorn għall-vijabbiltà fit-tul li jikkontribwixxu għall-iżvilupp tal-attività jew tar-reġjun ekonomiċi

- (219) Barra minn hekk, skont il-punt 46 tal-Linji Gwida R&R, l-ghoti ta' ghajnuna għar-ristrutturar irid ikun kondizzjonali fuq l-implimentazzjoni ta' pjan ta' ristrutturar li jirrestawra l-vijabbiltà tal-benefiċjarju. Ir-rimedju tal-kawżi li wasslu għad-diffikultà tal-benefiċjarju, billi jiġi faċilitat ir-ritorn tiegħu għall-vijabbiltà fit-tul, huwa kundizzjoni neċessarja biex l-ghajnuna għar-ristrutturar isservi l-iżvilupp tal-attività/attivitàjiet u r-reġjuni ekonomiċi fejn jopera l-benefiċjarju. L-ghajnuna għar-ristrutturar tappoġġa pjan ta' ristrutturar wiesa' li jinkludi l-perimetru kollu tal-attivitàjiet ta' TAP SGPS u ta' TAP Air Portugal.
- (220) Skont il-punti 45 sa 48 tal-Linji Gwida R&R, l-ghajnuna għar-ristrutturar jenhtieg li tinghata biss biex tappoġġa pjan ta' ristrutturar realistiku, koerenti u estensiv, li l-miżuri tiegħu jridu jifasslu biex jirrestawraw il-vijabbiltà fit-tul f'perjodu ta' żmien raġonevoli, waqt li tiġi eskluża kwalunkwe ghajnuna ulterjuri lil hinn minn dik li tappoġġa l-pjan ta' ristrutturar tal-benefiċjarju. Il-pjan ta' ristrutturar irid jiddeskrivi kif il-miżuri ta' ristrutturar proposti se jirrimedjaw il-problemi sottostanti tal-benefiċjarju.
- (221) Ir-riżultati tar-ristrutturar iridu jintwerew f'varjetà ta' xenarji, b'mod partikolari billi jiġu identifikati l-parametri ta' prestazzjoni u l-fatturi ta' riskju prevedibbli ewlenin. Ir-ritorn għall-vijabbiltà tal-benefiċjarju jrid jirriżulta f'redditu xieraq fuq il-kapital investit wara li jiġu koperti l-kostijiet, mingħajr ma jiddependi fuq suppożizzjonijiet ottimisti dwar fatturi bħall-varjazzjonijiet fil-prezz jew fid-domanda. Il-vijabbiltà fit-tul tinkiseb meta impriża tkun tista' ttipprovdi redditu proġettat xieraq fuq il-kapital wara li tkun kopriet il-kostijiet kollha tagħha inklużi d-deprezzament u l-imposti finanzjarji u tkun tista' tikkompeti wkoll fis-suq fuq il-merti proprji tagħha.
- (222) F'din it-taqsim, il-Kummissjoni l-ewwel se tivvaluta l-kredibbiltà tas-suppożizzjonijiet li fuqhom huwa bbażat il-pjan ta' ristrutturar tal-benefiċjarju u mbagħad l-evidenza tar-ritorn tal-benefiċjarju għall-vijabbiltà fi tmiem il-pjan ta' ristrutturar.

Valutazzjoni tas-suppożizzjonijiet li fuqhom huma bbażati l-projezzjonijiet finanzjarji

- (223) Fir-rigward tal-kredibbiltà tas-suppożizzjonijiet li fuqhom huma bbażati l-projezzjonijiet tad-dhul, il-Kummissjoni tinnotta li l-projezzjonijiet tal-irkupru tat-traffiku tal-ajru tal-benefiċjarju huma aktar konservattivi mill-previżjonijiet bażi tal-IATA. Filwaqt li l-IATA tbassar volum ta' passigġieri fl-2025 ugwali għal 109 % ta' dak li kien fl-2019, il-benefiċjarju jassumi li [...] % biss tal-passigġieri tal-2019 se jkunu qed itiru fl-2025, fi tmiem il-pjan ta' ristrutturatur (il-premessa (51)). Barra minn hekk, il-benefiċjarju jassumi rendiment daqsxejn aktar baxx fl-2025 (EUR ċenteżmu [...] vs l-2019 (EUR ċenteżmu [...]), filwaqt li l-fattur tat-tagħbija fl-2025 huwa mistenni li jkun [...] punti percentwali oghla milli kien fl-2019 ([...] % meta mqabbel ma' [...] %). Fl-ahhar nett, id-dhul tal-benefiċjarju għal kull ASK huwa aktar baxx fl-2025 milli kien fl-2019 (EUR ċenteżmu [...] meta mqabbel ma' EUR ċenteżmu [...]), li jindika li l-benefiċjarju diġà kien kapaċi jkseb dhul simili għal kull mira ta' ASK immedjatament qabel il-bidu tal-perjodu ta' ristrutturatur. Peress li l-projezzjonijiet tat-traffiku tal-benefiċjarju huma aktar konservattivi mit-tbassir tal-IATA, u l-indikaturi ewlenin tal-prestazzjoni relatati mad-dhul huma konformi mal-valuri storiċi tal-benefiċjarju fl-2019, il-Kummissjoni tqis il-projezzjonijiet tad-dhul tal-benefiċjarju bhala raġonevoli.
- (224) Fir-rigward tal-projezzjonijiet tal-kostijiet, il-Kummissjoni tosserva li r-ritorn tal-benefiċjarju għall-profittabbiltà jiddependi fuq it-tnaqqis tal-kostijiet, speċjalment il-fjuwil u l-kostijiet lavorattivi, kif deskritt fit-taqsim 2.4.3. Fir-rigward tal-fjuwil, il-projezzjonijiet iqisu l-operazzjoni ta' inġenji tal-ajru aktar godda u aktar effiċjenti fl-użu tal-fjuwil u huma bbażati fuq l-aspettattivi implikati mis-suq dwar il-prezzijiet tal-fjuwil miksuba mill-baži tad-data ta' Bloomberg. Peress li l-iskedi ta' konsenja tal-inġenji tal-ajru l-godda diġà ġew innegożjati mal-fornituri, il-konsum tal-fjuwil ta' dawn l-inġenji tal-ajru huwa data oġġettiva u verifikabbli u l-istess hija l-aspettattiva tal-prezzijiet tal-fjuwil; il-Kummissjoni għalhekk tqis il-projezzjonijiet tal-kostijiet tal-fjuwil bhala kredibbli.
- (225) Fir-rigward tal-projezzjonijiet tal-kostijiet lavorattivi, il-Kummissjoni tinnotta li l-benefiċjarju diġà ffirmat ftehimiet mat-trade unions kollha tiegħu sal-2024 (il-Ftehimiet ta' Emergenza), li huma applikabbli għall-impjegati kollha tiegħu. Il-Ftehimiet ta' Emergenza jipprevedu tnaqqis fis-salarji, iffriżar taż-żidiet awtomatiċi fis-salarji u titjib fil-produttività. Barra minn hekk, il-benefiċjarju diġà kiseb tnaqqis ta' 1 200 FTE permezz tan-nuqqas ta' tiġdid ta' kuntratti għal terminu fiss u beda l-proċess biex jkseb tnaqqis addizzjonali ta' 2 000 FTE permezz kemm ta' miżuri volontarji kif ukoll ta' sensji. Il-benefiċjarju beda jhejji wkoll in-negożjar ta' ftehimiet ta' negożjar kollettiv godda, li se jissostitwixxu l-Ftehimiet ta' Emergenza, u diġà kiseb l-impenn ta' diversi unions tal-haddiema għall-miri tal-kostijiet tal-2025 tal-pjan ta' ristrutturatur. B'mod ġenerali, meta jitqies li l-benefiċjarju diġà kiseb negożjati dwar il-biċċa l-kbira tas-suppożizzjonijiet li fuqhom huma bbażati l-projezzjonijiet tal-kostijiet lavorattivi, il-Kummissjoni ssib dawk il-projezzjonijiet bhala kredibbli.
- (226) Il-Kummissjoni tqis li l-elementi li ġejjin jikkontribwixxu wkoll għall-kredibbiltà tal-projezzjonijiet finanzjarji. L-ewwel nett, il-benefiċjarju diġà identifika u beda jimplementa diversi miżuri li għandhom l-għan li jnaqqsu l-kostijiet għajr il-kostijiet lavorattivi u tal-fjuwil (il-premessa (35)). It-tieni, il-projezzjonijiet finanzjarji ma jinkludux żidiet fid-dhul ta' EUR [...] miljun (minn EUR [...] miljun) li l-benefiċjarju kien jipprevedi (it-taqsim 2.4.1.4), li johlq buffer ta' sikurezza addizzjonali. It-tielet, il-pjan ta' ristrutturatur jiffoka fuq in-negożju tal-avjazzjoni u jipprevedi l-bejgħ jew l-gheluq ta' attivitajiet mhux ewlenin, bħal M&E Brasil, li storiċament kienet qed tagħmel it-telf u kkontribwiet għad-diffikultajiet tal-benefiċjarju (it-taqsim 2.4.1.1).
- (227) Biex tivvaluta r-raġonevolezza ġenerali tal-projezzjonijiet finanzjarji tal-benefiċjarju, il-Kummissjoni qabblet il-marġni tal-EBIT mistenni tal-benefiċjarju (jiġifieri l-EBIT diviż bid-dhul) fl-2025 ma' dak ta' kampjun ta' pari li għalihom huma disponibbli previżjonijiet ta' analisti tas-suq tal-istokks għall-istess sena ⁽⁶¹⁾. Il-marġni medju tal-EBIT f'dak il-kampjun huwa ta' 13,1 %, filwaqt li dak tal-benefiċjarju huwa mistenni li jkun ta' [...] %. Għalhekk, il-Kummissjoni ssib li l-projezzjonijiet tal-profittabbiltà tal-benefiċjarju fl-2025 huma konformi ma' dawk tal-pari medji tiegħu, li jipprovdi indikazzjoni addizzjonali tal-kredibbiltà tas-suppożizzjonijiet li fuqhom huwa bbażat il-pjan ta' ristrutturatur.

Valutazzjoni tar-ritorn tal-benefiċjarju għall-vijabbiltà

- (228) Wara li stabbiliet il-kredibbiltà tas-suppożizzjonijiet li fuqhom huma bbażati l-projezzjonijiet finanzjarji, il-Kummissjoni issa se tivvaluta jekk, abbażi ta' dawk il-projezzjonijiet, il-benefiċjarju jistax jirritorna għall-vijabbiltà sa tmiem l-2025, it-tmiem tal-pjan ta' ristrutturatur. B'mod aktar speċifiku, il-Kummissjoni se tivverifika jekk, fl-2025, il-benefiċjarju jistennix li jiġġenera rata ta' redditu suffiċjenti mill-operat tiegħu u jkun jista' jikkompeti fuq il-merti proprji tiegħu.

⁽⁶¹⁾ Il-kampjun jinkludi: Lufthansa, IAG, SAS, Aegean u Finnair, Ryanair, Easy Jet u Wizz Air.

- (229) Fir-rigward tal-kapaċità tal-benefiċjarju li jiġġenera redditu suffiċjenti mill-operazzjonijiet tiegħu fl-2025, approċċ konsweturinarju huwa li jitqabbel ir-redditu fuq il-kapital użat (ROCE) ⁽⁶²⁾ fl-2025 mal-kost medju ponderat tal-kapital (WACC). Jekk tal-ewwel ikun akbar minn tal-aħħar, l-operazzjonijiet ta' kumpanija jkunu jistgħu jiġġeneraw profitti suffiċjenti biex ikopru l-kost tal-kapital tagħha, li hija indikazzjoni tal-vijabbiltà ta' dik il-kumpanija.
- (230) L-ROCE tal-benefiċjarju, li l-kalkolu tiegħu jiddependi fuq il-projezzjonijiet finanzjarji li l-Kummissjoni vvalutat bħala kredibbli fil-premessi (223) - (227), huwa mistenni li jkun [...] % fl-2025, skont il-Portugall (il-premessa (48)). Dak il-valur huwa l-proporzjon bejn l-EBIT qabel it-taxxa u l-kapital użat fl-2025. Madankollu, peress li t-test tal-vijabbiltà jikkonsisti fit-tqabbil tal-ROCE mad-WACC, li huwa rata ta' redditu wara t-taxxa, il-Kummissjoni tqis li huwa aktar xieraq li l-ROCE jiġi kkalkulat bl-użu tal-EBIT ta' wara t-taxxa. Barra minn hekk, sabiex jiġu solvuti l-fluttwazzjonijiet annwali fil-varjabbli tal-karta bilanċjali, il-Kummissjoni ssib ukoll li huwa raġonevoli li jintuża l-kapital medju użat fl-2024 u fl-2025, minflok il-kapital użat fl-2025, bħala d-denominatur tal-ROCE fl-2025. B'dawk iż-żewġ bidliet, il-Kummissjoni tikseb ROCE ta' [...] %.
- (231) Il-valur tal-ROCE ta' [...] % huwa oghla mid-WACC tal-benefiċjarju ta' [...] %. Tali WACC, f'konformità mal-metodoloġija standard, jikkonsisti f'medja ponderata tal-kost tal-ekwiżità ([...])% u tal-kost tad-dejn ([...])% tal-benefiċjarju, b'ponderazzjonijiet ugwali għall-proporzjon tad-dejn fil-mira għad-dejn flimkien mal-ekwiżità tal-benefiċjarju ([...])%. Dawk il-komponenti tad-WACC huma ġġustifikati b'mod xieraq, abbażi ta' *data* tas-suq u informazzjoni finanzjarja dwar il-pari tal-benefiċjarju miksuba minn Capital IQ u Reuters (in-nota f'qiegħ il-paġna 61). B'mod aktar speċifiku, il-kalkolu tal-kost tal-ekwiżità jassumi rata mingħajr riskju ta' [...] %, li hija ferm oghla mir-rendimenti negattivi attwali fuq bonds tal-gvern Germaniżi ta' 10 snin, primjum tar-riskju ta' ekwiżità ta' 4,72 % u primjum tar-riskju tal-pajjiż ta' 1,95 %, li t-tnejn huma konformi mal-parametri referenzjarji disponibbli pubblikament ⁽⁶³⁾, u beta ta' [...]. ⁽⁶⁴⁾ Tali beta huwa l-beta tal-istokk medju tal-pari tal-benefiċjarju fin-nota f'qiegħ il-paġna 61, aġġustat biex jirrifletti d-differenzi fil-proporzjonijiet ta' dejn-ekwiżità u r-rati tat-taxxa, f'konformità mal-formula standard ta' Hamada. Il-kost tal-ekwiżità jinkorpora wkoll primjum tar-riskju ta' daqs żgħir ta' 1,75 %, kif ikkalkulat minn Duff & Phelps. Fir-rigward tal-kost tad-dejn, dan huwa medja tar-rendiment attwali fuq id-dejn pendenti tal-benefiċjarju ([...]) % qabel it-taxxa, [...] % wara t-taxxa, li hija suppożizzjoni konservattiva peress li l-proporzjonijiet tad-dejn u tal-affidabbiltà kreditizja tal-benefiċjarju huma mistennija li jitjiebu matul il-perjodu tal-ippjanar. Għalhekk, il-Kummissjoni tqis li l-benefiċjarju se jkun jista' jirritorna għall-vijabbiltà fl-2025, abbażi tal-aspettattiva raġonevoli li l-ROCE tiegħu fl-2025 se jkun oghla mid-WACC tiegħu.
- (232) Il-Kummissjoni tinnotta wkoll li l-ROCE mistenni fl-2025 huwa oghla mill-ROCE medjan tal-2019 ([...])% tal-linji tal-ajru pari elenkati fin-nota f'qiegħ il-paġna 61. Din hija indikazzjoni ulterjuri tar-ritorn tal-benefiċjarju għall-vijabbiltà, peress li dawn il-linji tal-ajru, fl-2019, kienu kapaċi jikkompetu fis-suq fuq il-mertu proprju tagħhom.
- (233) Ir-ritorn tal-benefiċjarju għall-vijabbiltà huwa kkorroborat minn approċċ alternattiv, jiġifieri t-tqabbil bejn ir-redditu fuq l-ekwiżità (ROE) u l-kost tal-ekwiżità. Dan l-approċċ jiffoka fuq il-profitti li jakkumulaw għall-azzjonisti, filwaqt li dak fil-premessa (230) jiddependi fuq il-profitti ġġenerati mill-operazzjonijiet ta' kumpanija. Mill-perspettiva tal-azzjonisti, kumpanija tkun vijabbli jekk tiġġenera ROE oghla mill-kost tal-ekwiżità. Il-Kummissjoni tosserva li dan jgħodd għall-benefiċjarju fl-2025, peress li l-ROE mistenni huwa ta' [...] % u l-kost tal-ekwiżità huwa ta' [...] %.
- (234) Biex tiġi żgurata r-robustezza tal-valutazzjoni tar-ritorn għall-vijabbiltà, il-Kummissjoni qieset approċċ alternattiv għall-kalkolu tad-WACC u tal-kost tal-ekwiżità. Dak l-approċċ jikkonsisti fl-użu tal-proporzjon mistenni ta' dejn-ekwiżità tal-benefiċjarju fl-2025 ([...]), minflok dak tal-pari (1.5), biex jiġi aġġustat il-valur beta tal-istokk tal-pari għad-differenzi fl-ingranagg u biex jiġu kkalkulati l-ponderazzjonijiet tad-dejn u tal-ekwiżità fil-formula tad-WACC. B'riżultat ta' dik is-suppożizzjoni, il-kost tal-ekwiżità jizdied minn [...] % għal [...] %, li jirrifletti l-ingranagg oghla u b'hekk ir-riskju tal-ekwiżità tal-benefiċjarju meta mqabbel mal-pari tiegħu. Barra minn hekk, id-WACC jgħaddi minn [...] % għal [...] %, minhabba l-effetti ta' kontrobalanċ ta' kost oghla tal-ekwiżità u ponderazzjoni aktar baxxa tal-ekwiżità fl-istruttura kapitali tal-benefiċjarju. B'mod ġenerali, meta jitqies li l-ROCE (ROE) mistenni fl-2025 huwa [...] % ([...]) %, il-Kummissjoni tikkonkludi li t-testijiet tar-ritorn għall-vijabbiltà jiġu ssodisfati anki b'tali approċċ alternattiv għall-kalkolu tad-WACC u tal-kost tal-ekwiżità.

⁽⁶²⁾ L-ROCE fis-sena t huwa definit bħala l-EBIT wara t-taxxa fis-sena t diviż bil-kapital medju użat fis-sena t u t-1.

⁽⁶³⁾ Il-primjums tar-riskju tal-ekwiżità u tal-pajjiż huma disponibbli fuq is-sit web tal-Prof. Damodaran (https://pages.stern.nyu.edu/~adamodar/New_Home_Page/datafile/ctryprem.html).

⁽⁶⁴⁾ Il-kost tal-ekwiżità huwa kkalkolat bħala s-somma tar-rata mingħajr riskju, il-primjum tar-riskju tal-pajjiż, il-primjum tar-riskju ta' daqs żgħir u l-prodott tal-beta u l-primjum tar-riskju tal-ekwiżità.

- (235) Fir-rigward tal-kapaċità tal-benefiċjarju li jikkompeti fuq il-merti proprji tiegħu fi tmiem l-2025, it-tmiem tal-pjan ta' ristrutturar, il-Kummissjoni tistenna li l-benefiċjarju jerġa' jikseb l-aċċess shiħ tiegħu għas-swieq kapitali mingħajr kofinanzjament pubbliku sal-2025, jiġifieri tliet snin wara l-aħħar appoġġ għall-ekwiwità. Dik l-aspettattiva tiddependi fuq l-argumenti li ġejjin. L-ewwel nett, il-projezzjonijiet finanzjarji juru żieda fid-dhul nett matul il-perjodu ta' ppjanar, li tikkontribwixxi għal livell ta' ekwiwità pożittiva ta' EUR [...] miljun fl-2025. Dak il-valur huwa oġġla mill-pożizzjoni ta' ekwiwità ta' TAP Air Portugal ta' EUR [...] miljun fl-2019, meta l-benefiċjarju seta' jiġbor EUR [...] miljun ta' finanzjament fit-tul bil-kundizzjonijiet tas-suq (il-premessa (23))⁽⁶⁵⁾. It-tieni, il-benefiċjarju jistenna proporzjon ta' dejn nett għall-EBITDA ta' [...]. Tali proporzjon huwa [...] mil-limitu ta' 3.5, li huwa l-limitu massimu konsistenti ma' klassifikazzjoni ta' grad ta' investment u b'hekk jiżgura aċċess aktar faċli għas-swieq kapitali, skont il-prattika tas-suq. Għal dawn ir-raġunijiet, il-Kummissjoni tqis li l-benefiċjarju jista' jikkompeti fuq il-merti proprji tiegħu mingħajr aktar għajjuna għas-salvataġġ jew għar-ristrutturar sal-2025.
- (236) Bħala evidenza ulterjuri tal-kapaċità tal-benefiċjarju li jaċċessa s-swieq kapitali mingħajr appoġġ mill-Istat u b'hekk jikkompeti fuq il-merti proprji tiegħu fil-futur, il-Kummissjoni tinnotta b'mod promettenti li l-benefiċjarju diġà kiseb EUR [...] miljun ta' kuntratti ta' lokazzjoni ta' inġenji tal-ajru u nneozja self garantit diġà parzjalment mhux mill-Istat ma' [...], li ddikjara li huwa kunfidenti hafna fl-għeluq pożittiv tal-htigijiet ta' finanzjament futuri sal-ammont ta' EUR [...], jekk il-likwidità tkun tehtieg li tissaħħaħ. Dawn iż-żewġ elementi huma diġà indikattivi tal-kapaċità tal-benefiċjarju li jirrestawra l-aċċess shiħ tiegħu għas-swieq kapitali u jirrapprezentaw sinjal ta' fiduċja tas-suq fir-ritorn tiegħu għall-vijabbiltà ladarba l-għajjuna għar-ristrutturar tkun fis-seħh.
- (237) Minbarra x-xenarju bażi, il-Portugall ipprova analiżi tas-sensittività u kkontempla diversi xenarji avversi (il-premessi (52) u (53)). L-analiżi preċedenti tikkonsisti faġġornament tal-projezzjonijiet finanzjarji meta mqabbla mal-pjan innotifikat ta' Ġunju 2021, b'kont mehud tat-titjib fil-previżjonijiet tat-traffiku tal-ajru, iżda wkoll iż-żieda fil-prezzijiet tal-fjuwil u l-aspettattivi taż-żieda fl-inflazzjoni. Ix-xenarji avversi jibnu fuq il-pjan innotifikat ta' Ġunju 2021 u jikkonsistu fis-simulazzjoni tal-effett ta' prezzijiet oġġla tal-fjuwil (żieda ta' [...] %), rendimenti aktar baxxi (tnaqis ta' [...] %) u kombinazzjoni tagħhom. Il-Kummissjoni tqis li dawk l-analiżijiet tas-sensittività u x-xenarji avversi huma raġonevoli, peress li jissimulaw l-effetti ta' bidliet negattivi f'elementi ewlenin għall-profitabbiltà tal-linji tal-ajru.
- (238) Il-Kummissjoni tosserva li, filwaqt li dawk ix-xenarji avversi għandhom impatt negattiv fuq il-profitabbiltà u l-affidabbiltà kreditizja tal-benefiċjarju, huma ma jipperikolawx ir-ritorn tiegħu għall-vijabbiltà sal-2025. Fix-xenarju bi [...] % prezz oġġla tal-fjuwil u [...] % rendimenti aktar baxxi (il-premessa (52)), il-benefiċjarju jiġġenera EBIT pożittiv [...], u jikseb EBIT ta' EUR [...] miljun [...], minflok EUR [...] miljun. Fix-xenarju avvers bi projezzjonijiet finanzjarji aġġornati (il-premessa (53)), l-ROCE fl-2025 [...], filwaqt li l-ROE jonqos minn [...] % għal [...] %. Dawk il-proporzjonijiet xorta jindikaw profitabbiltà sinifikanti u huma oġġla mil-limiti tal-vijabbiltà, anke jekk wiehed jassumi l-konfigurazzjoni l-aktar konservattiva tad-WACC ([...] %) u l-kost tal-ekwiwità ([...] %). Fir-rigward tal-kapaċità tal-benefiċjarju li jaċċessa s-swieq kapitali u jikkompeti fuq il-merti proprji tiegħu fl-2025, din ma tkunx ipperikolata, minhabba li l-pożizzjoni ta' ekwiwità xorta tkun pożittiva (EUR [...] miljun) u l-proporzjon tad-dejn nett għall-EBITA ma jaqbizx [...], u jilhaq il-valur ta' [...].

Konkluzjoni dwar il-faċilitazzjoni tal-iżvilupp ta' attivitajiet u reġjuni ekonomiċi

- (239) Bħala konkluzjoni, il-Kummissjoni tqis il-pjan ta' ristrutturar tal-benefiċjarju bħala realistiku, koerenti u kredibbli. Bħala tali, huwa adattat biex tiġi restawrata l-vijabbiltà fit-tul tal-benefiċjarju mingħajr dipendenza fuq aktar għajjuna mill-Istat f'perjodu ta' żmien raġonevoli. Għalhekk, l-għajjuna għar-ristrutturar tissodisfa r-rekwiżiti previsti fil-punti 44(b) u (c) u 46 tal-Linji Gwida R&R, u b'hekk tikkontribwixxi għall-iżvilupp tal-attività ekonomika tas-servizzi tat-trasport bl-ajru li jgħaqqdu lill-Portugall, kif mehtieg mill-Artikolu 107(3)(c) tat-TFUE.

6.4.2. L-effetti pożittivi tal-għajjuna għar-reġjuni ekonomiċi jegħlbu l-effetti negattivi fuq il-kummerċ u l-kompetizzjoni

- (240) Sabiex jiġi valutat jekk l-għajjuna taffettwax indebitament il-kompetizzjoni u l-kundizzjonijiet tal-kummerċ, huwa neċessarju li jiġu eżaminati n-neċessità, l-adeqwatezza u l-proporzjonalità tal-għajjuna, u li tiġi żgurata t-trasparenza. Huwa neċessarju wkoll li jiġu eżaminati l-effetti tal-għajjuna fuq il-kompetizzjoni u l-kummerċ u li l-effetti pożittivi tal-għajjuna għall-iżvilupp tal-attività ekonomika, kif ukoll effetti pożittivi oħra, li l-għajjuna għandha l-għan li tappoġġa, jiġu evalwati kontra l-effetti negattivi tagħha fuq is-suq intern.

⁽⁶⁵⁾ Sors: Ir-rapport annwali ta' TAP Air Portugal għall-2019, il-paġna 53.

6.4.2.1. Neċessità

- (241) Skont il-punt 53 tal-Linji Gwida R&R, l-Istati Membri li jkollhom l-intenzjoni li jagħtu għajna għar-ristrutturar iridu jipprovdu paragun ma' xenarju alternattiv kredibbli li ma jnvolvix għajna mill-Istat, li juri li l-iżvilupp tal-attivitajiet jew tar-regjuni ekonomiċi mfittex mill-għajna, imsemmi fit-taqsimha 3.1.1 tal-Linji Gwida R&R ma jkunx se jintlaħaq jew jintlaħaq fi grad anqas.
- (242) L-objettiv tal-għajna għar-ristrutturar huwa li jiġi evitat li TAP SGPS ma tibqax fin-negozju, u b'hekk tiġi evitata sitwazzjoni ta' falliment tas-suq u tbatija soċjali li timpedixxi l-iżvilupp ta' servizzi tat-trasport bl-ajru li jgħaqqdu lill-Portugall. Dak l-objettiv jintlaħaq permezz tal-implimentazzjoni tal-pjan ta' ristrutturar, parzjalment iffinanzjat mill-għajna għar-ristrutturar. Il-pjan ta' ristrutturar juri li kemm il-kwistjonijiet ta' likwidità kif ukoll dawk ta' solvenza tal-benefiċjarju jehtieġ li jiġu indirizzati biex jiġu solvuti l-problemi finanzjarji tiegħu. Fuq medda qasira ta' żmien, TAP SGPS ma tistax tiżgura l-forniment kontinwu ta' trasport bl-ajru essenzjali, tikkonforma mal-obbligi finanzjarji jew ikollha aċċess għas-swieq finanzjarji. Fuq medda twila ta' żmien, minhabba l-ekwità negattiva kbira ta' EUR [...] biljun li se tkompli għal perjodu fit-tul, TAP SGPS lanqas ma tista' tissodisfa l-obbligi finanzjarji tagħha. L-għajna għar-ristrutturar għalhekk hija mehtieġa għat-tlestija b'suċċess tal-pjan ta' ristrutturar, li l-implimentazzjoni tiegħu min-naħa tagħha tfitx li tiffacilita l-iżvilupp ta' servizzi tat-trasport bl-ajru li jgħaqqdu lill-Portugall.

6.4.2.2. L-adegwatezza

- (243) Skont il-punti 38(c) u 54 tal-Linji Gwida R&R, il-Kummissjoni mhux se tikkunsidra l-għajna għar-ristrutturar bħala kompatibbli mas-suq intern jekk miżuri oħra anqas distortivi jippermettu li jintlaħaq l-istess objettiv. L-għajna għar-ristrutturar trid tiġi remunerata b'mod xieraq u tissodisfa l-kundizzjonijiet stabbiliti fil-punt 58 tal-Linji Gwida R&R, sabiex l-istrumenti magħżula jkunu adegwati għall-kwistjoni tas-solvenza jew tal-likwidità li tkun mahsuba li tindirizza.
- (244) Il-kompetituri kkontestaw is-sejba preliminari tal-Kummissjoni fid-deċiżjoni tal-ftuħ li l-għajna għar-ristrutturar kienet xierqa fil-forma tagħha. Ryanair issostni li l-għajna ma hijiex xierqa, peress li d-deċiżjoni tal-ftuħ ma tipprezentax jew tqabbel l-għajna ma' opzjonijiet oħra li jnvolvju jew li ma jnvolvju għajna mill-Istat. EAA ssostni li l-forma tal-għajna, komposta prinċipalment minn injezzjoni ta' ekwità ma hijiex xierqa u tmur lil hinn minn dak li huwa neċessarju, peress li garanzija mill-Istat (mingħajr miżuri ta' ekwità) tkun suffiċjenti biex tiffacilita l-aċċess għas-swieq kapitali u b'dan il-mod tirrestawra l-likwidità u s-solvenza ta' TAP. L-affermazzjoni ta' EAA ma hija ssostanzjata mill-ebda evidenza, filwaqt li Ryanair ma tqisx is-sitwazzjoni preżenti evidenzjata minn nuqqas ta' aċċess suffiċjenti għas-swieq kapitali biex jintgħazel investitur li jkun lest u kapaċi jipprovdi ekwità jew finanzjament fit-tul. B'kuntrastrast ma' dan, id-diskussjonijiet li jiżguraw finanzjament kemm immedjat kif ukoll kontingenti ma' [...] jikkorroboraw l-inkapaċità ta' TAP SGPS/TAP Air Portugal fil-prezent li jiġbru l-kapital fuq skala kbira ⁽⁶⁶⁾.
- (245) Barra minn hekk, il-Kummissjoni tqis li l-għajna għar-ristrutturar ta' EUR 2,55 biljun lil TAP SGPS hija xierqa fil-forma, għar-raġunijiet li ġejjin. L-ewwel nett, TAP SGPS kienet impriza f'diffikultà b'ekwità negattiva fl-2019 (EUR [...] miljun). Hija rreġistrat telf ta' EUR [...] biljun fl-2020 u tistenna dħul nett pożittiv [...]. Fin-nuqqas tal-għajna għar-ristrutturar, il-benefiċjarju ma jkunx jista' jibni biżżejjed ekwità biex ipaċi l-madwar EUR [...] biljun [...], li mingħajrhom TAP SGPS jew TAP Air Portugal x'aktarx ma jkunux jistgħu jattiraw fondi sinifikanti ta' dejn jew ta' investiment fit-tul fis-swieq kapitali. F'dak ir-rigward, il-Kummissjoni tinnotta wkoll li, fl-2025, il-benefiċjarju jistenna pożizzjoni ta' ekwità ta' EUR [...] miljun, li ma hijiex eċċessiva meta mqabbla mad-dejn nett mistenni ta' EUR [...] biljun. It-tieni, il-projezzjonijiet tal-likwidità juru li, fin-nuqqas tal-għajna għar-ristrutturar, il-benefiċjarju jkollu pożizzjoni ta' flus negattiva ta' madwar EUR [...] biljun fl-2021, EUR [...] biljun fl-2022 u EUR [...] biljun fl-2023. Għal dawn iż-żewġ raġunijiet, il-Kummissjoni tikkonkludi li d-daqs u l-forma tal-għajna għar-ristrutturar ipprovdata prinċipalment permezz ta' miżuri ta' ekwità huma l-aktar xierqa biex jiġu indirizzati l-problemi ta' solvenza u ta' likwidità ta' TAP SGPS.
- (246) Fir-rigward tar-remunerazzjoni tal-għajna mill-Istat, il-Kummissjoni tinnotta li l-istruttura tal-intervent tal-Istat Portugiż hija tali li huwa se jkollu s-sjieda ta' 100 % tal-kapital azzjonarju ta' TAP Air Portugal. Il-Kummissjoni tqis il-valur ta' dak il-kapital azzjonarju, li l-Portugall jista' jirrealizza permezz ta' bejgħ, bħala r-remunerazzjoni tal-għajna mill-Istat. Biex tikkwantifika tali remunerazzjoni, il-Kummissjoni wettqet valutazzjoni tal-ekwità ta' TAP Air Portugal (il-premessa (229)) abbażi tal-projezzjonijiet finanzjarji fil-pjan ta' ristrutturar innotifikat u billi bbażat fuq metodoloġiji ta' valwazzjoni standard, jiġifieri l-metodu tal-fluss tal-flus skontat u tal-multipli.

⁽⁶⁶⁾ [...].

- (247) Biex tistma l-valur tal-ekwià ta' TAP Air Portugal, il-Kummissjoni l-ewwel smat il-valur totali tal-intrapriża tagħha. Għal dak il-ghan, hija skontat il-flussi tal-flus liberi lid-ditta (FCFF) matul il-perjodu ta' ppjanar, kif ukoll il-valur terminali, billi użat id-WACC imsemmi fil-premessa (230) bhala rata ta' skont. Il-Kummissjoni użat żewġ approċċi biex tikkalkula l-valur terminali. L-ewwel wiehed huwa l-approċċ tat-tkabbir ta' Gordon, li jassumi rata ta' tkabbir kostanti tal-flussi tal-flus liberi tal-kumpanija lid-ditta, mill-ahhar sena tal-pjan għal dejjem. It-tieni wiehed huwa l-metodu tal-multipli, li bih kumpanija tiswa multiplu tal-profitti tagħha. Il-Kummissjoni qieset l-EBITDA bhala l-metrika tal-profitt rilevanti, f'konformità mal-prattika tas-suq, u gabet il-valur tal-intrapriża (li jhares 'il quddiem) għall-multiplu tal-EBITDA minn linji tal-ajru pari (in-nota f'qiegħ il-paġna 61). Wara li smat il-valur totali tal-intrapriża ta' TAP Air Portugal, il-Kummissjoni tikkalkula l-valur tal-ekwià tagħha billi tnaqqas id-dejn nett.
- (248) L-istimi tal-Kummissjoni juru zieda fil-valur tal-ekwià ta' TAP Air Portugal matul il-perjodu ta' ppjanar, li jżied minn EUR [...] – EUR [...] miljun fl-2022 għal EUR [...] miljun fl-2025⁽⁶⁷⁾. Il-Kummissjoni tqis li din hija aspettattiva raġonevoli, fil-prezent, tar-remunerazzjoni li l-Portugall jista' jaqla' fuq l-ghajjnuna mill-Istat billi jbigh is-sehem tiegħu f'TAP Air Portugal.
- (249) Minn dan isegwi li l-ghajjnuna għar-ristrutturar hija adegwata fil-forma u remunerata b'mod suffiċjenti.

6.4.2.3. Il-proporzjonalità tal-ghajjnuna: il-kontribuzzjoni proprja u l-kondiviżjoni tal-piżijiet

- (250) Skont il-punt 38(e) tal-Linji Gwida R&R, l-ghajjnuna ma tridx taqbeż il-minimu mehtieg biex jintlaħaq l-objettiv imfittex mill-ghajjnuna għar-ristrutturar. L-ammont u l-intensità tal-ghajjnuna għar-ristrutturar iridu jkunu limitati għall-minimu strett neċessarju biex ikun jista' jitwettaq ir-ristrutturar, fid-dawl tar-riżorsi finanzjarji eżistenti tal-benefiċjarju, tal-azzjonisti tiegħu jew tal-grupp kummerċjali li jagħmel parti minnu (il-punt 61 tal-Linji Gwida R&R). B'mod partikolari, irid jiġi żgurat livell suffiċjenti ta' kontribuzzjoni proprja għall-kostijiet tar-ristrutturar u, fejn l-appoġġ mill-Istat jingħata f'forma li ttejjeb il-pożizzjoni ta' ekwià tal-benefiċjarju, il-kondiviżjoni tal-piżijiet. Il-valutazzjoni ta' dawk ir-rekwiziti se tqis kwalunkwe ghajjnuna ta' salvataġġ mogħtija minn qabel.
- (251) Il-kontribuzzjoni proprja tal-benefiċjarju għall-pjan ta' ristrutturar trid tkun reali u attwali u normalment jenhtieg li tkun komparabbli mal-ghajjnuna mogħtija f'termini tal-effett fuq il-pożizzjoni ta' solvenza jew ta' likwidità tal-benefiċjarju. Skont il-punt 63 tal-Linji Gwida R&R, il-Kummissjoni jehtieg li tivvaluta jekk id-diversi sorsi ta' kontribuzzjoni proprja humiex reali u hielsa mill-ghajjnuna. Skont il-punt 64 tal-Linji Gwida R&R, il-Kummissjoni normalment tqis il-kontribuzzjoni proprja bhala adegwata jekk din tkun tammonta għal aktar minn 50 % tal-kostijiet tar-ristrutturar.
- (252) Il-Kummissjoni jehtieg li tivverifika jekk id-diversi sorsi ta' finanzjament għall-pjan deskritt fil-premessi (43) sa (45), ikunux hielsa mill-ghajjnuna u reali, jiġifieri suffiċjentement ċerti li jimmaterjalizzaw matul l-implimentazzjoni tal-pjan ta' ristrutturar, esklużi l-profitti futuri mistennija. Il-kontribuzzjonijiet mill-Istat fil-pożizzjoni tiegħu ta' azzjonist ta' TAP SGPS u ta' TAP Air Portugal ma humiex hielsa mill-ghajjnuna u ma jistgħux jitqiesu fil-valutazzjoni.
- (253) Il-pagament ta' indennizzi għar-ristrutturar tax-xogħol għal EUR [...] miljun, li minnhom EUR [...] miljun diġà thallsu fl-2021 (il-premessa (43)a), jirrigwarda kostijiet li huma pertinenti għat-tnaqqis tal-impjegati previst mill-pjan ta' ristrutturar. Dawn il-kostijiet huma immedjati, minhabba li TAP Air Portugal diġà temmet kuntratti tax-xogħol, bhala parti mill-aġġustament tad-daqs u r-ristrutturar tax-xogħol imwettqa minn April 2020 u minuri fi proporzjon tad-dhul li diġà ngħata sa Diċembru 2021. L-ammont globali ta' indennizzi relatati mat-terminazzjoni tal-kuntratti ta' impjegat bhala konsegwenza tar-ristrutturar huwa rrapportat mill-Portugall bhala ugwali għal EUR [...] miljun, li minnhom dawn imsemmija jithallsu direttament minn TAP Air Portugal bi fluss ta' flus operatorju, filwaqt li EUR [...] miljun se jiġu ffinanzjati effettivament mill-Istat b'riżorsi li jirriżultaw mis-self għall-ghajjnuna għas-salvataġġ. Għalhekk, il-parti tal-indennizzi għar-ristrutturar tax-xogħol li ma hijiex iffinanzjata mill-ghajjnuna mill-Istat, la mill-ekwià u lanqas mis-self garantit mill-Istat, tista' titqies bhala l-kontribuzzjoni proprja tal-benefiċjarju għal dawn il-kostijiet u tista' titqies bhala reali, jiġifieri attwali, skont it-tifsira tal-punt 63 tal-Linji Gwida R&R.

⁽⁶⁷⁾ Biex tikkalkula l-valur terminali bl-użu tal-mudell tat-tkabbir ta' Gordon, il-Kummissjoni tassumi rata ta' tkabbir ta' 1,5 %, investment perpetwu ugwali għad-deprezzament fl-2025, EBIT perpetwu ugwali għall-EBIT fl-2025 u bidliet zero fil-kapital operatorju nett. Fir-rigward tal-metodu tal-multipli, il-Kummissjoni rkuprat valur medjan tal-intrapriża għall-proporzjon tal-EBITDA (li jhares 'il quddiem) ta' 4.16 billi użat data dwar il-linji tal-ajru pari tal-benefiċjarju minn Capital IQ. Li jhares 'il quddiem ifisser il-previżjoni tal-analisti tas-suq tal-istokks tal-EBITDA fl-2025.

- (254) Bl-istess mod, il-pagament tal-kontinġenzi assoċjati maċ-ċessjoni [...] EUR [...] miljun (il-premessa (43)f)), jirreferi għall-kontinġenzi (b'mod partikolari, [...] % [...], [...] % [...], [...] % [...]), li fil-kuntest taċ-ċessjoni permezz tal-bejgħ ta' dan l-assi se jithallas minn TAP SGPS u mhux se jiġi mgħoddi lill-akkwired. Dawn jikkostitwixxu ammont predefinit ta' skopertura li l-benefiċjarju se jassumi mir-riżorsi proprji tiegħu, għal ammont affordabbli bid-dhul immedjat u ferm akbar tiegħu fl-2022 mid-dhul tiegħu u mhux mill-ghajjnuna mill-Istat. Għalhekk, il-Kummissjoni tqis li dawn jistgħu jiġu inklużi wkoll bħala kontribuzzjoni proprja u li huma reali u attwali, minhabba l-impenn għaċ-ċessjoni ta' dan l-assi sal-2022 kif stabbilit fil-pjan ta' ristrutturar (il-premessa (29)).
- (255) Fir-rigward tal-kontribuzzjonijiet minn partijiet terzi jew il-miżuri ta' kosteffiċjenza li jammontaw għal EUR [...] miljun (il-premessa (43)), il-Kummissjoni tinnotta li t-tnaqqis permanenti fil-kostijiet imġarrab jew magħmul possibbli minn fornituri jew klijenti esterni mal-benefiċjarju jista' jammonta għal sorsi reali u attwali ta' kontribuzzjoni proprja, dment li dawn jirriżultaw minn ftehimiet vinkolanti u jkunu effettivi u mhux riversibbli. B'mod partikolari, it-tnaqqis fil-kostijiet imġarrab mill-partijiet ikkonċernati fir-rigward ta' dan it-tip ta' ffrankar fil-kostijiet irid ikun effettiv, dejjiemi u mhux riversibbli biex jammonta għal sorsi reali u attwali ta' kontribuzzjoni proprja⁽⁶⁸⁾. Il-Kummissjoni diġà qieset li t-tnaqqis tal-obbligazzjonijiet kuntrattwali stabbilit fil-ftehimiet innegożjati mill-ġdid mal-fornituri u mal-lokaturi jammonta għal sorsi reali ta' kontribuzzjoni proprja: meta mqabbla mat-termini tal-ftehimiet inizzjali, huma jilliberaw riżorsi li huma disponibbli għall-finanzjament tal-kostijiet tar-ristrutturar li kieku kien ikollhom jintefqu fuq il-hlas lura tal-ammonti pagabbli assoċjati⁽⁶⁹⁾. L-istess jghodd fir-rigward tal-fornituri u l-akkwiredenti li jimpenjaw b'mod sod jew jemendaw it-termini tal-kuntratti tagħhom u b'hekk jilliberaw riżorsi mill-benefiċjarju⁽⁷⁰⁾.
- (256) Fid-dawl tal-fatt li l-aktar minn [...] -il kuntratt innegożjati mill-ġdid minn TAP Air Portugal huma bbażati fuq atti legalment vinkolanti, li minnhom EUR [...] miljun rappreżentati minn kuntratti diġà implimentati u EUR [...] miljun rappreżentati minn kuntratti diġà impenjati, dawn il-miżuri ta' ristrutturar operazzjonali jistgħu jitqiesu bħala kontribuzzjonijiet reali u attwali. Fil-fatt, tali miżuri jaqsmu l-piż finanzjarju tal-kostijiet tar-ristrutturar ta' TAP SGPS ma' fornituri li kieku jkunu intitolati għal ammonti pagabbli oghla fuq ir-riżultati operattivi pożittivi tagħha.
- (257) Bl-istess mod, il-kontribuzzjonijiet marbuta mal-eliminazzjoni gradwali tal-assi u n-negożjar mill-ġdid mal-manifatturi tat-tagħmir oriġinali (b'mod partikolari [...]) sa EUR [...] miljun (il-premessa (43)d)), jirrapprezentaw ir-rikavat mill-bejgħ tal-assi, jiġifieri [...] ([...]), [...]. Fil-fatt, peress li dawn il-miżuri huma rikavati fi flus u kontribuzzjonijiet mir-riżorsi proprji tal-benefiċjarju li jirriżultaw mix-xerrejja ta' tagħmir jew assi, huma jistgħu jitqiesu bħala riżorsi reali li kkontribwew għar-ristrutturar. Barra minn hekk, tali kontribuzzjonijiet jistgħu jitqiesu bħala attwali, minhabba li huma diġà implimentati permezz ta' kuntratti ffirmati mal-kontropartijiet tal-benefiċjarju. L-istess raġunament japplika għall-finanzjament miksub għal-lokazzjoni ta' inġenji tal-ajru godda sa EUR [...] miljun (il-premessa (43)c)), b'kont mehud tal-evidenza pprezentata mill-Portugall tal-impenni dwar il-finanzjament fir-rigward ta' disat idnub u żewġ magni ffirmati bħala parti mill-pjan ta' ristrutturar.
- (258) Fir-rigward tal-garanziji parzjali mill-Istat ipprovduti fil-kuntest ta' operazzjoni ta' ristrutturar, il-Kummissjoni qieset li l-porzjon li jifdal tar-riskju mġarrab mill-atturi tas-suq tammonta għal kontribuzzjoni valida u reali għall-kostijiet tar-ristrutturar⁽⁷¹⁾. Għalhekk, il-porzjon ([...] %) tal-EUR [...] miljun ta' finanzjament, li ma huwiex garantit mill-Istat, jiġifieri EUR [...] miljun (il-premessa (43)e)), jista' jitqies bħala kontribuzzjoni reali u attwali ta' mutwanti tas-suq għall-kostijiet tar-ristrutturar. Bl-istess mod, il-finanzjament ġdid innegożjat ma' istituzzjoni finanzjarja privata ([...]) sa EUR [...] miljun jammonta għal kontribuzzjoni reali u attwali, li tista' tiġi eżegwita [...] 'il quddiem, kontinġenti fuq il-htigijiet ta' likwidità li jaqbz u l-flussi tal-flus operatorji (il-premessa (43)e)).

⁽⁶⁸⁾ Id-Deciżjoni tal-Kummissjoni tat-30 ta' April 2021 fil-Kawża SA.58101 (2020/C) u SA.62043 (2021/N) – Il-Portugall - Ghajjnuna għas-salvataġġ u ghajjnuna għar-ristrutturar lill-Grupp SATA (ĠU C 223, 11.6.2021, p. 37), il-premessa 72; Id-Deciżjoni tal-Kummissjoni tas-26 ta' Lulju 2021 fil-kawża SA.63203 (2021/N) – Il-Germanja - Ghajjnuna għar-ristrutturar għal Condor (ghadha ma gietx ippubblikata)⁶⁸ il-premessa 132 c⁷¹); Id-Deciżjoni tal-Kummissjoni tat-12 ta' Mejju 2016 fil-kawża SA.40419 (2015/NN) – Ghajjnuna għar-ristrutturar għal Polzela (ĠU C 258, 15.7.2016, p. 3), il-premessa 119.

⁽⁶⁹⁾ Id-Deciżjoni tal-Kummissjoni tat-8 ta' Ġunju 2015 dwar l-ghajjnuna mill-Istat li s-Slovenja qieghda tippjana li timplimenta għall-Grupp Cimos (SA.37792 (2014/C) (ex 2013/N)) (ĠU L 59, 4.3.2016, p. 168), il-premessa 80.

⁽⁷⁰⁾ Id-Deciżjoni tal-Kummissjoni tal-20 ta' Awwissu 2018 fil-kawża SA.51408 (2018/N) – Ghajjnuna lil Terramass B.V. (ĠU C 406, 19.11.2018, p. 10), il-premessi 22 u 71.

⁽⁷¹⁾ Id-Deciżjoni tal-Kummissjoni tas-27 ta' Awwissu 2021 fil-kawża SA.64175 (2021/N) – CNIM – Aide à la restructuration (ĠU C 450, 5.11.2021, p. 2), il-premessi 18 u 71.

- (259) Fil-każ ta' bonds u self sindakati għal ammont totali ta' EUR [...], imsemmija fil-premessa (43g), id-differimenti jipprovdu l-benefiċċju tal-posponiment tal-pagamenti li kienu dovuti u li kieku kienu jkunu infurzabbli. Fir-rigward tal-operazzjonijiet ta' ristrutturatur maqbula b'differimenti tad-dejn li jzommu obbligu ta' rimborz tal-ammont prinċipali dovut, il-Kummissjoni tqis, għall-kuntrarju tal-argument inizjali tal-awtoritajiet Portugiżi, li l-kontribuzzjoni għall-kostijiet tar-ristrutturatur hija anqas mill-ammont nominali differit u tikkonsisti fil-valur nett preżenti tal-iskedar mill-ġdid maqbul tal-pagamenti ⁽⁷²⁾. Id-differimenti jinvolvu ammont ta' valur totali ta' EUR [...] miljun ta' kontribuzzjoni reali. L-ammont jiġi smat billi tiġi kkalkulata d-differenza fil-valur nett preżenti bejn il-hlas lura fid-data tal-maturità jew il-hlas lura immedjat fl-applikazzjoni tal-patti rrinunzjati, skontati bir-rata tal-imgħax tas-suq ([...]) [...]: EUR [...] miljun [...], EUR [...] miljun [...], [...] EUR [...] miljun [...].
- (260) Fid-dawl ta' dan ta' hawn fuq, l-ammont totali li jista' jitqies bhala kontribuzzjoni reali u attwali mill-benefiċjarju huwa ta' EUR [...] miljun, ugwali għal [...] % tal-kostijiet tar-ristrutturatur. Minn dawn, EUR [...] miljun ġejjin minn finanzjament ġdid bil-kundizzjonijiet tas-suq ipprovduti mir-rikavat mill-bejgħ ta' [...], lokazzjoni finanzjarja li tkopri [...] inġenji tal-ajru u magni u finanzjament ġdid minn [...] (il-premessa (43)). Dawn l-ammonti jistgħu jiżdiedu fi hdan id-durata tal-pjan ta' ristrutturatur bir-rikavat minn [...] iżda, li l-ammont tagħhom, madankollu, ma jistax jiġi smat u stabbilit b'ċertezza suffiċjenti biex jitqies bhala kontribuzzjoni proprja attwali mill-benefiċjarju għall-kostijiet tar-ristrutturatur.
- (261) F'konformità mal-punt 64 tal-Linji Gwida R&R, il-Kummissjoni tista' taċċetta kontribuzzjoni li ma tilhaqx il-50 % tal-kostijiet tar-ristrutturatur biss f'ċirkostanzi eċċezzjonali u f'każijiet ta' tbatija partikolari, jekk l-ammont ta' dik il-kontribuzzjoni jibqa' sinifikanti.
- (262) Fiċ-ċirkostanzi attwali wara t-tifqigħa tal-pandemija tal-COVID-19, il-Kummissjoni tqis li jista' jkun ġustifikat, skont il-każ individwali, li l-kontribuzzjonijiet proprji jibqgħu taht il-limitu ta' 50 % tal-kostijiet tar-ristrutturatur, sakemm jibqgħu sinifikanti u jinkludu finanzjament ġdid addizzjonali bil-kundizzjonijiet tas-suq ⁽⁷³⁾. Bhala indikazzjoni ta' livell li l-Kummissjoni tqis xieraq f'dan il-każ, fil-prattika tal-każ tagħha, il-Kummissjoni qieset li kontribuzzjoni proprja li tammonta għal 24 % tal-kostijiet tar-ristrutturatur tista' tkun sinifikanti u, għalhekk, li għajjnuna għar-ristrutturatur li tammonta għal 76 % tal-kostijiet tar-ristrutturatur tista' tkun proporzjonata ⁽⁷⁴⁾.
- (263) Il-Kummissjoni tqis li l-Portugall wera l-preżenza ta' ċirkostanzi eċċezzjonali. B'mod partikolari, il-Kummissjoni tirrikonoxxi li l-pandemija tal-COVID-19 u l-miżuri meħuda biex tiġi kkontrollata holqu ċirkostanzi eċċezzjonali għall-benefiċjarju, fil-kuntest ta' tfixkil serju tal-ekonomija skont it-tifsira tal-Artikolu 107(3)(b) tat-TFUE, b'impatt immedjat fuq is-setturi tal-mobbiltà u tat-trasport bl-ajru u l-kapaċità tiegħu li jzid il-finanzjament mis-suq. Peress li l-kontribuzzjoni proprja tammonta għal [...] % tal-kostijiet tar-ristrutturatur u nofsa huwa pprovdut bhala finanzjament ġdid, il-Kummissjoni tikkonkludi li f'dan il-każ ammont ta' kontribuzzjoni anqas minn 50 % huwa aċċettabbli.
- (264) Skont il-punti 65 sa 67 tal-Linji Gwida R&R, l-appoġġ mill-Istat mogħti f'forma li ssaħħah il-pożizzjoni ta' ekwità tal-benefiċjarju jista' jkollu l-effett li jipproteġi lill-azzjonisti u lill-kredituri subordinati mill-konsegwenzi tal-għażla tagħhom li jinvestu fil-benefiċjarju, u b'hekk johloq periklu morali u jimmina d-dixxiplina tas-suq. Konsegwentement, l-għajjnuna biex tkopri t-telf jenhtieg li tinghata biss fuq termini li jinvolvu kondivizzjoni adegwata tal-piżijiet mill-investituri eżistenti u l-intervent mill-Istat jenhtieg li jsehh wara li t-telf ikun ġie kkontabilizzat b'mod shiħ u attribwit lill-azzjonisti eżistenti u lid-detenturi ta' dejn subordinat. Kondivizzjoni adegwata tal-piżijiet tfisser ukoll li kwalunkwe għajjnuna mill-Istat li ttejjeb il-pożizzjoni ta' ekwità tal-benefiċjarju jenhtieg li tinghata fuq termini li jagħtu lill-Istat sehem raġonevoli miż-żidiet futuri fil-valur tal-benefiċjarju, fid-dawl tal-ammont ta' ekwità mill-Istat injettat meta mqabbel mal-ekwità li jifdal tal-kumpanija wara li jkun ġie kontabilizzat it-telf.

⁽⁷²⁾ Id-Deċizzjoni tal-Kummissjoni tad-9 ta' Lulju 2014 fil-każ SA.38324 (2014/N) – Spanja – Għajjnuna għar-ristrutturatur għal Alestis (ĠU C 418, 21.11.2014, p. 6), il-premessa 82.

⁽⁷³⁾ Il-Qafas Temporanju kif emendat, il-punti 3 u 14 bis.

⁽⁷⁴⁾ Id-Deċizzjoni tal-Kummissjoni tal-24 ta' April 2007 rigward il-miżura ta' għajjnuna imwettqa mill-Belġju favur l-InterFerryBoats (C 46/05 (ex NN 9/04 u ex N 55/05)) (ĠU L 225, 27.8.2009, p. 1), il-premessi 348-350. F'dak il-każ, il-Kummissjoni applikat il-Linji Gwida R&R tal-1999 li kienu jirrikjeđu li l-kontribuzzjoni proprja kellha tkun sinifikanti, minghajr ma speċifikat limitu minimu ta' applikazzjoni, li ġie stabbilit għal 50 % fil-Linji Gwida R&R tal-2004.

- (265) F'dan ir-rigward, filwaqt li l-għajnuna għar-ristrutturar tikkonsisti prinċipalment f'injezzjonijiet jew fil-konverżjoni ta' strumenti ta' dejn f'ekwità, l-Istat Portugiż eżerċita kontroll kongunt fuq il-benefiċjarju bhala azzjonist qabel ma ngħatat l-għajnuna għas-salvataġġ u issa għandu interess kontrollanti kemm fuq il-benefiċjarju kif ukoll fuq TAP Air Portugal (il-premessi (8) sa (12)). Minn dan isegwi li l-Istat Portugiż kien assoċjat mill-qrib mal-għażliet strateġiċi u finanzjarji deskritti fil-premessi (19) sa (22) li wasslu lill-benefiċjarju biex isir impriza f'diffikultà. Għaldaqstant, bil-għan li jiġi evitat il-periklu morali permezz ta' kondivizjoni adegwata tal-piżijiet, huwa pertinenti li jiġi nnotat li l-intervent tal-Istat bhala fornitur ta' għajnuna għar-ristrutturar jindirizza sitwazzjoni ta' zbilanċi finanzjarji u telf li l-Istat kien assoċjat magħha bhala azzjonist b'kontroll kongunt fuq il-benefiċjarju. Kif indikat mill-Portugall, TAP SGPS se [...] (il-premessa (45)).
- (266) Minn dan isegwi li l-azzjonisti eżistenti tal-benefiċjarju, inkluż l-Istat Portugiż, se jaqsmu adegwament il-piż tar-ristrutturar minhabba li, fil-prattika, il-valur tal-partecipazzjonijiet preżenti tagħhom se jitnaqqas għal zero fl-assorbiment tat-telf. Barra minn hekk, TAP SGPS se ċċedi progressivament is-sussidjarji operattivi tagħha Cateringpor, Groundforce, M&E Brazil, u b'hekk titbattal minn attivitajiet kummerċjali. B'riżultat ta' dan, l-għajnuna għar-ristrutturar fil-forma ta' ekwità mill-Istat se tingħata fuq termini li jagħtu lill-Istat iż-żidiet futuri kollha fil-valur tal-benefiċjarju, meta mqabbel mal-ekwità li jifdal, u b'hekk tiġi ssodisfata l-kundizzjoni ta' kondivizjoni adegwata tal-piżijiet tal-azzjonisti eżistenti stabbilita fil-punt 67 tal-Linji Gwida R&R.
- (267) Fil-fatt, l-istituzzjonijiet finanzjarji u l-investituri li għandhom bonds li huma kredituri tal-benefiċjarju u/jew is-sussidjarji tiegħu msemmija fil-premessi (67)a u (43)g għandhom dejn superjuri li la huwa subordinat għall-pagament ta' dejn finanzjarju ieħor iżda qabel l-azzjonisti fil-każ ta' insolvenza jew likwidazzjoni u lanqas ta' assorbiment tat-telf. Filwaqt li l-Linji Gwida R&R ma jirrikjedux li l-kredituri superjuri jikkondividu l-piż ta' operazzjoni ta' ristrutturar, f'dan il-każ, id-detenturi tal-bonds u l-istituzzjonijiet finanzjarji fil-fatt jikkontribwixxu biex ikopru l-kostijiet tar-ristrutturar tal-benefiċjarju (il-premessa (259)).
- (268) Barra minn hekk, fir-rigward tad-detenturi tal-bonds u bil-għan li jiġi evitat il-periklu morali, huwa xieraq li jiġi nnotat li l-hruġ tal-bonds tal-benefiċjarju seħh f'Ġunju u f'Diċembru 2019 (il-premessa (23)), relattivament qrib il-pandemija. Għaldaqstant, dawn l-investituri jew il-mutwanti ma ffinanzjawx jew iċċentivaw b'xi mod ieħor it-teħid ta' riskju eċċessiv jew l-espansjoni jew iṅġiba kummerċjali li kkontribwew għad-diffikultà tal-benefiċjarju. Minn dan isegwi li l-kondivizjoni tal-piżijiet ipprovduta mill-azzjonisti eżistenti tal-benefiċjarju hija adegwata u suffiċjenti.
- (269) Il-Kummissjoni għalhekk tikkonkludi li l-għajnuna għar-ristrutturar hija proporzjonata u tinvolvi kondivizjoni xierqa tal-piżijiet.

6.4.2.4. Effetti negattivi

- (270) Skont il-punt 38(f) tal-Linji Gwida R&R, meta tingħata għajnuna għar-ristrutturar, iridu jittieħdu miżuri biex jiġu limitati d-distorsjonijiet tal-kompetizzjoni, preferibbilment strutturali fil-forma ta' ċessjonijiet ta' attivitajiet awtonomi li jiffavorixxu l-espansjoni ta' kompetituri żgħar jew l-attività transfruntiera. Barra minn hekk, biex jitnaqqsu l-effetti negattivi fuq il-kompetizzjoni u l-kummerċ, ir-riċevituri tal-għajnuna għas-salvataġġ jew għar-ristrutturar jenħteġ li fil-prinċipju ma jkunux irċevew ukoll għajnuna simili fl-aħħar għaxar snin għax, kieku, pjanijiet ta' salvataġġ jew ta' ristrutturar rikorrenti jitfegħu dubji dwar il-kapaċità tal-benefiċjarju li jikkontribwixxi produttività aggregata u b'hekk, l-iżvilupp tal-attivitajiet jew tar-regjuni ekonomiċi inkwistjoni, filwaqt li kompetituri aktar effiċjenti fis-suq intern jiffaċċjaw kompetizzjoni ssussidjata minn kumpanija li altrimenti kienet tisparixxi u b'hekk tillibera s-suq biex jikber u jkun involut.

6.4.2.5. Il-prinċipju ta' "darba u tal-aħħar"

- (271) Skont il-punti 70 u 71 tal-Linji Gwida R&R, l-għajnuna tista' tingħata lil imprizi f'diffikultà fir-rigward ta' operazzjoni waħda biss ta' salvataġġ jew ristrutturar. Għalhekk, fejn ikunu għaddew anqas minn għaxar snin minn meta l-għajnuna għas-salvataġġ, l-għajnuna għar-ristrutturar jew l-appoġġ temporanju għar-ristrutturar kienu ngħataw lill-benefiċjarju fil-passat, inkluża kwalunkwe għajnuna bħal din mogħtija qabel id-dhul fis-seħh tal-Linji Gwida R&R u kwalunkwe għajnuna mhux notifikata, il-Kummissjoni mhux se tippermetti aktar għajnuna (il-prinċipju ta' "darba u tal-aħħar").

- (272) Minbarra d-dikjarazzjoni tal-Portugall f'dak is-sens, il-verifika tar-rekords tal-Kummissjoni turi li matul dawn l-aħħar 10 snin, l-ebda waħda mill-kumpaniji fi hdan l-unità ekonomika benefiċjarja (li tinkludi lil TAP SGPS, il-kumpanija oħt attwali tagħha TAP Air Portugal, u s-sussidjarji kkontrollati kollha tagħhom), ma bbenefikat minn xi għajjnuna oħra għas-salvataġġ, għajjnuna għar-ristrutturar jew appoġġ temporanju għar-ristrutturar. L-EUR 1,2 biljun ta' għajjnuna għas-salvataġġ li giet approvata bid-deċiżjoni tal-Kummissjoni tas-16 ta' Lulju 2021 tiffirma parti mill-operazzjoni unika ta' ristrutturar appoġġata mill-għajjnuna għar-ristrutturar, skont il-punt 72(a) tal-Linji Gwida R&R.
- (273) F'April u f'Diċembru 2021, il-Kummissjoni ma qajmet l-ebda oġġezzjoni għall-kumpens għad-danni skont l-Artikolu 107(2)(b) tat-TFUE lil TAP Air Portugal (in-nota f'qiegħ il-paġna 14). Madankollu, kif innotat fil-punt 15 tal-Qafas Temporanju, il-prinċipju ta' "darba u tal-aħħar" stabbilit fil-Linji Gwida R&R ma jkoprix għajjnuna li l-Kummissjoni tiddikjara bħala kompatibbli skont l-Artikolu 107(2)(b) tat-TFUE, peress li din it-tip ta' għajjnuna tal-aħħar ma hijiex "għajjnuna għas-salvataġġ, għajjnuna għar-ristrutturar jew appoġġ temporanju għar-ristrutturar" skont it-tifsira tal-punt 71 tal-Linji Gwida R&R.

6.4.2.6. Mizuri li jillimitaw id-distorsjonijiet tal-kompetizzjoni

- (274) Kif spjegat fil-punti 87 sa 93 tal-Linji Gwida R&R, il-mizuri ta' kompetizzjoni jenhtieg li jiġu stabbiliti b'mod proporzjonali għall-effetti distortivi tal-għajjnuna, u b'mod partikolari: (i) għad-daqs u n-natura tal-għajjnuna u l-kundizzjonijiet u ċ-ċirkostanzi li fihom tinghata; (ii) għad-daqs u l-importanza relattiva tal-benefiċjarju fis-suq u l-karatteristiċi tas-suq ikkonċernat u (iii) għall-punt sa fejn jibqa' thassib dwar il-periklu morali wara l-applikazzjoni tal-kontribuzzjoni proprja u l-mizuri ta' kondivizzjoni tal-piżijiet.
- (275) Il-mizuri strutturali jistgħu jinkludu ċ-ċessjoni ta' assi, it-tnaqqis tal-kapaċità jew tal-preżenza fis-suq. Huma għandhom jiffavorixxu d-dhul ta' kompetituri ġodda, l-espansjoni ta' kompetituri żgħar eżistenti jew ta' attività transfruntiera, b'kont mehud tas-suq jew tas-swieq fejn il-benefiċjarju jkollu pożizzjoni sinifikanti fis-suq wara r-ristrutturar, b'mod partikolari dawk b'kapaċità eċċessiva. Il-mizuri ta' mġiba għandhom jiżguraw li l-għajjnuna tiffinanzja biss ir-restawr tal-vijabbiltà fit-tul.
- (276) Kif stabbilit fid-dettall fil-premessi (75) sa (98), il-Portugall jimpenja ruħu li TAP SGPS tiegħu l-mizuri li ġejjin matul il-perjodu ta' ristrutturar sabiex tillimita d-distorsjoni tal-kompetizzjoni kkawżata mill-għajjnuna:
- (a) iċ-ċessjoni tal-ishma ta' TAP SGPS f'negozji mhux ewlenin, jiġifieri l-groundhandling (Groundforce), il-manutenzjoni (M&E Brasil) u l-catering (Cateringpor);
 - (b) limitu massimu fuq il-flotta tal-inġenji tal-ajru li ma jaqbix massimu ta' [90-100] inġenju tal-ajru;
 - (c) it-trasferiment sa 18-il slot ta' kuljum lil kompetitur reali jew potenzjali wiehed fl-ajruport ta' Lizbona;
 - (d) projbizzjoni fuq l-akkwizzizzjonijiet u
 - (e) projbizzjoni fuq ir-reklamar.
- (i) Valutazzjoni taċ-ċessjoni tan-negozji mhux ewlenin
- (277) Il-Kummissjoni tosserva li Groundforce u Cateringpor kienu kumpaniji li jagħmlu l-profitt u kienu vijabbli sal-2019. Id-diffikultajiet li qed jesperjenzaw dawn il-kumpaniji bħalissa huma biss minhabba l-kriżi tal-COVID-19, li affettwat b'mod negattiv lis-settur tal-avjazzjoni b'mod ġenerali. Barra minn hekk, il-Kummissjoni tinnota b'mod pożittiv stima ta' EUR [...] miljun tal-valur tas-sehem ta' TAP SGPS fi [...], kif ukoll l-interess ta' investituri potenzjali fl-akkwizzizzjoni ta' [...]. Interess bħal dan mill-investituri jissuġġerixxi li l-bejgħ ta' [...] bħala negozju avvjat, segwit mir-ristrutturar tagħha u r-ritorn għall-vijabbiltà hekk kif is-suq tal-avjazzjoni jirkupra, huwa xenarju realistiku. Għal dawn ir-raġunijiet, il-Kummissjoni tikkonkludi li ċ-ċessjoni tal-ishma ta' TAP SGPS f'Cateringpor u Groundforce tissodisfa r-rekwiziti tal-punt 80 tal-Linji Gwida R&R, peress li dawk iż-żewġ kumpaniji, li bħalissa qed jesperjenzaw diffikultajiet finanzjarji minhabba l-kriżi kkawżata mill-COVID-19 fis-settur tal-avjazzjoni, se jkun jistgħu jikkompetu b'mod effettiv fuq medda twila ta' żmien, jekk jiġu operati minn akkwirent xieraq li jkun jista' jirristrutturahom u jregġgħhom lura għall-vijabbiltà fuq perjodu fit-tul.

(278) Il-Kummissjoni tqis ukoll iċ-ċessjoni tal-ishma ta' TAP SGPS f'Cateringpor u Groundforce bhala miżura li tillimita d-distorsjonijiet tal-kompetizzjoni. Ir-raġunijiet għal dik il-valutazzjoni huma li ż-żewġ kumpaniji msemmija hawn fuq huma integrati vertikament fi hdan il-grupp TAP SGPS u jirrapprezentaw il-fornitur ewlieni tagħha għas-servizzi tal-catering u tal-groundhandling. Iċ-ċessjoni ta' Cateringpor u Groundforce għalhekk se tippermetti lil kumpaniji oħra minbarra TAP SGPS li jikkompetu fis-swieq rispettivi tagħhom u jservu d-domanda kbira għas-servizzi ta' TAP SGSP. Għaldaqstant, dawk iċ-ċessjonijiet jikkostitwixxu miżuri validi li jimmitigaw id-distorsjonijiet tal-kompetizzjoni.

(279) B'kuntrast ma' dan, il-Kummissjoni ma taċċettax iċ-ċessjoni ta' M&E Brasil bhala miżura li tillimita d-distorsjonijiet tal-kompetizzjoni, minhabba li hija kumpanija li storikament tagħmel it-telf li d-diffikultajiet tagħha bdew qabel il-kriżi tal-COVID-19 (il-premessa (77)). Bhala tali, iċ-ċessjoni ta' tali kumpanija hija pjuttost miżura biex tiġi restawrata l-vijabbiltà fit-tul, f'konformità mal-punt 78 tal-Linji Gwida R&R.

(ii) Valutazzjoni tal-limitu massimu tal-flotta tal-inġenji tal-ajru

(280) Fost il-miżuri biex titnaqqas il-preżenza fis-suq jew il-kapaċità hemm il-limitu massimu tad-daqs tal-flotta ta' [90-100] inġenju tal-ajru sal-2025. Tali limitu massimu jirrapprezenta tnaqqis ta' [...] inġenju tal-ajru, meta mqabbel mad-daqs tal-flotta ta' TAP Air Portugal fl-2019. Il-Portugall juri li l-limitu massimu huwa effettiv biex tiġi limitata l-preżenza fis-suq ta' TAP Air Portugal, li mhux se jkollha għadd sufficjenti ta' inġenji tal-ajru biex tissodisfa b'mod shiħ id-domanda tat-traffiku fl-2025 skont il-previżjonijiet tal-IATA ta' Ottubru 2021 ⁽⁷⁵⁾ fix-xenarju bażi. B'riżultat ta' dan, il-beneficjarju se jkollu preżenza mnaqqa fis-suq mhux biss b'referenza għall-flotta tal-inġenji tal-ajru qabel ir-ristrutturar iżda wkoll b'referenza għall-pożizzjoni probabbli tiegħu fis-suq fi tmiem il-perjodu ta' ristrutturar. Barra minn hekk, dan it-tnaqqis fil-flotta tal-inġenji tal-ajru huwa konformi mal-miżuri ta' kompetizzjoni li l-Kummissjoni qieset adegwati fil-każ tar-ristrutturar tal-linji tal-ajru ⁽⁷⁶⁾.

(281) Meta jitqiesu d-daqs u d-durata tat-tnaqqis tal-flotta u l-limitazzjonijiet li jimponi fuq l-operazzjonijiet tal-beneficjarju, il-Kummissjoni tqis il-limitu massimu tad-daqs tal-flotta ta' [90-100] inġenju tal-ajru bhala miżura valida biex jitnaqqas l-preżenza fis-suq u l-kapaċità.

(iii) Valutazzjoni tal-impenn għat-trasferiment ta' slots fl-ajruport ta' Liżbona

(282) Kif imfakkar fil-punt 78 tal-Linji Gwida R&R, il-miżuri biex jiġu limitati d-distorsjonijiet tal-kompetizzjoni jenhtieg li jitwettqu b'mod partikolari fis-suq jew fis-swieq fejn l-impriża se jkollha pożizzjoni sinifikanti fis-suq wara r-ristrutturar. Meta jitqies li TAP Air Portugal bħalissa għandha u se żżomm pożizzjoni sinifikanti fis-suq fl-ajruport ta' Liżbona wara r-ristrutturar (ara l-premessa (32)), il-Portugall ippropona miżura strutturali speċifika biex jiġu limitati d-distorsjonijiet tal-kompetizzjoni li jirriżultaw mill-għajjnuna fuq is-servizzi tat-trasport bl-ajru tal-passiġġieri lejn u mill-ajruport ta' Liżbona.

Ambitu tal-impenn għat-trasferiment ta' slots fl-ajruport ta' Liżbona

(283) Skont il-punt 80 tal-Linji Gwida R&R, il-miżuri strutturali biex jiġu limitati d-distorsjonijiet tal-kompetizzjoni jenhtieg li normalment jieħdu l-forma ta' ċessjonijiet fuq bażi ta' negozju avvjat ta' negozji awtonomi vijabbli li, jekk jiġu operati minn akkwirent xieraq, jistgħu jikkompetu b'mod effettiv fuq medda twila ta' żmien.

(284) Fit-3 ta' Diċembru 2021, il-Portugall ippropona impenn strutturali, li permezz tiegħu TAP Air Portugal tittrasferixxi lil riċevitur ta' rimedju sa 18-il slot ta' kuljum fl-ajruport ta' Liżbona abbażi tal-Artikolu 8b tar-Regolament dwar is-Slots. Ir-riċevitur tar-rimedju se jiġi approvat wara sejha għal proposti ppubblikata mill-fiducjarju tal-monitoraġġ.

⁽⁷⁵⁾ Ara n-nota fqiegħ il-paġna 34.

⁽⁷⁶⁾ Id-Deċiżjoni tal-Kummissjoni tas-7 ta' Marzu 2007 fil-Kawża SA.20100 (C10/2006, ex N555/2005) Ristrutturar għal Cyprus Airways (ĠU L 49, 22.2.2008, p. 25), il-premessa 129 sa 133; Id-Deċiżjoni tal-Kummissjoni tad-19 ta' Settembru 2012 fil-Kawża SA.30908 (2011/C, ex N 176/2010) implimentata mir-Repubblika Ċeka għal České aerolinie, a.s. (ĠU L 92, 3.4.2013, p. 16), il-premessa 139; Id-Deċiżjoni tal-Kummissjoni tas-27 ta' Ġunju 2012 fil-Kawża SA33015 (2012/C, ex 2011/N) Air Malta plc. (ĠU L 301, 30.10.2012, p. 29), il-premessa 130; Id-Deċiżjoni tal-Kummissjoni tas-26 ta' Lulju 2021 fil-Kawża SA.63203 (2021/N) – Il-Germanja - Għajjnuna għar-ristrutturar għal Condor, għadha ma gietx ippubblikata, il-premessa 145; Id-Deċiżjoni tal-Kummissjoni tal-11 ta' Diċembru 2020 fil-Kawża SA 58463 (2020/N) – Għajjnuna għar-ristrutturar għal Corsair (ĠU C 41, 5.2.2021, p. 8), il-premessa 5, 34, 88 b) u 93.

- (285) L-ghan prinċipali tal-impenn strutturali fl-ajruport ta' Liżbona huwa li jiġi żgurat li TAP Air Portugal tittrasferixxi s-slots (drittijiet) meħtieġa għall-istabbiliment jew l-espansjoni ta' bażi operattiva minn kompetitur fl-ajruport kongestjonat fejn TAP Air Portugal għandha pożizzjoni sinifikanti fis-suq (l-ajruport ta' Liżbona) u li jinholqu l-kundizzjonijiet biex tiġi sostnuta kompetizzjoni effettiva fit-tul f'dak l-ajruport. ⁽⁷⁷⁾ Kif spjegat aktar fid-dettall hawn taħt, il-Kummissjoni tqis li dan l-ghan jintlaħaq, billi l-impenn strutturali jgħaqqad (i) volum sinifikanti ta' slots (jiġifieri sa 18-il slot ta' kuljum), filwaqt li normalment ma jkun disponibbli l-ebda volum ta' slots bħal dan għad-dhul jew l-espansjoni fl-ajruport ta' Liżbona, b'mod partikolari fl-aktar hinijiet beżlin tal-ġurnata jew fl-aktar gimghat beżlin; ⁽⁷⁸⁾ u (ii) kundizzjonijiet adegwati għat-trasferiment ta' slots lil riċevitur ta' rimedju (jiġifieri trasferiment minghajr hlas u minghajr kundizzjonijiet).
- (286) Skont il-Memorandum ta' Spjegazzjoni għall-Proposta tal-Kummissjoni għal Regolament tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill dwar ir-regoli komuni għall-allokkazzjoni ta' slots f'ajruporti tal-Unjoni Ewropea, ⁽⁷⁹⁾ "kompetitur b'saħħtu li jibda jopera f'ajruport speċifiku jkun jeħtieġu jibni portafoll ta' slots vijabbli biex ikun jista' realment jikkompeti mat-trasportatur dominanti f'dan l-ajruport (normalment it-trasportatur "nazzjonali")."
- (287) In-nuqqas ta' aċċess għas-slots jikkostitwixxi ostaklu sinifikanti għad-dhul jew għall-espansjoni fl-ajruporti l-aktar traffikużi tal-Ewropa. ⁽⁸⁰⁾ In virtù tar-Regolament dwar is-Slots, is-slots huma essenzjali għall-operazzjonijiet tal-linji tal-ajru peress li trasportaturi tal-ajru biss li għandhom slots huma intitolati li jiksbu aċċess għas-servizzi tal-infrastruttura tal-ajruport ipprovduti mill-manijers tal-ajruporti ta' ajruporti kkoordinati u, konsegwentement, li joperaw rotot lejn jew minn dawn l-ajruporti. Skont ir-Regolament dwar is-Slots, is-slots jistgħu jiġu skambjati jew ittrasferiti biss bejn il-linji tal-ajru f'ċerti ċirkostanzi speċifikati, soġġett għall-konferma esplicita mill-kordinatur tas-slots skont ir-Regolament dwar is-Slots.
- (288) L-impenn li jikkonsisti fit-trasferiment ta' slots fl-ajruport ta' Liżbona għalhekk inehhi l-ostaklu ewlieni għad-dhul u għall-espansjoni tal-kompetituri ta' TAP Air Portugal f'dak l-ajruport kongestjonat hafna. Id-*data* miġbura mill-kordinatur Portugiż tas-slots (Navegação Aérea de Portugal – NAV Portugal) turi li t-talbiet għas-slots fl-ajruport ta' Liżbona jaqbżu l-kapaċità disponibbli, ⁽⁸¹⁾ u li t-talbiet għal slots addizzjonali meħtieġa biex jiżdedu materjalment l-operazzjonijiet fl-ajruport ta' Liżbona ma jistgħux jiġu akkomodati permezz tal-hidma normali tal-proċedura generali ta' allokkazzjoni tas-slots, minhabba gabra insuffiċjenti ta' slots mhux użati u l-allokkazzjoni frammentata tal-gabra ta' slots, li jagħmilha improbabbli li twassal għall-holqien ta' kompetitur b'saħħtu.
- (289) Il-Kummissjoni tqis li impenn li TAP Air Portugal tittrasferixxi slots fl-ajruport kongestjonat fejn hija għandha pożizzjoni sinifikanti fis-suq, biex il-kompetituri jkunu jistgħu jstabbilixxu jew jespandu bażi, huwa l-aktar miżura ta' kompetizzjoni effettiva sabiex jiġu minimizzati d-distorsjonijiet tal-kompetizzjoni. Barra minn hekk, minhabba pereżempju l-kriżi tal-industrija tal-avjazzjoni, li tista' twassal biex l-assi l-oħra meħtieġa biex jiġu operati s-slots trasferiti (eż. l-inġenji tal-ajru) ikunu disponibbli fis-suq b'termini attraenti għall-perjodu shih ta' implimentazzjoni tal-impenji, il-fokus fuq is-slots fl-ambitu tal-pakkett li għandu jiġi offrut minn TAP Air Portugal ma jaffettwax il-vijabbiltà u l-kompetittività tagħha. ⁽⁸²⁾
- (290) Barra minn hekk, minhabba l-fatt li l-holqien jew l-espansjoni ta' bażi minn trasportatur kompetitur jimplikaw bidliet strutturali fix-xenarju kompetittiv fl-ajruport ta' Liżbona, il-Kummissjoni tirrikonoxxi n-natura strutturali tal-impenn ipprezentat mill-Portugall.

⁽⁷⁷⁾ Il-Kummissjoni tinnotta li hemm nuqqas ta' postijiet ta' parkeġġ tal-inġenji tal-ajru fl-ajruport ta' Liżbona, li jirriżulta f'regola lokali (<https://www.nav.pt/en/slot-coordination-portugal/local-rules>). Fl-1 ta' Diċembru 2021, l-awtoritajiet Portugiżi kkonfermaw li kienu gew infurmati mill-manijer tal-ajruport ta' Liżbona li l-aċċess għall-infrastruttura tal-ajruport (inklużi l-postijiet tal-parkeġġ) kien se jkun disponibbli għar-riċevitur tar-rimedju.

⁽⁷⁸⁾ Bħala eżempju, skont NAV Portugal, [...].

⁽⁷⁹⁾ COM/2011/827 final tal-1 ta' Diċembru 2011.

⁽⁸⁰⁾ Ara pereżempju l-Kawża SA.57153 – *Il-Ġermanja – COVID-19 – Ghajjnuna lil Lufthansa*, il-premessa (224).

⁽⁸¹⁾ Bħala eżempju, skont NAV Portugal, it-talbiet inizjalment ipprezentati mil-linji tal-ajru kollha fl-ajruport ta' Liżbona għall-Istaġun tal-IATA tas-Sajf 2020 kienu jirrapprezentaw 167 264 slot, filwaqt li fil-bidu tal-istaġun, gew allokat 121 331 slot.

⁽⁸²⁾ Il-Kummissjoni fil-prattika deċiżjonali tagħha f'kazijiet ta' fużjoni u antitrust aċċettat impenji oħra (eż. ftehimiet prorata speċjali jew aċċess għall-programmi ta' frequent flyers), bil-ghan li jitnehhew ċerti ostakli għad-dhul jew għall-espansjoni fuq rotot speċifiċi, bħan-nuqqas ta' aċċess għat-traffiku alimentatur jew għall-passiġġieri kummerċjali (hafna drabi membri tal-programmi ta' frequent flyers). F'dan il-każ, l-ostaklu rilevanti jikkonsisti fin-nuqqas ta' aċċess għall-infrastruttura kkonġestjonata tal-ajruport, li trasferiment ta' slots biss jista' jirrimedja b'mod effettiv.

- (291) Fid-dawl ta' dan ta' hawn fuq, il-Kummissjoni tikkonkludi li l-impenn li jikkonsisti fi trasferiment ta' slots huwa miżura xierqa biex jiġu minimizzati d-distorsjonijiet tal-kompetizzjoni minhabba li se jippermetti kompetizzjoni strutturali ma' TAP Air Portugal għall-forniment ta' servizzi tat-trasport bl-ajru tal-passiġġieri lejn u mill-ajruport ta' Liżbona, fejn din għandha pożizzjoni fis-suq sinifikanti.
- (292) Barra minn hekk, il-Kummissjoni tqis li l-ammont ta' 18-il slot kuljum huwa suffiċjenti biex ir-riċevitur tar-rimedju jistabbilixxi jew jespandi b'mod vijabbli l-operazzjonijiet ibbażati tiegħu fl-ajruport ta' Liżbona billi, pereżempju, jibbaża tliet inġenji tal-ajru u jopera tliet rotazzjonijiet kuljum b'kull wiehed minnhom.⁽⁸³⁾ Jekk ir-riċevitur tar-rimedju jkun trasportatur fuq distanzi twal, it-18-il slot kuljum jippermettulu li jibbaża għadd akbar ta' inġenji tal-ajru jew li jikseb aċċess għas-slots mehtieġa biex jopera titjiriet alimentaturi. Peress li s-slots ma humiex marbuta ma' xi rotta speċifika, il-linji tal-ajru jistgħu jużawhom skont il-pjan ta' direzzjoni tan-negozju tagħhom (jiġifieri fuq kwalunkwe rotta tal-għażla tagħhom). Dan jippermetti lir-riċevitur tar-rimedju li jikseb ekonomiji ta' skala u ambitu u li jikkompeti b'mod aktar effettiv ma' TAP Air Portugal. F'dan ir-rigward, il-Kummissjoni tinnota li ż-żieda ta' tliet inġenji tal-ajru minn xi wiehed miż-żewġ kompetituri ta' TAP Air Portugal li jibbażaw l-akbar flotta fl-ajruport ta' Liżbona (jiġifieri Ryanair u easyJet) diġà żżid il-flotta bbażata tagħhom b'aktar minn 40 %, li għib kompetizzjoni effettiva addizzjonali sostanzjali fl-ajruport ta' Liżbona.
- (293) Il-Kummissjoni għalhekk tikkonkludi li d-daqs tal-pakkett ta' slots li għandu jiġi trasferit taht l-impenn strutturali huwa xieraq u effettiv biex tissaħħaħ il-kompetizzjoni fl-ajruport ta' Liżbona billi jiskatta d-dhul effiċjenti ta' kompetitur ibbażat gdid jew l-espansjoni ta' kompetitur diġà bbażat.
- (294) Fl-aħħar nett, il-Kummissjoni tqis li t-trasferiment ta' slots minn TAP Air Portugal lir-riċevitur ta' rimedju abbażi tal-Artikolu 8b tar-Regolament dwar is-Slots, kif stabbilit fl-impenn propost mill-Portugall, huwa xieraq kemm legalment kif ukoll operazzjonalment.
- (295) L-Artikolu 8b tar-Regolament dwar is-Slots jippermetti legalment li s-slots jiġu trasferiti f'ċerti kuntesti mingħajr ma jsir disponibbli kumpens monetarju għad-detentur tas-slots originali. Dawk il-kuntesti jinkludu s-slots trasferiti bhala parti mill-impenni offruti mill-Istat Membru rilevanti f'deċizzjoni finali dwar l-ghajjnuna mill-Istat. F'każ bħal dan, it-trasferiment ta' slots jista' jitqies bhala mehtieġ skont id-dritt tal-Unjoni. Mill-perspettiva tal-linja tal-ajru mehtieġa li tittrasferixxi slots jew diretta dwar kif tużahom, l-impenn mill-Istat Membru jew kundizzjoni imposta fuqha għandhom forza obbligatorja *de facto* għall-Istat Membru, peress li huwa biss billi tikkonforma mal-impenn jew mal-kundizzjoni li l-linja tal-ajru tista' tircievi għajjnuna mill-Istat kompatibbli.⁽⁸⁴⁾
- (296) Minn perspettiva operazzjonali, is-slots jiġu trasferiti fuq bażi libera u mingħajr kundizzjonijiet, li jippermetti lir-riċevitur tar-rimedju jagħżel il-hinijiet tas-slots li jaqblu l-aħjar mal-operazzjonijiet il-godda jew estiżi tiegħu fl-ajruport ta' Liżbona u li juża s-slots ittrasferiti b'mod flessibbli fuq kwalunkwe rotta lejn jew mill-ajruport ta' Liżbona. It-trasferiment ta' slots mingħajr ebda kundizzjoni ta' użu għalhekk jippermetti lir-riċevitur tar-rimedju (i) li jalloka s-slots trasferiti skont il-mudell ta' negozju tiegħu, u b'hekk jiżgura tkabbir aktar sostenibbli; (ii) li jalloka s-slots sabiex jimmassimizza l-ekonomiji ta' ambitu u densità; u (iii) li jaġġusta għall-evoluzzjoni tad-domanda jekk is-servizzi fuq ir-rotot inizjalment ipplanati ma jibqgħux profittabbli, li huwa essenzjali fi żmien fejn id-domanda għas-servizzi tat-trasport bl-ajru tal-passiġġieri hija volatili hafna.

⁽⁸³⁾ Abbażi tal-profil tas-slots ta' Liżbona użati nhar ta' Tnejn f'Awwissu 2019 mid-disa' inġenji tal-ajru bbażati fl-ajruport ta' Liżbona minn Ryanair u easyJet fl-2019, il-Portugall jistma li kull wiehed mill-inġenji tal-ajru bbażati juża medja ta' 5.55 slots kuljum. L-inġenji tal-ajru bbażati ta' TAP jużaw materjalment anqas slots kuljum bhala medja.

⁽⁸⁴⁾ Għalkemm l-Artikolu 8b tar-Regolament dwar is-Slots ma jsemmix esplicitament ir-regoli dwar l-ghajjnuna mill-Istat, kif jagħmel għar-regoli dwar il-fużjonijiet jew dwar l-antitrust, l-Artikolu 8b jista' jinftehem bhala li jinkludi r-regoli dwar l-ghajjnuna mill-Istat. Fil-fatt, l-Artikolu 8b ikopri l-limitazzjonijiet, ir-restrizzjonijiet jew l-eliminazzjonijiet ta' slots imposti skont id-dritt tal-Unjoni (l-ewwel sentenza) u dawn jinkludu dawk il-passi li jirriżultaw mill-applikazzjoni tal-liġi nazzjonali tal-kompetizzjoni, l-Artikoli 101 u 102 tat-TFUE u r-Regolament dwar l-Għaqdiet (it-tieni sentenza), iżda ma humiex limitati għal dawk l-istanzi, kif muri mill-ewwel sentenza tal-Artikolu 8b u l-premessa 17 tar-Regolament (KE) Nru 793/2004 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tal-21 ta' April 2004 li jemenda r-Regolament tal-Kunsill (KEE) Nru 95/93 dwar regoli komuni għall-allokkazzjoni ta' perjodi ta' użu fl-iskeda tal-ajruporti tal-Komunità ("*Biex jiġi evitat dubju, għandu jkun speċifikat li l-applikazzjoni tad-dispożizzjonijiet ta' dan ir-Regolament hija mingħajr preġudizzju għar-regoli ta' kompetizzjoni tat-Trattat, b'mod partikolari l-Artikoli 81 u 82 tiegħu u r-Regolament tal-Kunsill (KEE) Nru 4064/89 tal-21 ta' Diċembru 1989 dwar il-kontroll ta' koncentrazzjonijiet bejn impriżi*"). Ir-regoli dwar l-ghajjnuna mill-Istat jinsabu fil-kapitolu tat-Trattat dwar il-kompetizzjoni, u huwa konformi ma' interpretazzjoni litterali tal-ewwel sentenza tal-Artikolu 8b, u interpretazzjoni teleoloġika tad-dispożizzjoni b'mod ġenerali (moqrija fid-dawl tal-premessa 17 ta' hawn fuq), li jitqies li trasferiment ta' slots jista' jaqa' taht dik id-dispożizzjoni meta dan jirriżulta mir-rekwiżiti tal-awtoritajiet pubbliċi stabbiliti f'deċizzjoni dwar l-ghajjnuna mill-Istat.

- (297) Il-Kummissjoni tirrikonoxxi li l-għażla tal-hinijiet tas-slots mir-riċevitur tar-rimedju tista' tidher ristretta miż-żewġ miżuri ta' salvagwardja mmirati biex jiproteġu l-operazzjonijiet hub-and-spoke ta' TAP Air Portugal fl-ajruport ta' Liżbona, jiġifieri: (i) il-limitu massimu fl-għadd ta' slots li għandhom jiġu trasferiti qabel it-8:00 ħin lokali, filgħodu u qabel it-20:00 ħin lokali; u (ii) il-perjodu ta' 20 jew 60 minuta li matulu TAP Air Portugal għandha tittrasferixxi s-slots (ara l-premessi (84) sa (85)). Madankollu, il-Kummissjoni tqis li dawk il-miżuri ta' salvagwardja ma jillimitawx b'mod materjali l-kapaċità tar-riċevitur tar-rimedju li jkollu aċċess għal hinijiet ta' slots xierqa u li jikkompeti b'mod effettiv ma' TAP Air Portugal bl-użu tas-slots ta' rimedju. Fir-rigward tal-limitu massimu fl-għadd ta' slots għal kull perjodu tal-ġurnata, il-Kummissjoni użat id-*data* pprovduta mill-Portugall biex tivverifika li l-limiti massimi kienu kompatibbli mar-rotazzjonijiet tas-soltu tal-inġenji tal-ajru bbażati, jew, fejn ma kinux, li ma jkunux japplikaw. Bħala eżempju, il-limitu massimu fuq l-għadd ta' slots li għandhom jiġu trasferiti qabel it-20:00 ħin lokali ma japplikax għal inġenji tal-ajru bbażati li jużaw is-slots għall-operat ta' titjiriet fuq distanzi twal, sabiex jiġu akkomodati t-talbiet għal slots minn trasportaturi tal-ajru li jtilqu mill-ajruport ta' Liżbona waranofsinar u li jtiru matul il-lejl. Fir-rigward tal-perjodu ta' żmien, l-impenn fih dispożizzjoni li tiżgura li TAP Air Portugal ma tistax teżercita l-marġni tagħha għal diskrezzjoni għad-detriment tal-operazzjonijiet effiċjenti tar-riċevitur tar-rimedju. ⁽⁸⁵⁾
- (298) Fid-dawl ta' dan ta' hawn fuq, il-Kummissjoni tqis li t-trasferiment ta' pakkett ta' 18-il slot jissodisfa l-kundizzjonijiet tal-vijabbiltà u tal-attraenza tal-pakkett ta' negozju ċedut, u tat-tishih strutturali tal-kompetizzjoni effettiva fl-ajruport ta' Liżbona.

Durata tal-impenn għat-trasferiment ta' slots fl-ajruport ta' Liżbona

- (299) Skont il-punt 78 tal-Linji Gwida R&R, iċ-ċessjonijiet biex jiġu limitati d-distorsjonijiet tal-kompetizzjoni jenhtieg li jsiru mingħajr dewmien żejjed, b'kont mehud tat-tip ta' assi li jiġi ċedut u kwalunkwe ostaklu għad-disponiment tiegħu, u fi kwalunkwe każ fi hdan id-durata tal-pjan ta' ristrutturar.
- (300) L-impenn ipprezentat mill-Portugall jipprevedi li s-slots se jiġu offruti lir-riċevituri potenzjali ta' rimedju sa tmiem il-perjodu ta' ristrutturar, li jfisser hekk kif il-Kummissjoni tapprova riċevitur ta' rimedju jew sa tmiem l-2025 (ara l-premessa (27)), skont liema jiġi l-ewwel. Barra minn hekk, is-sejha għal proposti korrispondenti se tiġi ppubblikata suffiċjentement qabel il-bidu tal-proċedura ġenerali ta' allokkazzjoni tas-slots għal kull Staġun tal-IATA sakemm jiġi approvat riċevitur ta' rimedju. Fi kliem ieħor, is-sejha għal proposti se tiġi ppubblikata qabel kull Staġun tal-IATA, mill-Istaġun tal-IATA tax-Xitwa 2022/2023, ⁽⁸⁶⁾ sal-2025, sakemm TAP Air Portugal ma tittrasferix slots lil riċevitur ta' rimedju approvat mill-Kummissjoni qabel dik id-*data* ta' skadenza.
- (301) Il-Kummissjoni tqis li d-*data* pprovduta minn NAV Portugal dwar it-talbiet għal slots mil-linji tal-ajru fl-ajruport ta' Liżbona tagħti indikazzjonijiet qawwija li, minkejja l-kundizzjonijiet avversi tas-suq, il-kompetituri jkun lesti li jieħdu slots addizzjonali u jidhlu jew jespandu fl-ajruport ta' Liżbona. Għalhekk, il-Kummissjoni tqis li huwa probabbli li s-slots jiġu trasferiti lil riċevitur ta' rimedju qabel tmiem il-perjodu ta' ristrutturar. Fi kwalunkwe każ, dak il-perjodu ta' żmien huwa mistenni li jkun twil biżżejjed biex is-settur tat-trasport bl-ajru tal-passiġġieri jirkupra mill-kriżi tal-COVID-19 u biex it-traffiku tal-ajru tal-passiġġieri jirritorna għal-livelli ta' qabel il-kriżi.
- (302) Fid-dawl ta' dan kollu ta' hawn fuq, il-Kummissjoni tikkonkludi li d-durata tal-impenn hija adegwata.

Kriterji ta' eliġibbiltà għar-riċevitur ta' rimedju tas-slots fl-ajruport ta' Liżbona

- (303) Skont il-punt 80 tal-Linji Gwida R&R, biex ikun xieraq, l-akkwired tan-negozju ċedut jenhtieg li jiżgura li dan tal-aħħar ikun jista' jikkompeti b'mod effettiv fuq medda twila ta' żmien.
- (304) Skont l-impenn ipprezentat mill-Portugall, biex ikun eliġibbli biex jikseb is-slots, riċevitur potenzjali ta' rimedju jrid:
- (a) ikun trasportatur tal-ajru li jkollu liċenzja operattiva valida maħruġa minn Stat Membru tal-UE/ŻEE;

⁽⁸⁵⁾ "Il-hinijiet tas-slots tal-wasla u tat-tluq jenhtieg li jkunu tali li jippermettu rotazzjoni raġonevoli tal-inġenji tal-ajru mir-riċevitur tar-rimedju sa fejn ikun possibbli, b'kont mehud tal-mudell ta' negozju tar-riċevitur tar-rimedju potenzjali eliġibbli u r-restrizzjonijiet tal-użu tal-inġenji tal-ajru."

⁽⁸⁶⁾ L-Istaġun tal-IATA tax-Xitwa 2022/2023 huwa l-ewwel Staġun tal-IATA li għalih il-proċedura ġenerali ta' allokkazzjoni tas-slots ma bdiex fid-*data* tal-adozzjoni ta' din id-Deċiżjoni.

- (b) ikun indipendenti minn u mhux konness ma' TAP Air Portugal;
- (c) ma jkunx soġġett għal rimedji tal-kompetizzjoni wara li jkun rċieva strument ta' rikapitalizzazzjoni tal-COVID-19 ta' aktar minn EUR 250 miljun; ⁽⁸⁷⁾
- (d) jimpenja ruħu li jopera l-għadd ta' inġenji tal-ajru bbażati fl-ajruport ta' Liżbona bl-użu tas-slots ta' rimedju sa tmiem il-pjan ta' ristrutturar. Fil-proposti tagħhom, ir-riċevituri potenzjali ta' rimedju jindikaw l-għadd ta' inġenji tal-ajru li għandhom ikunu bbażati fl-ajruport ta' Liżbona bl-użu tas-slots ta' rimedju. Għal dak il-ghan, riċevitur potenzjali ta' rimedju jrid jimpenja ruħu li jikkonforma mal-ligijiet applikabbli tal-UE u dawk nazzjonali dwar ix-xogħol, kif interpretati bhala rilevanti mill-qrati tal-UE (ara eż. Nogueira, il-Kawżi magħquda C-168/16 u C-169/16).
- (305) Il-kriterju ta' eliġibbiltà relatat mal-liċenzja operattiva huwa meħtieġ biex jiġi żgurat li r-riċevitur tar-rimedju jkollu l-kapaċità li jopera titjiriet domestiċi u intra-UE/ŻEE minghajr restrizzjoni, u b'hekk jiggarrantixxi l-konnettività fl-ajruport ta' Liżbona, li huwa kriterju ta' evalwazzjoni ewlieni mill-Kummissjoni.
- (306) Il-kriterju ta' eliġibbiltà relatat mal-indipendenza u n-nuqqas ta' konnessjoni huwa meħtieġ biex jiġi żgurat li r-riċevitur tar-rimedju jikkompeti b'mod effettiv ma' TAP Air Portugal.
- (307) Il-kriterju ta' esklużjoni li japplika għall-benefiċjarji ta' għajjnuna kbira ta' rikapitalizzazzjoni soġġetti għal rimedji tal-kompetizzjoni huwa meħtieġ biex jiġi evitat li l-kumpaniji li kienu soġġetti għal miżuri addizzjonali li kellhom l-ghan li jergħu jistabbilixxu kundizzjonijiet ekwi, kif imsemmi fil-punt 72 tal-Qafas Temporanju, ikunu jistgħu jiksbu vantaġġ kompetittiv permezz ta' miżuri strutturali simili biex jiġu limitati d-distorsjonijiet tal-kompetizzjoni. ⁽⁸⁸⁾
- (308) Fir-rigward tal-kriterju finali ta' eliġibbiltà, relatat mal-baži, huwa neċessarju li tiġi permessa kompetizzjoni effettiva, biex hekk tiġi żgurata l-effettività ta' dawn l-impenji. Barra minn hekk, din tappoġġa d-dhul jew l-espansjoni ta' kompetitur vijabbli fl-ajruport ta' Liżbona u tpoġġi lil TAP Air Portugal taht it-theddida ta' kompetizzjoni fuq ir-rotot lejn jew mill-ajruport.
- (309) Il-Kummissjoni tinnota li l-kriterju ta' eliġibbiltà relatat mal-baži huwa kkomplementat minn żewġ dispożizzjonijiet fl-impenn li għandhom l-ghan li jimmassimizzaw l-għadd ta' inġenji tal-ajru bbażati fl-ajruport ta' Liżbona bl-użu tas-slots ta' rimedju. L-ewwel dispożizzjoni tikkonsisti fir-rabta tal-għadd ta' slots li għandhom jiġu trasferiti qabel it-8:00 hin lokali, li huma kummerċjalment ta' valur għoli, mal-għadd ta' inġenji tal-ajru bbażati. It-tieni dispożizzjoni tikkonsisti fil-kriterji ta' klassifikazzjoni, li jincentivaw lir-riċevituri ta' rimedju biex jibbażaw l-inġenji tal-ajru fl-ajruport ta' Liżbona bl-użu tas-slots ta' rimedju. B'mod speċifiku, fil-każ ta' proposti li jikkompetu ma' xulxin, il-Kummissjoni se tagħti preferenza, f'ordni dixxendenti, lil dawk ippreżentati minn riċevituri potenzjali ta' rimedju li b'mod partikolari (i) se jipprovdur l-akbar kapaċità ta' sigġijiet fir-rigward tal-inġenji tal-ajru bbażati bl-użu tas-slots ta' rimedju mill-bidu tal-operazzjonijiet sa tmiem il-pjan ta' ristrutturar; u (ii) se jservu l-akbar għadd ta' destinazzjonijiet b'titjiriet diretti operati mill-inġenji tal-ajru bbażati bl-użu tas-slots ta' rimedju mill-bidu tal-operazzjonijiet sa tmiem il-pjan ta' ristrutturar (konnettività diretta, minghajr ma jitqiesu l-frekwenzi).
- (310) Għar-raġunijiet kollha ta' hawn fuq, il-Kummissjoni tikkonkludi li l-kriterji ta' eliġibbiltà għar-riċevituri potenzjali ta' rimedju huma xierqa, peress li (i) huma jippermettu li għadd suffiċjenti ta' inġenji tal-ajru li jistgħu jkunu interessati fis-slots disponibbli jippartecipaw fis-sejha għal proposti, u (ii) huma jiżguraw rekwiżiti proporzjonati għall-aċċess għas-slots, u b'hekk jiffacilitaw l-attivazzjoni tal-miżuri biex tiġi ppreservata kompetizzjoni effettiva.

L-impatt tat-trasferiment ta' slots fl-ajruport ta' Liżbona fuq il-prospetti tar-ritorn ta' TAP Air Portugal għall-vijabbiltà

- (311) Skont il-punt 92 tal-Linji Gwida R&R, jenhtieg li l-miżuri li jillimitaw id-distorsjonijiet tal-kompetizzjoni ma jikkompromettux il-prospetti tar-ritorn tal-benefiċjarju għall-vijabbiltà, li jista' jkun il-każ jekk miżura tqum hafna flus biex tiġi eżegwita jew, f'każijiet eċċezzjonali debitament issostanzjati mill-Istat Membru kkonċernat, tnaqqas l-attività tal-benefiċjarju sal-punt li r-ritorn tiegħu lejn il-vijabbiltà jiġi kompromess, u jenhtieg li lanqas ma jiġu għad-detriment tal-konsumaturi u tal-kompetizzjoni.

⁽⁸⁷⁾ Skont dak il-kriterju, ir-riċevituri potenzjali ta' rimedju li jissodisfaw b'mod kumulattiv iż-żewġ kundizzjonijiet li ġejjin ma humiex eliġibbli: (i) ikunu bbenefikaw minn miżura ta' rikapitalizzazzjoni tal-COVID-19 ta' aktar minn EUR 250 miljun; u (ii) ikunu soġġetti għal miżuri addizzjonali biex tiġi ppreservata l-kompetizzjoni effettiva fis-swieq rilevanti fejn ikollhom sahha sinifikanti fis-suq għall-finijiet tal-punt 72 tal-Qafas Temporanju.

⁽⁸⁸⁾ Peress li l-għadd ta' riċevituri potenzjali ta' rimedju soġġetti għal rimedji tal-kompetizzjoni skont il-Qafas Temporanju huwa mistenni li jkun limitat, dak il-kriterju ta' esklużjoni ma jnaqqasx l-effettività tal-impenn li jiġu trasferiti slots fl-ajruport ta' Liżbona.

- (312) F'dan il-kuntest, il-Kummissjoni vvalutat il-punt sa fejn it-trasferiment ta' 18-il slot ta' kuljum fl-ajruport ta' Liżbona (i) inaqqas l-operazzjonijiet ta' TAP Air Portugal, b'kont mehud tal-mudell ta' negozju hub-and-spoke tagħha fl-ajruport; u (ii) jaffettwa r-ritorn ta' TAP Air Portugal għall-vijabbiltà fi tmiem il-perjodu ta' ristrutturar (2025).
- (313) Fir-rigward tal-impatt operazzjonali tat-trasferiment ta' 18-il slot ta' kuljum, il-Kummissjoni tinnota li l-impenn propost mill-Portugall huwa mfassal b'kont mehud tal-mudell strateġiku u ta' centru transatlantiku fuq distanzi twal ta' TAP Air Portugal. B'mod partikolari, l-impenn fih żewġ miżuri biex tiġi evitata l-koncentrazzjoni tas-slots li għandhom jiġu trasferiti matul is-siġhat li huma kruċjali għaċ-ċentru ta' Liżbona (prinċipalment is-siġhat ta' filgħodu) iżda li ma humiex kritiċi għall-operazzjonijiet mhux ta' centru. L-ewwel miżura tikkonsisti fil-limitazzjoni tal-għadd ta' slots li għandhom jiġu trasferiti matul tliet perjodi tal-ġurnata. B'mod speċifiku, TAP Air Portugal ma għandhiex tkun obbligata tittrasferixxi: (i) aktar minn slot wiehed qabel it-08:00 (hin lokali) għal kull inġenju tal-ajru bbażat mir-riċevitur tar-rimedju fl-ajruport ta' Liżbona bl-użu tas-slots ta' rimedju; (ii) aktar minn nofs is-slots totali ta' rimedju qabel 12:00 (hin lokali); u (iii) aktar slots qabel it-20:00 (hin lokali) mis-slots totali ta' rimedju nieqes slot wiehed għal kull inġenju tal-ajru bbażat mir-riċevitur tar-rimedju fl-ajruport ta' Liżbona bl-użu tas-slots ta' rimedju għall-operazzjoni ta' titjiriet fuq distanzi qosra. It-tieni miżura tikkonsisti fl-għoti ta' ċerta flessibilità lil TAP Air Portugal fir-rigward tal-hinijiet eżatti tas-slots li għandhom jiġu trasferiti, bil-kundizzjoni li l-aġġustament għall-hinijiet mitluba ma jaffettwax b'mod negattiv l-operazzjonijiet ipplanati tar-riċevitur tar-rimedju, u b'hekk l-effettività tal-kompetizzjoni kkawżata mill-impenn. B'mod speċifiku, TAP Air Portugal għandha tittrasferixxi slot li jikkorrispondi għall-hinijiet tas-slots mitluba mir-riċevitur tar-rimedju sa +/- 20 minuta għat-titjiriet fuq distanzi qosra u sa +/- 60 minuta għat-titjiriet fuq distanzi twal, sakemm TAP Air Portugal ma jkollhiex slots fil-perjodu ta' żmien rilevanti. Minbarra dawk iż-żewġ miżuri speċifiċi, il-Kummissjoni tinnota li r-riċevituri potenzjali ta' rimedju huma iċċentratu fuq distanzi twal ta' rimedju għall-operazzjonijiet ibbażati, li jkompli jnaqqas ir-riskji ta' talbiet għal slots ikkoncentrati matul għadd limitat ta' siġhat ta' filgħodu.
- (314) B'konsegwenza ta' dan, l-impenn propost mill-Portugall fih dispożizzjonijiet li jimmitigaw b'mod utli r-riskju li t-trasferiment ta' slots jagħmel hsara lin-network u lill-kontribut ta' TAP Air Portugal għall-konnettività taċ-ċentru ta' Liżbona, mingħajr ma jirrestringi bla bżonn l-operazzjonijiet ta' riċevitur ta' rimedju.
- (315) Fir-rigward tal-impatt finanzjarju tat-trasferiment ta' 18-il slot ta' kuljum, il-Kummissjoni vvalutat jekk TAP Air Portugal kinitx se tiritorna għall-vijabbiltà fi tmiem ir-ristrutturar, kif definit fil-punt 52 tal-Linji Gwida R&R, ⁽⁸⁹⁾ f'xenarju avvers li fih l-operazzjonijiet ta' TAP Air Portugal wara t-trasferiment tas-slots jiġnaqqsu strutturalment meta mqabbel mal-pjan ta' ristrutturar innotifikat. Għal dak il-ghan, il-Kummissjoni bbażat fuq il-projezzjonijiet finanzjarji għall-2025 ipprovduti mill-Portugall bħala parti mill-analiżi tas-sensittività, aġġustati biex iqisu t-tnaqqis stmat fid-dhul ⁽⁹⁰⁾, l-EBIT u d-dhul nett li jirriżulta mit-trasferiment ta' 18-il slot.
- (316) Il-Kummissjoni applikat it-testijiet standard għar-ritorn għall-vijabbiltà bbażati fuq indikaturi tal-ROCE, tal-ROE, tad-dejn u tal-affidabbiltà kreditizja. Fuq dik il-bażi u kif spjegat fid-dettall fit-Tabella 3 hawn taht, il-Kummissjoni sabet li, fi tmiem il-perjodu ta' ristrutturar, TAP Air Portugal:
- (a) tipprovdri redditu fuq il-kapital użat f'it oġhla mill-kost (tal-opportunità) tal-ġbir ta' aktar kapital u dejn (it-test 1);
 - (b) tipprovdri redditu adegwat fuq l-ekwità tal-azzjonisti oġhla mill-kost (tal-opportunità) tal-ġbir ta' aktar kapital (it-test 2);
 - (c) tkun reggħet stabbiliet l-ekwità (pożittiva) tagħha u kisbet pożizzjoni ta' dejn ferm ahjar minn dik attwali ta' impriża f'diffikultà (it-test 3); u
 - (d) ikollha proporzjon ta' affidabbiltà kreditizja li jippermetti l-aċċess għas-swieq kapitali mingħajr il-htieġa ta' kwalunkwe għajjnuna mill-Istat (garanzija) (it-test 4).

⁽⁸⁹⁾ Skont il-punt 52 tal-Linji Gwida R&R, il-vijabbiltà fit-tul tinkiseb meta l-benefiċjarju jkun jista' jipprovdri redditu proġettat adegwat fuq il-kapital u jkun jista' jikkompeti fis-suq fuq il-merti proprji tiegħu.

⁽⁹⁰⁾ It-tnaqqis fid-dhul li jirriżulta mit-trasferiment ta' slots jikkorrispondi għad-defiċit tad-dhul għall-operazzjoni ta' anqas titjiriet fuq distanzi qosra milli mingħajr it-trasferiment ta' slots. Peress li t-titjiriet fuq distanzi qosra operati minn TAP Air Portugal jalimentaw ukoll in-network globali tagħha, it-tnaqqis fid-dhul jinkludi kemm it-telf ta' dhul dirett mill-passiġġieri ttrasportati fuq titjiriet qosra kif ukoll tad-dhul ta' konnessjoni minn passiġġieri li jikkonnettjaw minn titjiriet fuq distanzi qosra għal titjiriet fuq distanzi twal.

Tabella 3

L-impatt tat-trasferiment ta' 18-il slot fuq ir-ritorn ta' TAP Air Portugal għall-vijabbiltà

2025	Pjan ta' ristrutturar L-ebda trasferiment ta' slots	Analizi tas-sensittività Trasferiment ta' 18-il slot
Test tal-vijabbiltà 1: ROCE > WACC ta' 7,5 %-8 %; test 2: ROE > il-kost tal-ekwità ta' 10,5 %-11 %		
ROCE (= (1-21 %) * EBIT/CE)	(...)	(...)
ROE (= Introjtu Nett/Ekwità)	(...)	(...)
Dejn u affidabbiltà kreditizja: test 3 f' diffikultà (UiD) jekk EBITDA/Imghax < 1 Dejn/Ekwità > 7,5; test 4: Dejn/EBITDA < 3-3,5		
Dejn/Ekwità Nett	(...)	(...)
Spiza ta' EBIDTA/Imghax	(...)	(...)
Dejn/EBITDA nett	(...)	(...)

- (317) Il-Kummissjoni ttestjat ukoll li, f'xenarji aktar avversi (sensittivajiet), TAP Air Portugal ma tkunx tehtieg aktar għajnuna (eż. l-introjtu nett ikun għadu pożittiv u l-kapaċità ta' aċċess għas-swieq finanzjarji tkun għadha ppruvata).
- (318) Fid-dawl ta' dak li ntqal hawn fuq, il-Kummissjoni ssib, minn naħa, li l-impenn ta' trasferiment ta' 18-il slot fl-ajruport ta' Liżbona ma jikkompromettix ir-ritorn ta' TAP Air Portugal għall-vijabbiltà.
- (319) Min-naħa l-oħra, il-Kummissjoni tirrikonoxxi li fi tmiem il-perjodu ta' ristrutturar TAP Air Portugal tkun topera b'margni pożittiv, iżda relattivament baxx (madwar [...] % fl-2025). Barra minn hekk, il-livell tad-dejn tagħha kif imkejjel b'referenza għall-bażi ta' ekwità tagħha jkun [...]. Barra minn hekk, filwaqt li l-analizi tas-sensittività tibbaża fuq kundizzjonijiet tas-suq taht stress, b'haż-żieda fil-kostijiet tal-fjuwil u l-inflazzjoni, hija ma tipprevedix l-impatt fuq il-vijabbiltà ta' TAP, ta' xokkijiet drammatiċi imprevedibbli fuq id-domanda, b'hal daww li jirriżultaw mill-pandemiji. Meta jitqies li t-tnaqqis fl-operazzjonijiet ta' TAP Air Portugal lil hinn minn dak imwettaq b'hal parti mir-ristrutturar tagħha jaffettwa b'mod sproporzjonat l-introjtu nett ta' TAP Air Portugal, it-trasferiment ta' aktar minn 18-il slot jista' jkajjem dubji dwar ir-ritorn tagħha għall-vijabbiltà fl-aktar ċirkostanzi tas-suq avversi.

Konkluzjoni dwar l-impenn għat-trasferiment ta' slots fl-ajruport ta' Liżbona

- (320) Fid-dawl ta' dak kollu li ntqal hawn fuq, il-Kummissjoni tikkonkludi li l-impenn propost mill-Portugall biex jiġu limitati d-distorsjonijiet tal-kompetizzjoni fl-ajruport ta' Liżbona fejn TAP Air Portugal se jkollha pożizzjoni sinifikanti fis-suq wara r-ristrutturar jikkonforma ma', u se jiġi infurzat b'hal kundizzjonijiet ta' aċċettabiltà stabbiliti fil-Linji Gwida R&R.

(iv) Valutazzjoni tal-projbizzjoni fuq l-akkwizzjonijiet u l-projbizzjoni fuq ir-reklamar

- (321) Fir-rigward tal-miżuri ta' mgħiba, il-Portugall jimpenja ruħu għal daww fil-punt 84 tal-Linji Gwida R&R, jiġifieri: (i) il-projbizzjoni fuq l-akkwizzjonijiet fir-rigward tal-ishma fi kwalunkwe kumpanija matul il-perjodu ta' ristrutturar, h'ief fejn dan ikun indispensabbli biex tiġi żgurata l-vijabbiltà fit-tul tagħha u soġġett għall-approvazzjoni tal-Kummissjoni, u (ii) li l-appoġġ mill-Istat ma jiġix pubbliċizzat b'hal vantaġġ kompetittiv meta jiġu kummerċjalizzati l-prodotti u s-servizzi tagħha (il-premessa (98)). F'konformità mal-punt 83 tal-Linji Gwida R&R, daww il-miżuri se jiżguraw li "l-għajnuna tintuża biss biex tiffinanzja r-restawr tal-vijabbiltà fit-tul u li ma tiġix abbużata biex jiġu estenzi d-distorsjonijiet serji u persistenti tal-istruttura tas-suq jew biex il-benefiċjarju jiġi protett minn kompetizzjoni sana".
- (322) Għalhekk, il-Kummissjoni tqis li l-miżuri biex jiġu limitati r-restrizzjonijiet tal-kompetizzjoni huma xierqa biex jitnaqqsu l-effetti negattivi tal-għajnuna għar-ristrutturar.

6.4.2.7. Trasparenza

- (323) Skont il-punt 38(g) tal-Linji Gwida R&R, l-Istati Membri, il-Kummissjoni, l-operaturi ekonomiċi u l-pubbliku jrid ikollhom aċċess faċli għall-atti rilevanti u għall-informazzjoni pertinenti kollha dwar l-għajjnuna mogħtija. Dan ifisser li l-Portugall irid jirrispetta d-dispożizzjonijiet dwar it-trasparenza stabbiliti fil-punt 96 tal-Linji Gwida R&R. Il-Kummissjoni tinnotta li l-Portugall se jagħmel l-informazzjoni rilevanti disponibbli fuq is-sit web:

<https://www.portaldiplomatico.mne.gov.pt/sobre-nos/gestao-e-transparencia/documentos-legais>

6.5. Konkluzjoni dwar il-kompatibbiltà

- (324) Skont l-Artikolu 9(6) tar-Regolament tal-Kunsill (UE) 2015/1589 ⁽⁹¹⁾, id-deċiżjonijiet li jagħlqu l-proċedura ta' investigazzjoni formali għandhom jittiehdu malli jitnehhew id-dubbi mqajma dwar il-kompatibbiltà mas-suq intern ta' miżura notifikata.
- (325) Fid-dawl ta' dak li ntqal hawn fuq, il-Kummissjoni tikkonkludi li, filwaqt li d-dubbi li qajmet fid-deċiżjoni tal-ftuh tnehhew, l-effetti negattivi tal-għajjnuna għar-ristrutturar fuq is-settur tat-trasport bl-ajru huma limitati, minhabba b'mod partikolari l-miżuri li jllimitaw id-distorsjonijiet tal-kompetizzjoni, li l-Portugall jenħtieġ li jiżgura l-implimentazzjoni tagħhom. Konsegwentement, l-effetti pozittivi tal-għajjnuna għar-ristrutturar fuq l-iżvilupp tal-attività ekonomika tat-trasport bl-ajru li tiżgura l-konnettività tal-Portugall u l-attivitajiet relatati fis-settur tat-turiżmu li jibbenefikaw minnu, dment li l-Portugall jiżgura l-implimentazzjoni tal-pjan ta' ristrutturar, jegħlbu l-effetti negattivi li jifdal fuq il-kompetizzjoni u l-kummerċ, li għalhekk ma humiex affettwati hażin sa punt li jmur kontra l-interess komuni. Għalhekk, l-impenji pprovduti mill-Portugall jenħtieġ li jiġu stabbiliti bħala kundizzjonijiet għall-kompatibbiltà tal-għajjnuna.
- (326) Fil-valutazzjoni ġenerali tagħha, il-Kummissjoni għalhekk tikkonkludi li l-għajjnuna għar-ristrutturar tikkonforma mal-Artikolu 107(3)(c) tat-TFUE peress li tiffacilita l-iżvilupp tat-trasport bl-ajru u l-attivitajiet relatati u ma tohloqx distorsjoni tal-kompetizzjoni sa punt li jmur kontra l-interess komuni.
- (327) Fl-aħħar nett, il-Kummissjoni tqis li huwa neċessarju li l-Portugall jipprovi rapporti regolari dwar l-implimentazzjoni tal-pjan ta' ristrutturar kull sitt xhur sa tmiem il-perjodu ta' ristrutturar. Dawk ir-rapporti se jispeċifikaw, b'mod partikolari, id-dati tal-iżborż tal-finanzjament impenjat mill-Portugall u tal-kontribuzzjoni proprja tal-benefiċjarju, l-iżviluppi dwar l-inġenji tal-ajru u l-kapaċità tal-flotta ta' TAP Air Portugal, kwalunkwe devjazzjoni mit-trajettorji finanzjarji jew operazzjonali tal-pjan ta' ristrutturar f'termini ta' dhul, konteniment tal-kostijiet u tnaqqis fil-kostijiet mill-miżuri ta' ristrutturar u l-qligh, u l-miżuri korrettivi previsti jew mehuda mill-Portugall jew mill-benefiċjarju fejn ikun xieraq.

ADOTTAT DIN ID-DEĊIŻJONI:

Artikolu 1

L-għajjnuna għar-ristrutturar li r-Repubblika Portugiża qed tippjana li timplimenta għall-benefiċċju tal-unità ekonomika, attwalment taħt il-kontroll uniku tal-Istat Portugiż, li tinkludi lil Transportes Aéreos Portugueses SGPS S.A., Transportes Aéreos Portugueses S.A.-TAP Air Portugal u s-sussidjarji kkontrollati kollha tagħhom, fil-forma ta' miżuri li jammontaw għal EUR 2 550 miljun, hija kompatibbli mas-suq intern, soġġett għall-kundizzjonijiet stabbiliti fl-Artikolu 2.

Artikolu 2

(1) Ir-Repubblika Portugiża tiżgura li Transportes Aéreos Portugueses SGPS S.A., Transportes Aéreos Portugueses S.A.-TAP Air Portugal jew is-sussidjarji tagħhom kif ikun xieraq jimplimentaw b'mod shiħ, fl-iskedi ta' żmien rilevanti, il-miżuri inklużi fil-pjan ta' ristrutturar kif deskritt f'din id-Deċiżjoni.

⁽⁹¹⁾ Ir-REGOLAMENT TAL-KUNSILL (UE) 2015/1589 tat-13 ta' Lulju 2015 li jistabbilixxi regoli dettaljati għall-applikazzjoni tal-Artikolu 108 tat-Trattat dwar il-Funzjonament tal-Unjoni Ewropea (ĠU L 248, 24.9.2015, p. 9).

(2) Ir-Repubblika Portugiża tiżgura li Transportes Aéreos Portugueses SGPS S.A., Transportes Aéreos Portugueses S.A.-TAP Air Portugal jew is-sussidjarji tagħhom kif ikun xieraq jimplimentaw b'mod shih, fl-iskedi ta' żmien rilevanti tal-pjan ta' ristrutturar, il-miżuri li jillimitaw id-distorsjonijiet tal-kompetizzjoni kif deskritti f'din id-Deciżjoni, jiġifieri:

- (a) li jċedu b'mod shih il-partecipazzjoni azzjonarja f'SPDH-Serviços Portugueses de Handling, S.A. u f'Catering de Portugal, S.A.;
- (b) li jillimitaw il-flotta ta' Transportes Aéreos Portugueses S.A.-TAP Air Portugal għal massimu ta' [90-100] inġenju tal-ajru;
- (c) li joffru għat-trasferiment tmintax-il slot ta' kuljum fl-ajruport ta' Liżbona;
- (d) li ma jakkwistawx ishma fi kwalunkwe kumpanija hlief fejn dan ikun indispensabbli biex tiġi żgurata l-vijabbiltà fit-tul ta' Transportes Aéreos Portugueses SGPS S.A., Transportes Aéreos Portugueses S.A.-TAP Air Portugal jew is-sussidjarji tagħhom kif ikun xieraq u, f'dan il-każ soġġett għall-approvazzjoni tal-akkwiżizzjoni mill-Kummissjoni u
- (e) li ma jippubblicizzawx l-appoġġ mill-Istat bħala vantaġġ kompetittiv meta jikkummerċjalizzaw il-prodotti u s-servizzi tagħhom.

(3) Ir-Repubblika Portugiża tipprovdi lill-Kummissjoni rapporti regolari dwar l-implimentazzjoni tal-pjan ta' ristrutturar kull sitt xhur mid-data tal-adozzjoni ta' din id-Deciżjoni sa tmiem il-perjodu ta' ristrutturar fil-31 ta' Diċembru 2025. Dawk ir-rapporti se jspeċifikaw, b'mod partikolari, id-dati tal-iżborż reali tal-finanzjament imwettaq mill-Istat u l-kontribuzzjoni proprja tal-benefiċjarju, l-iżviluppi dwar in-network, il-pożizzjoni fis-suq, l-inġenji tal-ajru u l-kapaċità tal-flotta ta' Transportes Aéreos Portugueses S.A.-TAP Air Portugal, kwalunkwe devjazzjoni mit-trajettorji finanzjarji jew operazzjonali tal-pjan ta' ristrutturar f'termini ta' dhul, konteniment tal-kostijiet u tnaqqis fil-kostijiet u l-qligħ miksub mill-miżuri ta' ristrutturar, u l-miżuri korrettivi previsti jew meħuda mir-Repubblika Portugiża jew mill-benefiċjarju fejn ikun xieraq.

Artikolu 3

Ir-Repubblika Portugiża għandha tinforma lill-Kummissjoni, fi żmien xahrejn min-notifika ta' din id-Deciżjoni, bil-miżuri meħuda biex tikkonforma magħha.

Artikolu 4

Din id-Deciżjoni hija indirizzata lir-Repubblika Portugiża.

Magħmul fi Brussell, il-21 ta' Diċembru 2021.

Għall-Kummissjoni
Margrethe VESTAGER
Membru tal-Kummissjoni